

nr. 589.

REVISTA BIBLIOTECILOR

20 AUG 1973

I. M. F. Tiberiu
BIBLIOTECA

5
1966

REVISTA BIBLIOTECILOR

PUBLICAȚIE A COMITETULUI DE STAT
PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

ANUL XIX

NR. 5

MAI 1966

SUMAR

prof. Ion ILINCIOIU: <i>Făurirea Partidului Comunist Român — moment de importanță istorică în viața poporului și a patriei noastre</i>	257
Olimpiu MATICHESCU: <i>Editarea și difuzarea literaturii marxist-leniniste în România</i>	261
Silvia DOCAN: <i>Lectura — element important în educarea tinerei generații</i>	268
Dumitru TRANCĂ: <i>Funcția educativă a cărții</i>	271
Drumul parcurs de biblioteci în anii construcției socialiste	
M. MILCU: <i>Cartea într-o veche cetate revoluționară</i>	274
Nicolae COPORAN: <i>Consecvența cititorilor din comună</i>	276
Gheorghe MAXIM: <i>Tradițiile unei biblioteci regionale</i>	280
C. VAJNOVSKI: <i>În orașul de pe Mureș</i>	283
W. AUERBACH: <i>Un laborator al studiului</i>	285
C. NEGULESCU: <i>Biblioteca centrală universitară din Cluj</i>	288
Bibliotecile în sprijinul producției	
Clara ANGHEL: <i>În strinsă legătură cu planul de producție al uzinei</i>	290
ing. Costea DRAGOȘ: <i>Documentarea tehnică și calitatea produselor</i>	292
ing. Ioncu BENEDICT: <i>Propaganda tehnică de masă</i>	292
E. FRANCES: <i>Documentarea arhitecților și constructorilor</i>	293
Sofia ȘOFARIU: <i>Cataloagele colective — instrumente de bază în informarea bibliografică</i>	295
Cronică	
Aristel PLENICEANU: <i>Propaganda literaturii social-politice în raionul Lugoj</i>	300
Din istoria cărții și a bibliotecilor	
prof. N. SIMACHE: <i>Cele mai vechi biblioteci muncitorești din Ploiești</i>	302
<i>Sesiunea de comunicări și referate a Asociației bibliotecarilor</i>	306
Valentina POPOVICI: <i>Colecțiile de carte românească în universitățile de peste hotare</i>	307
Lucrări de specialitate	
„Viața românească”. <i>Indice pe materii. 1948—1961</i>	309
Fișier	
<i>Dezvoltarea suprastructurii socialiste în România; Gîndirea social-politică despre Unire (1859); Studii critice de estetică; O nouă colecție în Editura politică — Actualitatea; Goliakov, Serghei și Ponizovski, Vladimir. Misiunea specială; Berlin — Tokio. Richard Sorge; Cisneros, Ignacio Hidalgo de. Cotitura; Știința — prietena noastră; Tazieff, Haroun. Cînd pămîntul se cutremură; Tudor Arghezi — Scrieri; Arghezi, Tudor. Răzlețe; Cervantes. Don Quijote de la Mancha; Rey-mont, Wladyslaw. Tărani</i>	310

REDACȚIA:

STR. BISERICA AMZEI, 5-7, RAIONUL „30
BUCUREȘTI, OF. POȘTAL 22 TEL

FĂURIREA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN— MOMENT DE IMPORTANȚĂ ISTORICĂ ÎN VIAȚA POPORULUI ȘI A PATRIEI NOASTRE

Consecința firească a întregului proces de dezvoltare a poporului român, a evoluției mișcării muncitorești și a creșterii maturității politice a proletariatului din țara noastră, Partidul Comunist Român a luat ființă în condițiile avântului revoluționar de după primul război mondial, în focul marilor lupte de clasă desfășurate în țara noastră în anii 1918—1920. Crearea Partidului Comunist Român, rezultat al unui îndelungat proces de dezvoltare istorică a poporului nostru, a constituit un eveniment de importanță istorică în viața și destinele poporului și a patriei noastre.

Urmare a condițiilor concrete de dezvoltare a societății românești, constituirea partidului marxist-leninist al clasei muncitoare din România a corespuns unei profunde necesități obiective. Datorită adâncirii mizeriei maselor populare și ascuțirii contradicțiilor sociale, acțiunile de masă împotriva exploatării, a regiunii burghezo-moșieresc au crescut în intensitate la sfârșitul deceniului al doilea al secolului XX. Acestea au demonstrat capacitatea de luptă a proletariatului din țara noastră, hotărârea sa de a lupta pentru o viață mai bună.

Desăvârșirea procesului de formare a statului național român a înlesnit înmănușarea forțelor proletariatului din întreaga țară în vederea luptei împotriva exploatării.

Exemplul proletariatului din Rusia care, sub conducerea partidului bolșevic în frunte cu V. I. Lenin, realizase, prin victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, cucerirea puterii politice, eliberarea sa socială și națională, a impulsiona proletariatul din întreaga lume, ca și pe cel din țara noastră, la îndeplinirea acelorăși deziderate.

Tendinței claselor dominante de a arunca greutatea economică pe seama maselor muncitoare i se opun, la sfârșitul anului 1918, puternice acțiuni muncitorești de masă. Ceferiștii, muncitorii de la Regia Monopolurilor Statului și de la întreprinderile metalurgice din București, petroliștii de pe Valea Prahovei, prin acțiuni greviste de amploare, impun patronilor și statului revendicări de ordin economic ce se împleteau adeseori cu cele de ordin politic. Cresc acțiunile demonstrative ale proletariatului împotriva monarhiei.

Grevele și demonstrațiile muncitorești de la sfârșitul anului 1918 au culminat, la 13 decembrie, cu eroica luptă a muncitorilor din Capitală, acțiune demonstrativă cu un pronunțat caracter de protest contra măsurilor de teroare ale guvernului îndreptate împotriva muncitorimii.

În cursul acestor mari lupte, muncitorii și-au creat noi forme de organizare: consiliile muncitorești, organe de conducere directă a acțiunilor economice și politice ale muncitorilor, reprezentante ale acestora în fața autorităților și patronilor. În același timp, trecând peste legea care interzicea organizarea salariaților statului, ceferiștii și muncitorii marilor întreprinderi din București, în adunări deschise hotărâse reînființarea sindicatelor. Paralel cu aceasta, organizațiile partidului socialist care activaseră ilegal în timpul războiului încep să-și desfășoare activitatea în mod deschis.

În aceste condiții de eferescență revoluționară, aripa stângă a partidului socialist se întărește considerabil, intensificându-și activitatea în vederea

adoptării de către partid a unei noi tactici, revoluționare, realizată în decembrie 1918, prin noul program al partidului, „Declarația de principii”, bazată pe principiile revoluționare. Pentru prima oară în istoria mișcării noastre muncitorești, în programul oficial al partidului, „Declarația de principii”, adoptată în decembrie 1918, se sublinia faptul că partidul socialist luptă „pentru cucerirea prin orice mijloace a puterii politice din mâinile burgheziei române și intronarea DICTATURII PROLETARIATULUI în vederea realizării idealului comunist”.

Prin adoptarea „Declarației de principii” de secțiile partidului din principalele centre muncitorești ale țării s-a realizat un prim pas important pe calea transformării partidului socialist în partid comunist.

Expresie a ascuțirii luptelor de clasă, valul de teroare dezlănțuit de clasele dominante împotriva clasei muncitoare după 13 decembrie 1918 nu a putut stăvilii avântul revoluționar al maselor.

Luptele muncitorești împotriva acțiunilor represive ale guvernului, pentru revendicări economice și drepturi democratice au continuat să se dezvolte, crescînd în intensitate în a doua jumătate a anului 1919.

În București, Ploiești, Galați, Iași, Brăila, Cluj, Brașov, Arad, în centrele muncitorești din Valea Jiului, prin acțiuni grevești generale sau pe ramuri de producție, muncitorii revendicau sporirea salariilor în raport cu scumpetea, îmbunătățirea aprovizionării cu alimente, dreptul de organizare, libertatea de tipărire și difuzare a publicațiilor socialiste etc.

Împletind lupta pentru revendicări economice cu cele politice, clasa noastră muncitoare s-a ridicat cu fermitate în apărarea Rusiei Sovietice și a Republicii Sovietice Ungare, condamnd intervențiile militare împotriva tinerelor state proletare.

Exprimînd solidaritatea oamenilor muncii din România în apărarea Puterii Sovietice numeroși voluntari români s-au înregimentat în Armata Roșie luptînd pentru apărarea cuceririlor Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, împotriva contrarevoluției.

În fruntea luptei maselor populare s-au situat militanții revoluționari ai organizațiilor partidului socialist și sindicatelor. În rîndul partidului socialist, al mișcării muncitorești, influența aripii de stînga era în continuă creștere.

Militanții revoluționari ca: Alexandru Dobrogeanu-Gherea, Leonte Filipescu, Pandebecheanu, Gh. M. Vasilescu-Vasia, elementele revoluționare, însușindu-și dreptat tezele și principiile leniniste propagau în rîndul maselor ideea luptei împotriva exploatării, pentru instaurarea dictaturii proletariatului, militau pentru apărarea independenței economice și politice a țării. Îmbinînd activitatea legală cu cea ilegală pentru răspîndirea leninismului în vederea intensificării, pe această bază, a procesului de clarificare ideologică și politică în sinul mișcării muncitorești, elementele revoluționare depuneau o stăruitoare activitate în rîndul partidului pentru ruperea de metodele și practicile reformiste ale liderilor social-democrați și crearea, prin transformarea partidului socialist, a unui partid consecvent revoluționar.

În condițiile intensificării avîntului revoluționar, a marilor lupte de clasă, aripa revoluționară a partidului socialist, militanții revoluționari au desfășurat o vie propagandă politică în scopul propagării și răspîndirii principiilor leniniste cu privire la partidul de tip nou, al pregătirii ideologice și politice a clasei muncitoare în această direcție. Un rol important în procesul de clarificare ideologică și politică în sinul clasei muncitoare l-a avut presa de partid și sindicală, editarea de manifeste, broșuri, apeluri. Sînt tipărite acum pentru prima oară și răspîndite în întreaga țară lucrări sau extrase din lucrările lui V. I. Lenin: Democrație burgheză și dictatura proletariatului, Sarcinile Internaționalei a III-a ș. a. În coloanele ziarului „Socialismul” sau ale altor ziare socialiste și sindicale locale — „Nădejdea” (Galați), „Lupta socialistă” (Ploiești), „Iașul socialist”, „Federația” — alături de extrase din lucrările lui Lenin sînt publicate de militanții revoluționari numeroase articole care explicau maselor muncitoare principiile fundamentale ale partidului de tip nou, avangardă a clasei muncitoare în lupta pentru instaurarea dictaturii proletariatului, necesitatea făuririi unui astfel de partid. Un rol important în această direcție l-a avut revista „Lupta de clasă”, editată de secția din București a partidului, revistă al cărei prim număr a văzut lumina tiparului la 1 iulie 1920.

Ca urmare a creșterii maturității politice a clasei muncitoare, a activității desfășurate de aripa stângă în rîndul secțiilor partidului de răspindire a ideilor leniniste, o seamă dintre acestea în frunte cu organizația din București s-au pronunțat în mod deschis, încă din primele luni ale anului 1920, cerind, prin vot, imediata transformare a partidului socialist în partid comunist.

În cursul anului 1920, clasa muncitoare din România, în plin avînt revoluționar de luptă împotriva exploatării, se afirmă ca o puternică forță a țării.

Luptele muncitorești din întreaga țară pășesc într-o nouă fază concretizată prin numeroase și largi acțiuni grevește economice și politice, pe ramuri industriale, orașe sau regiuni. Acestea au culminat în octombrie 1920 cu greva generală a muncitorilor pe întreaga țară.

Rezultat al ascuțirii contradicțiilor de clasă dintre proletariat și burghezie, greva generală a reprezentat cea mai mare bătălie de clasă dusă pînă atunci de clasa muncitoare din patria noastră împotriva exploatării, pentru cîștigarea de revendicări economice și drepturi democratice. Lipsită însă de o conducere revoluționară, clasa muncitoare nu și-a putut impune revendicările. Partidul socialist, avînd în fruntea sa elemente care nu s-au putut desprinde de tactica social-democratismului, s-a dovedit incapabil de a conduce masele muncitoare la luptă energică și hotărîită împotriva exploatării, a regimului burghezo-moșieresc.

Greva generală din octombrie 1920 a avut însă o însemnătate covârșitoare pentru viitorul și perspectivele mișcării muncitorești din România. În timpul grevei s-a reliefat cu putere lupta unitară și plină de eroism a proletariatului din țara noastră. Clasa muncitoare s-a afirmat ca forță socială conducătoare a întregului popor muncitor împotriva exploatării, pentru progres social.

Experiența și învățămintele grevei generale au arătat proletariatului din țara noastră, necesitatea imperioasă de a avea un conducător și călăuzitor de nădejde clădit pe principiile ideologice, organizatorice, strategice și tactice marxist-leniniste, capabil de a-l conduce și îndruma cu succes în lupta împotriva exploatării, pentru obținerea de revendicări economice și drepturi democratice, pentru răsturnarea puterii burgheziei și moșierimii și înfăptuirea țelului final al proletariatului.

În perioada ce a urmat grevei generale, aripa stângă a partidului socialist își concentrează eforturile în vederea convocării Congresului partidului, congres care avea menirea de a pune bazele partidului comunist. Dînd viață voinței majorității membrilor partidului, aripa revoluționară milita pentru ținerea neîntrerzîtată a congresului.

Paralel cu lupta pentru convocarea Congresului, procesul de clarificare ideologică și politică din sinul partidului s-a manifestat cu deosebită tărie. În cursul acestui proces, în mod treptat, comitetele provizorii ale secțiilor partidului socialist au început a fi dominate de elementele revoluționare; s-a produs o tot mai evidentă deplasare spre stînga a partidului socialist și secțiilor lui.

La sfîrșitul anului 1920 și începutul anului 1921, întregul proces de dezvoltare a mișcării muncitorești evolua pe drumul creării partidului de avangardă al clasei muncitoare.

Un moment important al luptei pentru convocarea Congresului, pe drumul transformării partidului socialist în partid comunist, l-a constituit ședința Consiliului General al partidului socialist din 30 ianuarie — 3 februarie 1921.

În cadrul lucrărilor ședinței Consiliului General al partidului linia tactică și punctul de vedere al aripii revoluționare reprezentată la ședință de Pandele Becheanu, Leonte Filipescu, Iancu Olteanu și alții, au ieșit învingători. Intenția liderilor oportuniști de a pune în inferioritate cererea aripii de stînga pentru convocarea imediată a congresului a eșuat. Data ținerii congresului partidului socialist a fost fixată pentru ziua de 8 mai 1921.

Isolați de marea masă a membrilor partidului, aruncați la periferia evenimentelor revoluționare ce se desfășurau, social-democrații de dreapta, puțini la număr, în urma acestei ședințe au părăsit Consiliul General și partidul. Conducerea partidului era formată de acum în majoritate din reprezentanții aripii revoluționare care și-au concentrat eforturile în vederea pregătirii neîntrerziate a congresului.

La 6 martie 1921 „Socialismul“ a publicat cele 8 puncte ce urmau a figura pe ordinea de zi a lucrărilor Congresului. În urma dezbaterilor pe marginea ordinii de zi ce a avut loc în secțiile partidului, „Socialismul“ din 7 mai 1921 publică ordinea de zi definitivă ce trebuia să stea la baza lucrărilor congresului. Problema principală a celor 11 puncte ale ordinii de zi o constituia făurirea partidului revoluționar al clasei muncitoare din România.

În ziua de 8 mai 1921 în sălile redacției ziarului „Socialismul“ din str. Academiei și-a început lucrările Congresul partidului socialist. Participau la lucrările congresului reprezentanții clasei muncitoare din întreaga țară — delegații ai muncitorilor din București, din puternicele centre industriale Ploiești, Galați, Iași, Brașov, Arad, Cluj. Printre aceștia, militanții cunoscuți pentru activitatea lor revoluționară ca: Gheorghe Cristescu, Gheorghe Niculescu-Mizil, Al. Dobrogeanu-Gherea, Eufrosina Cotor, Eugen Rozvani, Dumitru Grofu, Constantin Mănescu, Mihai Cruceanu și alții.

La congresul de constituire a partidului comunist lipseau, fiind arestați sau urmăriți de autorități, Pandelescu, Becheanu, Leonte Filipescu, Iancu Olteanu, M. Gh. Bușor, David Fabian, Constantin Ivănuș, Gh. M. Vasilescu-Vasia, Elena Filipovici, militanți revoluționari care depuseseră o activitate susținută în vederea creării partidului. În a cincea zi de dezbateri toți delegații la congres au votat într-o atmosferă plină de entuziasm înființarea Partidului Comunist din România și afilierea lui la Internaționala a III-a. Pentru transformarea partidului socialist în partid comunist și afilierea necondiționată la Internaționala Comunistă s-au pronunțat un număr de 428 de mandate, iar 111 mandate au votat afilierea cu unele rezerve.

S-a făcut astfel, prin transformarea partidului socialist, din dorința imensei majorități a clasei muncitoare, partidul revoluționar marxist-leninist din România.

Inspiratorul și organizatorul luptei revoluționare a clasei muncitoare pentru libertatea și înflorirea patriei, pentru o viață mai bună, avangarda marxist-leninistă a clasei noastre muncitoare, Partidul Comunist Român a fost exponentul și apărătorul ferm al intereselor poporului român. Sub conducerea partidului comunist, clasa muncitoare din țara noastră a fost prezentă și și-a spus cuvântul în toate evenimentele principale și hotărâtoare ale istoriei patriei, situându-se în fruntea luptei pentru progres social.

În anii ilegalității, înfruntând cu curaj teroarea regimului burghezo-moșieresc, comuniștii n-au precupețit nici un efort în slujirea și apărarea cu abnegație și devotament a intereselor clasei muncitoare, întregului popor român.

În focul marilor bătălii de clasă, Partidul Comunist Român a căpătat o bogată experiență, rindurile sale s-au întărit cu luptători fermi și devotați cauzei clasei muncitoare.

Farul călăuzitor al activității, forța de neînving a partidului a constituit-o păstrarea cu fidelitate a principiilor marxist-leniniste, aplicarea lor creatoare la condițiile concret istorice de dezvoltare a țării noastre.

Insurecția armată antifascistă victorioasă de la 23 August 1944, organizată și condusă de Partidul Comunist Român, întoarcerea armelor împotriva hitleriștilor, a deschis o eră nouă în viața poporului și a patriei noastre.

Realizările de însemnătate istorică obținute de oamenii muncii, conduși de partid, pe drumul construirii societății socialiste, sînt o cheazăsie și demonstrează totodată uriașa forță creatoare a poporului român pe drumul progresului, bunăstării și fericirii, al civilizației comuniste.

La glorioasa aniversare a 45 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român, masele de oameni ai muncii de la orașe și sate înarmate cu hotărârile Congresului al IX-lea, pășesc cu entuziasm înainte la îndeplinirea mărețului program care marchează ridicarea pe o treaptă superioară a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste în toate domeniile de activitate.

prof. Ion ILINCIOIU

Editarea și difuzarea literaturii marxist-leniniste în România

Primele începuturi ale editării și răspîndirii literaturii marxiste stau strîns legate, în țara noastră, de epoca formării și afirmării treptate a proletariatului român ca o clasă socială de sine stătătoare. Acest proces a avut loc îndeosebi, în cursul celei de-a doua jumătăți a veacului trecut, cînd, de altfel, ideile fundamentale ale socialismului științific, elaborate de Marx și Engels, își croiau drum în rîndurile proletariatului și ale intelectualității progresiste din toate țările. Răspîndirea ideilor socialismului științific se desfășura în acea perioadă încă încet și nu întotdeauna la înălțimea înțelegerii adevăratei lor semnificații social-economice și politice. Treptat însă, pe măsură ce clasa muncitoare făcea primii pași pe arena conflictelor sociale, în ciuda unor nenumărate piedici și limite social-politice, marxismul se afirma tot mai hotărît ca singurul îndreptar teoretic consecvent științific și far călăuzitor în lupta desfășurată de proletariatul român împotriva regimului burghez-moșieresc, pentru dobîndirea unor drepturi economice și libertăți democratice.

Relevînd rolul însemnat pe care l-a avut procesul editării și difuzării învățturii marxist-leniniste pentru dezvoltarea mișcării muncitorești din România, în raportul prezentat cu prilejul aniversării a 45 de ani de la crearea P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, arăta: „Dezvoltarea luptei clasei muncitoare este legată indisolubil de apariția și răspîndirea în țara noastră a socialismului științific, a ideilor marxiste. Tradiția democratică din gîndirea românească, intensa activitate pe tărîm teoretic desfășurată de gînditori progresiști și revoluționari, ca Nicolae Bălcescu, Cezar Bolliac, Mihail Kogălniceanu, C. A. Rosetti și alții, au creat un climat favorabil răspîndirii ideilor socialiste. Încă de la începutul secolului al XIX-lea pătrunseseră în țara noastră ideile socialismului utopic, al cărui reprezentant de frunte era Teodor Diamant, inițiatorul falansterului de la Scăeni-Prahova din 1835, figură reprezentativă a socialismului fourierist pe plan european. O dată cu crearea Internaționalei întii, la activitatea căreia participă și socialiștii români ca Mircea Rosetti, Gheorghe Panu, Vasile Conta, Zamfir Arbore, și o dată cu crearea la Timișoara a unei secții a Internaționalei în frunte cu Gheorghe Ungureanu și Carol Farcaș, ideile socialiste încep să fie tot mai larg cunoscute în România”¹⁾.

Unele lucrări ale întemeietorilor socialismului științific au început să fie cunoscute, și mai tîrziu popularizate, în România îndeosebi după crearea cercurilor socialiste, în deceniul al VIII-lea al secolului trecut, în perioada și sub influența Comunei din Paris, prima revoluție proletară din istoria clasei muncitoare internaționale. Acest proces se accentuează în deceniul următor. Principala cale prin care s-au răspîndit ideile socialismului științific a fost apariția a numeroase reviste cu profil social-cultural: *Contemporanul* (1881), *Emanciparea* (1882), *Dacia viitoare* (apare la Paris și Bruxelles, începînd din 1883), *Critica socială*, *Revista socială* (1884) și altele. Acestea au publicat o serie de traduceri din operele lui Marx și Engels, precum și diverse articole în care se făceau încercări de a analiza fenomenele social-economice din România prin prisma marxismului. O mare însemnătate, din acest punct de vedere, l-a avut revista *Contemporanul*, care, de-a lungul întregii sale apariții, a dus o luptă consecventă pentru răspîndirea concepțiilor marxiste despre lume, combătînd ideologia idealistă și mistică a claselor dominante prin numeroase exemplificări și referiri la operele lui Marx și Engels. În această revistă, a apărut, în 1885, pentru prima oară tradusă în limba română, lucrarea lui Engels: *Originea familiei, proprietății private și a statului*.

¹⁾ Ceaușescu, Nicolae. *Partidul Comunist Român — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România*. Știința, 35, nr. 6973, 8 mai 1966, p. 2.

În revistele amintite au fost publicate, de asemenea, și unele studii originale ale gânditorilor români. Amintim printre acestea lucrările lui Constantin Dobrogeanu-Gherea: *Karl Marx și economiștii noștri*, lucrare publicată în perioada 1884—1886 în „Revista socială“; *Ce vor socialiștii români* („Revista socială“ numerele 8, 9, 10 și 11 din 1885); *Anarhia cugetării* („Critica socială“ din martie 1892) ș.a.

Primele texte traduse în limba română din opera monumentală a lui Marx, *Capitalul*, apar în anul 1883, în revista *Emanciparea*. La sfârșitul deceniului al IX-lea și la începutul deceniului următor, apar alte numeroase referiri și traduceri din operele întemeietorilor socialismului științific. Amintim, printre acestea, ca avînd o mare însemnătate teoretică și metodologică lucrările: *Socialism utopic și socialism științific*, de Friedrich Engels (1890) și *Manifestul Partidului Comunist*, de Karl Marx și Friedrich Engels, tradus de Panait Mușoiu, în 1892.

Promotori ai editării și răspîndirii ideilor socialismului științific în țara noastră au fost, în acea perioadă, o seamă de intelectuali și militanți progresiști, printre care numele lui Constantin Dobrogeanu-Gherea, Iosif Nădejde, Panait Mușoiu, Anton Bacalbașa, Raicu Ionescu-Rion, Constantin F. Buzdugan, Ștefan Stîncă, Sofia Nădejde, se înscriu la loc de cinste.

Răspîndirea marxismului în România a contribuit la formarea și la creșterea conștiinței de clasă a proletariatului, la intensificarea procesului său de organizare în organizații de clasă de sine stătătoare. Crearea, în 1893, a primului partid muncitoresc (P.S.D.M.R.) apare, din acest punct de vedere, un însemnat pas înainte pe linia unirii treptate a socialismului științific cu mișcarea muncitorească.

În noile condiții de la începutul secolului al XX-lea, cînd mișcarea muncitorească din România primise o grea lovitură prin desființarea P.S.D.M.R., în urma trădării elementelor burghezo-liberale din conducerea partidului, procesul editării și răspîndirii, sub diverse forme, a literaturii marxiste nu a încetat. O însemnată activitate de propagare a ideilor socialismului științific, au desfășurat socialiștii români, în cadrul cercurilor și ziarului *România muncitoare*. Începînd din anul 1902, ziarul publică diverse fragmente din operele lui Marx și Engels, ca: *Muncă salariată și capital*, *Războiul civil din Franța* de Karl Marx; o parte însemnată din lucrarea lui Friedrich Engels *Ludwig Feuerbach și sfîrșitul filozofiei clasice germane* ș.a.

Activitatea cercurilor socialiste *România muncitoare*, a organului lor de presă a adus o însemnată contribuție la procesul de organizare a proletariatului în sindicate profesionale (începînd cu anul 1905) și, în ultimă instanță, la refacerea Partidului Social-Democrat (1910).

Evenimentele tumultuoase care au urmat în cel de-al doilea deceniu al secolului al XX-lea, datorită ascuțirii tot mai accentuate a contradicțiilor de clasă, au găsit și proletariatul din România în plin proces de maturizare politico-ideologică. Cu toate limitele sale, Partidul Socialist a desfășurat, în această perioadă, o susținută activitate de editare și difuzare a literaturii marxiste. Este perioada cînd, alături de lucrări ale fondatorilor socialismului științific, ca: *Muncă salariată și capital* (1911) de Karl Marx; fragmente din *Capitalul* (1919), *Salar, preț și profit* de același autor; *Originile socialismului științific*; *Socialiștii germani și războiul* de Friedrich Engels (1916) ș.a., apar primele lucrări ale lui V. I. Lenin, care, în noile condiții istorice de dezvoltare a societății, marcate de trecerea capitalismului în stadiul său imperialist, aveau să aducă o însemnată contribuție la dezvoltarea creatoare a tezaurului învățăturii marxiste.

Numele lui V. I. Lenin era cunoscut în țara noastră încă din primul deceniu al secolului al XX-lea, cînd, în presa muncitorească, au început să apară diverse știri legate de activitatea sa. Astfel, în numărul său din 18 septembrie 1911, *România muncitoare* a publicat un apel al socialiștilor persani, trimis de secretariatul Biroului Socialist Internațional. În scrisoarea care însoțea apelul, se menționa că acesta a fost trimis spre publicare de către V. I. Lenin, „delegatul Rusiei în B.S.I.“, tuturor partidelor socialiste afiliate la B.S.I., printre care Partidului Social-Democrat din România. Prima lucrare a lui Lenin tradusă în limba română apare însă în anul 1912, cînd ziarul *România muncitoare* publică, în numărul său din 15 martie 1912, *Raportul Biroului Socialist Internațional în legătură cu conferința generală a P.M.S.D.R.*, sub titlul: *Conferința social-democrației ruse*. La puțin timp, același ziar publică, în numărul său din 22 decembrie același an, articolul intitulat: *Din crimele țarismului*.

Au urmat multe alte traduceri din articole și lucrări ale lui V. I. Lenin, numărul acestora crescînd pe măsură ce activitatea genialului conducător și teoretician al proletariatului era tot mai binecunoscută, în legătură cu evenimentele petrecute în timpul primului război mondial, al Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și al perioadei care a urmat. Dintre cele mai semnificative titluri publicate în presă sau apărute sub formă de broșuri, amintim: *Războiul și îndatoririle muncitorimii (Lupta zilnică din 13 februarie 1916)*; *Decret asupra păcii (Lupta din noiembrie 1917)*; broșura conținînd cuvîntul rostit de V. I. Lenin la închiderea Congresului al III-lea al Sovietelor din Rusia (1918): *Teze și raport despre democrația burgheză și dictatura proletariatului*, cuprinzînd expunerea lui Lenin la primul Congres al Internaționalei Comuniste (*Socialismul* din 24, 25 și 26 august 1919); *Cu privire la politica internă și externă a republicii (Chemarea din 5 mai 1920)*; *Sarcinile imediate ale Puterii Sovietice (Nădejdea — Galați — 2 și 10 ianuarie 1920)*; *Marea inițiativă (Lupta socialistă — Ploiești — 20 și 27 iunie 1920)* ș.a.

O serie de fragmente din lucrările lui Lenin sînt publicate în revista teoretică *Lupta de clasă*. Apărută, în prima sa serie, în iulie 1920 ca organ teoretic al Secțiunii din București a partidului socialist și devenind apoi organ teoretic al P.C.R., *Lupta de clasă* avea să joace, alături de celelalte publicații de partid, un însemnat rol pe linia popularizării în țara noastră a învățăturii marxist-leniniste. În primul său număr, revista a publicat un important paragraf din lucrarea lui Lenin *Statul și revoluția*, în care este analizată corelația obiectivă dintre dictatura proletariatului ca formă de stat și victoria revoluției socialiste.

Editarea și răspîndirea literaturii marxist-leniniste în țara noastră au adus o inestimabilă contribuție la maturizarea politică a proletariatului român, au stimulat, în perioada avîntului revoluționar de după primul război mondial, procesul clarificării ideologice din sînul mișcării muncitorești și crearea, pe această bază, a Partidului Comunist din România. Rezultat firesc al unui îndelungat proces de dezvoltare social-economică și politică a poporului român, al procesului legic de afirmare și maturizare a contradicțiilor de clasă și a luptei revoluționare, crearea Partidului Comunist Român reprezintă un eveniment de cea mai mare importanță în istoria proletariatului din România.

În noile perspective istorice deschise clasei muncitoare, poporului român, după crearea P.C.R., procesul difuzării învățăturii marxist-leniniste a căpătat un conținut nou, mai bogat. Problema trebuie privită mai ales prin prisma activității conștiente și mereu constante a P.C.R. de răspîndire nealterată, la adevărata lor valoare științifică și metodologică, a acestor idei în mijlocul maselor populare, a legării lor necontenite de acțiunile revoluționare zilnice ale oamenilor muncii, de marile probleme pe care istoria le pune în fața clasei muncitoare și a partidului său marxist-leninist.

Drept rezultat al acestor eforturi, începînd cu anul 1922 au apărut, sub formă de broșuri sau de articole în revista *Lupta de clasă* și în alte organe de presă ale P.C.R., noi traduceri din operele clasicilor marxism-leninismului, ca: *Manifestul Partidului Comunist* (reeditare); *Salar, preț, profit* (1922); un rezumat după *Capitalul* (1923); un fragment din *Războiul civil din Franța* (1925); lucrarea lui V. I. Lenin *Despre stat* (1924); fragmente din lucrările: *Statul și revoluția (Socialismul din 20 februarie 1924)*; *Lichidarea lichidatorismului (Lupta de clasă, nr. 2 din 1926)*; *Una dintre problemele esențiale ale revoluției (Cultura proletară din 1 decembrie 1926)*; *Despre lozinca dezarmării (Lupta de clasă din 1 martie 1929)* ș.a.

Sfera editării și difuzării literaturii marxist-leniniste în perioada ilegalității P.C.R. nu poate fi însă rezumată numai la traduceri directe din operele clasicilor marxism-leninismului. În decursul activității sale, P.C.R. a editat și a difuzat — sub formă de broșuri, articole de presă, manifeste etc. — o serie de documente de mare importanță pentru activitatea sa teoretică și practică, cum sînt documentele congreselor, ale plenarelor P.C.R. și care, în esența lor — abstracție făcînd de unele limite — au fost alcătuite pe baza lucrărilor clasicilor marxism-leninismului, aplicate creator la condițiile specifice țării noastre. Acest fapt evidențiază, la rîndul său, cotitura produsă în evoluția pătrunderii ideilor socialismului științific în mișcarea muncitorească din țara noastră după crearea P.C.R.

Congresul al V-lea al P.C.R. și, mai ales, eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie-februarie 1933, care, prin amploarea și combativitatea lor, au constituit una din cele mai însemnate bătălii de clasă ale proletariatului din

România, au fost, în același timp, momente de reorganizare și întărire a activității partidului comunist și în domeniul muncii de propagandă. Pe lângă activitatea propagandistică orală, ideile clasicilor marxism-leninismului aveau să cunoască de acum o mai largă difuzare prin intermediul publicațiilor ilegale ale P.C.R., a celor legale aflate sub influența și conducerea sa. Printre acestea, un loc însemnat îl ocupă organul de presă central al partidului comunist, ziarul *Scinteia* (ilegală), al cărui prim număr a apărut la 15 august 1931.

În *Scinteia*, au fost publicate, succesiv, în perioada pericolului fascist și a dictaturii regale, o serie de articole semnificative prin bogatul lor conținut de idei, în care erau dezbătute și interpretate în lumina învățaturii marxist-leniniste numeroase probleme de bază care stăteau în fața partidului comunist, a mișcării noastre muncitorești. Amintim printre acestea: *Construcția socialismului ca o realizare a marxismului; Criza generală a capitalismului în lumina marxismului; Sub steagul marxism-leninismului spre izbândă*, apărute în *Scinteia*, anul III, nr. 5 din martie 1933. Alte articole, publicate până la încetarea apariției ziarului, în octombrie 1940, se ocupă de analiza cauzelor războaielor în epoca imperialistă, de fascism ca fenomen social specific al acestei epoci ș.a.m.d.

Materiale pe teme de educație marxist-leninistă găsim și în *Întrebări și răspunsuri* (1932—1933), organul de propagandă al C.C. al P.C.R., în *Tinărul leninist*, organ de presă central al U.T.C. și în alte publicații ale partidului comunist: *Discursul lui Lenin la prima aniversare a Revoluției din Octombrie* (*Tinărul leninist* din noiembrie 1927); *Ce spune Lenin despre război* (*Tinărul leninist* din ianuarie 1932); *Marx și Engels despre criza capitalistă* (*Tinărul leninist* nr. 8 din ianuarie 1932); *Cum se manifestă oportunismul de dreapta în practică* (*Întrebări și răspunsuri*, nr. 2 din noiembrie 1932); *Este războiul imperialist de neînlaturat?*; *Ce trebuie să facem noi, comuniștii, pentru lupta împotriva războiului și care sînt sarcinile noastre în caz că războiul imperialist va izbucni?* (*Întrebări și răspunsuri*, nr. 7 din 1933); *Ce este leninismul?* (*Tinărul leninist*, nr. 1 din ianuarie 1933); articole despre Comuna din Paris, despre revoluția proletariatului din China etc.

Dar activitatea P.C.R. de propagandă a ideilor marxist-leniniste în masă nu se rezuma la publicarea diferitelor lucrări ale clasicilor. Ea avea în vedere, în același timp, însușirea acestor idei de către masele de oameni ai muncii. În *Scinteia*, în *Tinărul leninist* și în alte organe de presă, găsim continuu prezentă această preocupare: „*Intrați în Partidul Comunist și Uniunea Tineretului Comunist, singurul partid marxist-leninist care vă conduce luptele! Citiți operele lui Marx, Engels și Lenin! Înarmați-vă cu învățătura lor pentru luptele voastre zilnice!*”

Numeroase alte materiale redau scurte biografii ale clasicilor marxism-leninismului conținând date esențiale din viața și activitatea lor.

Editarea și difuzarea literaturii marxist-leniniste în România au stat în atenția partidului comunist și în perioada dictaturii militare fasciste și războiului hitlerist. Au fost folosite, în acest scop, o serie de publicații ilegale ale P.C.R.: ca: *România liberă, Apărarea, Buletinul, Buletinul Capitalei, Presa liberă, Buletinul Apărării patriotice, Buletinul tineretului patriot* ș.a.

Situarea consecventă pe pozițiile principiale ale învățaturii marxist-leniniste, difuzarea acestor idei teoretice în mijlocul maselor, legarea lor nemijlocită de practica mișcării muncitorești revoluționare sînt factori care au permis Partidului Comunist Român să adopte principiile strategice și tactice care-și găseau cea mai bună aplicare la condițiile specifice ale țării noastre, să organizeze și să conducă cu fermitate lupta de eliberare a milioanele de oameni ai muncii de sub jugul exploatareii burghezo-moșierești, pentru redobîndirea independenței și suveranității naționale a României. Aceste eforturi aveau să-și găsească o strălucită concretizare în victoria insurecției armate din august 1944, moment crucial în viața și istoria poporului român.

★

În noile condiții istorice de după Eliberare, s-au creat partidului clasei muncitoare largi condiții și posibilități de editare și difuzare a literaturii marxist-leniniste în rîndurile maselor largi de oameni ai muncii. Pornind de la analiza raportului forțelor de clasă, a sarcinilor mari și complexe ce stăteau în această perioadă în fața poporului român, în domeniul desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice și al înlăptuirii revoluției socialiste, de la concluzia științifică că acestea nu puteau fi realizate decît în condițiile creării unui înalt nivel de conștiință și de organizare a maselor, prin participarea vie, conștientă și activă

a întregului popor la realizarea lor, P.C.R. a legat strâns întreaga sa activitate politico-ideologică desfășurată după Eliberare de necesitatea făuririi unei conștiințe noi, socialiste a oamenilor muncii. Inițind și conducând procesul unei vaste revoluții culturale, parte integrantă a procesului general de construcție a societății socialiste, partidul comunist a acordat un mare rol editării și difuzării în mase a literaturii marxist-leniniste, educării comuniste și patriotice a oamenilor muncii în spiritul acestei învățături.

Pe baza unor hotărâri adoptate de C.C. al P.C.R., operele clasicilor marxism-leninismului au fost tipărite în numeroase ediții, însumând milioane de exemplare. Au fost astfel editate și reeditate, până în prezent, principalele lucrări ale întemeietorilor socialismului științific: 22 de volume din *Opere* de Karl Marx și Friedrich Engels, în 325 000 de exemplare; două ediții din *Opere alese* în două volume, într-un tiraj de 70 000 de exemplare; 8 culegeri tematice cuprinzând lucrări și fragmente din lucrările lui Marx și Engels, într-un tiraj total de peste 130 000 de exemplare. Amintim dintre acestea: Marx și Engels *Despre artă și literatură* (1953); *Despre sindicate* (1961); *Despre sistemul colonial al capitalismului* (1962); *Despre religie* (1963); *Despre Internaționala I* (1964), precum și Marx, Engels, Lenin *Despre internaționalismul proletar* (1959); *Despre comunismul științific* (1964); *Despre rolul industriei în dezvoltarea societății* (1965) etc.

Scrierile cele mai importante ale întemeietorilor socialismului științific au fost tipărite, de asemenea, în numeroase ediții și în zeci de mii de exemplare: *Manifestul Partidului Comunist* — în 8 ediții (1945, 1949, 1950, 1953, 1954, 1958, 1960, 1962), totalizând 358 000 de exemplare; cele 3 volume ale lucrării fundamentale a lui Karl Marx — *Capitalul* — în trei ediții (1947, 1948, 1957), însumând 277 000 de exemplare; *Contribuții la critica economiei politice*, în trei ediții (1947, 1948, 1954) — 26 000 de exemplare; *Luptele de clasă din Franța* (1948) — 45 000 de exemplare; *Mizeria filozofiei*, în două ediții (1947, 1957) — 35 000 de exemplare; *Muncă salariată și capital*, în șase ediții (1944, 1945, 1946, 1949, 1951, 1957) — 161 000 de exemplare; *Salar, preț, profit*, în patru ediții (1945, 1948, 1949, 1952) — 180 000 de exemplare; *Războiul civil din Franța* (1948) — 36 000 de exemplare; *Optsprezece Brumar al lui Ludovic Bonaparte*, în trei ediții (1947, 1949, 1954) — 75 000 de exemplare.

Dintre cele mai semnificative titluri editate până în prezent din lucrările lui Engels, amintim: *Anti-Dühring*, în trei ediții (1946, 1952, 1955) — 83 000 de exemplare; *Dialectica naturii* (1954), reapărută în 1959 — 22 000 exemplare; *Originea familiei, a proprietății private și a statului*, în patru ediții (1947, 1948, 1950, 1957) — 118 000 de exemplare; *Situația clasei muncitoare din Anglia* (1953) — 30 000 de exemplare; *Războiul țărănesc german*, în trei ediții (1947, 1950, 1958) — 72 000 de exemplare; *Rolul muncii în procesul transformării maimuței în om*, în trei ediții (1945, 1950, 1957) — 140 000 de exemplare s.a.

Se adaugă, la acestea, o serie de lucrări biografice traduse în limba română, care evidențiază masele largi populare aspecte esențiale din viața și activitatea acestor titani ai gândirii și luptei revoluționare: Karl Marx. *Istoria vieții sale* de F. Mehring (1959); *Amintiri despre Karl Marx* de P. Lafargue (1949); *O mare prietenie* de L. Vidgop și I. Guhotin (1961); *Karl Marx* de G. Serebriakova (1963); *Friedrich Engels* de E. A. Stepanova (1960); culegerile *Amintiri despre Karl Marx* (1956) și *Amintiri despre Friedrich Engels* (1958).

Referindu-ne, în concluzie, numai la operele și la principalele lucrări ale întemeietorilor socialismului științific, reiese că, de la Eliberare și până în prezent, au fost editate și difuzate în țara noastră 65 de titluri, într-un tiraj total de 2 877 000 de exemplare *).

Editarea și larga răspândire în masă a operelor lui V. I. Lenin constituie o parte integrantă a intensei activități desfășurate de Partidul Comunist Român în vederea însușirii marxism-leninismului de către oamenii muncii. Ca urmare a interesului crescând ce-l manifestă masele de oameni ai muncii din țara noastră pentru cunoașterea învățăturii celui care a fost întemeietorul primului partid de tip nou al clasei muncitoare, conducătorul primei revoluții socialiste victorioase și a statului sovietic, au fost tipărite de la 23 August 1944 și până în prezent, peste 150 de titluri din lucrările lui V. I. Lenin, într-un tiraj total de 6 087 000 de exemplare. Au fost publicate astfel, până în prezent, 40 de volume din *Opere* de V. I. Lenin (editate începând din 1950, pe baza Hotărârii C.C. al P.C.R. din 1949) și 37 de

*) Datele menționate în acest articol se referă la activitatea Editurii politice.

volume din *Opere complete*. Această din urmă colecție, a cărei tipărire a început în anul 1960, va însuma 50 de volume. Au fost tipărite, de asemenea, mai multe serii și ediții din *Opere alese* în două volume: vol. I partea I (1946); vol. I partea a II-a (1949); vol. II partea I (1946); vol. II partea a II-a (1949); apoi, în 1954, a doua ediție din *Opere alese* în două volume — vol. I și al II-lea.

Data fiind marea însemnătate acordată de P.C.R. editării lucrărilor lui V. I. Lenin pentru învățămîntul de partid de toate gradele, au fost tipărite și difuzate, în zeci de mii de exemplare, în ediții separate, o serie de lucrări fundamentale ale lui V. I. Lenin, ca: *Ce-i de făcut?*, trei ediții (1946, 1952, 1956) — în 115 000 de exemplare; *Două tactici ale social-democrației în revoluția democratică*, patru ediții (1946, 1950, 1954, 1960) — în peste 100 000 de exemplare; *Economicul și politicul în epoca dictaturii proletariatului*, două ediții (1951, 1952) — în 80 000 de exemplare; *Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului*, șase ediții (1945, 1950, 1951, 1953, 1959, 1960) — în 218 000 de exemplare; *Marea inițiativă — Cum trebuie organizată întrecerea?*, trei ediții (1948, 1954, 1960) — în 215 000 de exemplare; *Materialism și empiriocriticism*, trei ediții (1948, 1959, 1960) — în 74 000 exemplare; *Revoluția proletară și renegatul Kautsky*, trei ediții (1947, 1948, 1950) — în 127 000 de exemplare; *Statul și revoluția*, șase ediții (1946, 1951, 1952, 1954, 1960, 1965) — în 126 000 de exemplare; *«Stingismul» — boala copilăriei comunismului*, cinci ediții (1946, 1948, 1949, 1953, 1965) — în 202 000 exemplare; *Tezele din Aprilie*, trei ediții (1947, 1948, 1956) — în 125 000 de exemplare ș.a.

Bogată și profundă în conținut, opera lui V. I. Lenin — discipol credincios și continuator strălucit al lui Marx și Engels — cuprinde în general toate problemele esențiale legate de lupta clasei muncitoare, a partidului său de avangardă pentru răsturnarea orînduirii capitaliste și construcția societății comuniste. De aceea, pentru o mai temeinică lămurire a maselor în legătură cu linia leninistă a partidului și statului nostru față de anumite probleme și aspecte concrete ale construcției de partid și social-economice, au fost traduse și tipărite, de asemenea, în limba română, 25 de culegeri tematice, într-un tiraj de peste 500 000 de exemplare. Acestea cuprind lucrări sau fragmente din lucrările lui V. I. Lenin, dintre care cităm: *Despre construcția de partid* (1959); *Partidul — forța conducătoare în statul socialist și în construcția comunistă* (1959); *Despre unitatea partidului* (1959); *Despre alianța dintre clasa muncitoare și țărănime* (1955); *Despre cooperatie* (1948, 1952, 1955, 1959, 1960); *Despre dezvoltarea industriei grele și electrificarea țării* (1956); *Despre productivitatea muncii* (1956); *Despre mișcarea muncitorească și comunistă internațională* (1958, 1961); *Despre stat* (1961); *Despre religie* (1956, 1961); *Despre problema națională și național-colonială* (1958); *Despre cultură și artă* (1957); *Despre tineret* (1963) și multe altele.

În condițiile incomparabil mai favorabile prilejuite de desfășurarea revoluției democrat-populare, cînd clasa muncitoare și partidul său comunist au devenit forța conducătoare în stat, preocuparea pentru înarmarea maselor cu învățătura marxist-leninistă are un conținut cu mult mai bogat, depășind cadrul editării operelor fundamentale ale clasicilor marxism-leninismului. Urmînd marile transformări în domeniul social-economic și politic, după 23 August 1944 s-au produs schimbări esențiale și în domeniul ideologic. În țara noastră, a apărut o bogată literatură despre marxism-leninism, despre diferitele probleme ale construcției socialismului, elaborată în lumina învățăturii revoluționare a clasei muncitoare. Marxism-leninismul a devenit astăzi un bun al întregului popor. O contribuție însemnată la educarea maselor în spiritul învățăturii marxist-leniniste o aduce presa de partid, diverse alte publicații periodice editate în multe milioane de exemplare. Din rîndul acestora, se remarcă activitatea bogată a ziarului *Știința*, organ teoretic și politic al C.C. al P.C.R., (primul număr legal a apărut la 21 septembrie 1944), *Lupta de clasă* — care reapare în septembrie 1948 — a altor reviste și publicații de specialitate cu profil social. În paginile acestora, au fost consemnate neîncetat principalele probleme și aspecte fundamentale legate de activitatea teoretică și practică a partidului comunist, a statului nostru în opera de construcție a societății socialiste.

Au fost editate și publicate, de asemenea, în culegeri și în volume separate, principalele documente ale congreselor și plenarelor Partidului Comunist Român, lucrări ale conducătorilor partidului, însumînd, în total, de la 23 August 1944 și pînă în prezent, 542 de titluri, într-un tiraj de 3 641 000 de exemplare. Se adaugă la acestea: 400 de titluri, într-un tiraj de peste 6 000 000 exemplare, în care sînt

dezbătute probleme ale activității organizațiilor de partid, U.T.C., ale sindicatelor și ale altor organizații de masă de sub conducerea P.C.R. **); lucrări cu profil ideologic, accesibile celor mai largi mase de oameni ai muncii — 600 de titluri în peste 14 000 000 de exemplare; manuale și alte materiale destinate învățămîntului de partid, U.T.C. și de stat — peste 450 de titluri în 33 267 000 de exemplare.

În cadrul general al editării și difuzării literaturii marxist-leniniste, se înscriu, de asemenea, diverse lucrări științifice de specialitate: de economie, filozofie, istorie. Dintre acestea, au apărut, după Eliberare, 318 titluri, însumînd un tiraj total de 4 112 000 de exemplare.

Ca expresie a poziției științifice și consecvent principale adoptate de partidul comunist și statul nostru față de problema națională, în această perioadă au fost publicate în limbile minorităților naționale 2 714 de titluri din literatura marxist-leninistă, însumînd 21 989 288 de exemplare.

Editarea și difuzarea documentelor de partid și a altor materiale cu profil social-politic, în tiraje impresionante, evidențiază, pe lângă marele rol pe care ele îl au în cadrul procesului de educare comunistă a maselor, contribuția partidului nostru, alături de celelalte partide comuniste și muncitorești frățești, la dezvoltarea creatoare a marxism-leninismului, la aplicarea în viață, în practica construcției orînduirii noi, a genialelor idei teoretice ale fondatorilor socialismului științific.

Partidul Comunist Român a avut întotdeauna poziție și orientare juste, constructive, inspirate de ideile și țelurile nobile ale internaționalismului proletar, față de partidele comuniste și muncitorești frățești, față de mișcarea muncitorească internațională, pentru a cărei unitate a militat și militează ferm, cu consecvența și principialitatea pe care i le conferă aplicarea neabătută, în toate domeniile de activitate, a principiilor ideologice și tactice ale învățaturii marxist-leniniste. Ca urmare a acestor eforturi și a politicii constructive, au fost traduse, tipărite și editate în limba română, în anii construcției socialiste, peste 340 de titluri, în 20 600 000 de exemplare, cuprinzînd documente ale partidelor comuniste și muncitorești frățești, lucrări ale conducătorilor acestora și alte materiale privind mișcarea muncitorească internațională. Alte 262 de titluri, în 3 265 000 de exemplare, se ocupă de diverse aspecte și probleme ale politicii mondiale.

★

Făcînd un bilanț al celor arătate pînă aici, rezultă că de la 23 August 1944 și pînă în prezent, au fost publicate în țara noastră 6 964 de titluri de lucrări cu caracter politic, într-un tiraj total de 207 597 000 de exemplare. Dintre acestea, 214 titluri, în 8 980 000 de exemplare, aparțin operelor și diverselor lucrări ale clasicii marxism-leninismului. Aceste cifre, cu adevărat remarcabile, evidențiază marea însemnătate acordată de partidul nostru editării și difuzării în mase a literaturii marxist-leniniste în anii construcției socialiste.

Tipărirea și propagarea literaturii marxist-leniniste în țara noastră au avut un mare rol în procesul înfăptuirii revoluției socialiste în domeniul ideologic și culturii. Răspîndirea largă a acestor materiale formează o latură fundamentală a activității educative desfășurate de biblioteci, caracterizînd în modul cel mai pregnant orientarea lor ca instituții de educație comunistă. Ideologia marxist-leninistă, ideologia clasei muncitoare, a devenit azi dominantă în țara noastră. Trăsăturile fizionomiei politice, morale și spirituale ale clasei muncitoare au căpătat și capătă tot mai mult un caracter de masă, devenind trăsături dominante, specifice tuturor oamenilor muncii.

Consolidarea unității moral-politice a întregului nostru popor în jurul partidului comunist, așezate pe temelia sigură a unei tot mai desăvîrșite unități politico-ideologice, proces în care editarea și difuzarea literaturii marxist-leniniste a jucat un mare rol, însemnătaea acordată de partid acestei activități și în viitor — așa cum reiese din documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. — constituie cea mai sigură garanție a trăinicie și înfloririi necontenite a patriei noastre socialiste.

Olimpiu MATICHESCU

** Aceste date, cit și cele care vor urma, se referă la perioada 23 August 1944 — iunie 1965, iar cele privind minoritățile naționale sînt calculate pînă la zi.

L E C T U R A — element important în educarea tinerei generații

În procesul complex de educare a tineretului în spiritul dragostei față de muncă, al înaltei răspunderi față de îndatoririle sociale, al devotamentului nemărginit față de patria socialistă și partidul comunist, al internaționalismului proletar, de promovare în rîndurile acestuia a trăsăturilor moralei înaintate, un rol însemnat revine și cărții. Tipărită anual în milioane de exemplare, răspîdită larg prin mijloace diverse, cartea ajunge azi în cele mai îndepărtate colțuri ale țării noastre. Bibliotecile, depozitare ale culturii umanității, sînt frecventate de un număr tot mai mare de cititori, dintre care foarte mulți sînt tineri.

Interesul sporit pentru lectură al tinerilor este, fără îndoială, rezultatul activității desfășurate de organizațiile U.T.C., de biblioteci și de alți factori care se preocupă de educarea tinerei generații. „Uniunea Tineretului Comunist — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în *Cuvîntarea* sa rostită la Congresul al VIII-lea al U.T.C. — trebuie să ofere un larg cadru organizat de activitate plăcută și instructivă, să inițieze variate manifestări cultural-artistice, să dezvolte gustul pentru literatură și artă, să organizeze turismul, sportul de masă, contribuind la formarea unor tineri sănătoși, optimiști, cu un nivel ridicat de cultură. În această activitate vastă, de mare răspundere, un rol însemnat revine organelor de stat și organizațiilor obștești, școlii, instituțiilor de cultură și artă, literaturii, cinematografului, teatrului, artelor plastice și muzicii, presei și radioteleviziunii“ *).

Numărul tinerilor care și fac din cărțile bune prieteni credincioși este în continuă creștere; unii sînt cititori permanenți ai bibliotecilor, alții își cumpără cartea. Vorbind despre lectura tinerilor, este foarte important de urmărit, în primul rînd, influența pe care o exercită lectura asupra lor, modalitățile prin care sînt îndrumați să citească acele cărți care le sînt mai necesare. În raport cu experiența fiecăruia, pentru a-și îmbogăți cunoștințele politice, ideologice și de cultură generală.

Îndrumarea competentă a lecturii — sarcină comună a organizațiilor U.T.C. și a bibliotecilor — se concretizează în sprijinul acordat tinerilor pentru îndeplinirea sarcinii pe care o au de a-și însuși temeinic ideile marxism-leninismului, politica Partidului Comunist Român, de a-și forma și dezvolta pe această bază concepția materialist-științifică despre natură și societate. Cartea îi ajută pe tineri în cunoașterea istoriei patriei, a tradițiilor de luptă ale clasei muncitoare și ale partidului său, ale organizației revoluționare a tineretului, în cunoașterea tradițiilor progresiste ale științei și culturii românești, a frumuseților și bogățiilor țării, a realităților României socialiste și a perspectivelor ei de viitor.

Obiective centrale ale activității cu cartea în rîndul tinerilor sînt și educarea acestora în spiritul răspunderii pentru îndeplinirea obligațiilor de producție și obștești, pentru respectarea legilor și a normelor de conviețuire socială, pentru formarea și dezvoltarea unor trăsături de caracter cum sînt: cinstea, modestia, sinceritatea, prietenia, demnitatea personală, respectul față de vîrstnici, grija față de familie etc. Este necesară o mai largă răspîndire în rîndul tinerilor a cărților social-politice și de popularizare a științei, a literaturii noastre clasice și contemporane, precum și o mai atentă dezvoltare a gusturilor și idealurilor estetice socialiste, a spiritului de discernămint al tinerilor în aprecierea valorilor literaturii naționale și universale.

Realizarea acestor obiective impune o muncă susținută pentru a dezvolta tinerilor interese superioare în lectură, fapt ce se obține numai într-o perioadă mai

* *Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu*. Scînteia tineretului, 22, nr. 5240. 24 mar. 1966, p. 2.

îndelungată de timp, pe baza unui sistem riguros de îndrumare a lecturii, aplicat încă din copilărie. „Interesul tinerilor pentru creațiile literare și artistice de diverse genuri trebuie nu numai stimulat ci și orientat — se spune în *Raportul* la cel de-al VIII-lea Congres al U.T.C. O dată cu îndemnul de a citi cit mai mult, de a asculta muzică, de a viziona expoziții, spectacole, pentru a-și îmbogăți orizontul cultural și a-și satisface dragostea de frumos, tinerilor trebuie să li se dea — și prin organizația U.T.C. — ajutor în aprecierea operelor, în formarea gustului estetic, pentru a-și putea însuși ceea ce este corespunzător concepției noastre despre lume și societate, cu adevărat frumos și folositor și a-și forma discernământul critic necesar sesizării neajunsurilor unor lucrări de valoare îndoielnică prin conținut și fără semnificații prin formă. În acest scop, organizațiile U.T.C. trebuie să inițieze mai sistematic dezbateri asupra operelor creatorilor noștri. Considerăm însă că în cadrul acțiunilor de largă popularizare și dezbateri a creației literar-artistice, instituțiile și așezămintele de cultură, presa — pot și trebuie să acorde, de pe poziția unei înalte competențe, un ajutor mai substanțial tineretului în explicarea și înțelegerea fenomenului artistic”).

Problema care necesită o preocupare deosebită din partea celor care se ocupă de educarea tinerii generații este aceea a asimilării lecturii de către tinerii cititori și îndrumarea lecturii acestora. Lectura este un proces individual. Asimilarea celor citite este determinată de particularitățile individuale ale fiecărui cititor, de vîrstă, profesia, nivelul de cunoștințe, preocupările acestuia. Îndrumarea lecturii trebuie să se realizeze diferențiat, să se adreseze individualităților distincte. Numai astfel este eficientă.

Munca individuală aprofundată cu cititorii tineri cere și o examinare temeinică a cărților care corespund diferitelor grupe de vîrstă și totodată impune metode de muncă corespunzătoare. Crearea unor rafturi sau secții pentru tineret în cadrul bibliotecilor care să cuprindă cărțile cele mai necesare, atractive și accesibile diferitelor grupe de vîrstă, selectate pe baza unor criterii științifice, editarea unor cataloage de recomandare a literaturii pentru copii și tineret ar fi de un real folos pentru orientarea lecturii tinerilor cititori.

Experiența acumulată pînă acum de către organizațiile U.T.C. în strînsă colaborare cu bibliotecile în direcția propagandei cărții în rîndul tineretului este bogată. Tinerii cititori sînt informați cu promptitudine și competență asupra cărților existente în bibliotecă, asupra noutăților editoriale. De asemenea, ei sînt ajutați să aprofundeze cele citite din cărți, să le înțeleagă, să ajungă la concluziile corespunzătoare.

Manifestările de masă cu cartea sînt apreciate de tinerii cititori. Pentru reușita acestor manifestări, este necesară însă o pregătire serioasă. Nota dominantă a manifestărilor de masă să nu fie spectaculozitatea lor. Organizatorii să nu aibă drept principal obiectiv atragerea unui număr cit mai mare de participanți. Accentul trebuie să cadă pe latura educativă, utilă, a acestor manifestări.

Tinerii și copiii apreciază, în mod deosebit, manifestările care-i solicită în mod direct, cerîndu-le o pregătire individuală prealabilă. Aceasta creează o adevărată emulație în rîndul lor, dîndu-le apoi posibilitatea să-și confrunte părerile și, cu ajutorul unor persoane competente, să tragă cele mai juste concluzii. Printre aceste manifestări sînt dezbaterile pe marginea unor cărți, simpoziioanele, cercurile de prieteni ai cărții grupate după preferințe: poezie, oameni de seamă, călătorii, istorie etc., întîlnirile cu scriitorii (în măsura în care acestea sînt bine pregătite și participanții cunosc opera autorului respectiv), prezentările realizate de cititori și povestitori artistici pricepuți, concursurile „Cine știe, răsunde”, medaliaoanele literare etc. Pe aceste baze va trebui așezat și concursul „Iubiți cartea”, care, mai mult decît în anii precedenți, va constitui o formă de educare multilaterală a tinerilor, de atragere a lor la lectură în funcție de gusturi, preferințe, preocupări.

Lectura copiilor și a tineretului reprezintă o problemă de perspectivă pentru munca de popularizare a cărții. De felul în care vor fi îndrumați cititorii încă de la vîrsta fragedă a copilăriei și apoi în tinerețe depinde ce și cit vor citi cetățenii

**) *Raportul Comitetului Central al U.T.C. cu privire la activitatea Uniunii Tineretului Comunist în perioada dintre Congresul al VII-lea și Congresul al VIII-lea al U.T.C. și sarcinile ce revin Uniunii Tineretului Comunist pe baza hotărîrilor celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român prezentat de tovarășul Petru Enache, Scintela tineretului*, 22, nr. 5240, 24 mar. 1966, p. 4.

maturi în viitor. Desigur, dezvoltarea gustului pentru citit, orientarea lecturii nu este numai o problemă a bibliotecii și a organizațiilor U.T.C., ea este o sarcină foarte importantă a școlii și a altor factori chemați să contribuie la educarea tineretului.

Colaborarea dintre organizațiile U.T.C. și biblioteci trebuie să fie permanentă. Mai sînt însă unele comitete ale organizațiilor de bază ale U.T.C., colective ale bibliotecilor sau bibliotecari care-și pun întrebări ca acestea: Cui trebuie să-i aparțină inițiativa în munca de atragere a tineretului la lectură? Este dator bibliotecarul să se adreseze cu anume probleme organizației U.T.C., sau invers? Cine se ocupă de mobilizarea tineretului la manifestările pentru propaganda cărții? Experiența a dovedit că acolo unde organizațiile U.T.C. colaborează cu bibliotecile, iar acestea din urmă manifestă interes pentru rezolvarea unei sarcini comune, asemenea întrebări nu-și au rostul și rezultatele sînt dintre cele mai bune.

Organizațiile U.T.C. au datoria să urmărească modul în care tinerii își ridică în permanență nivelul politico-ideologic și cultural prin intermediul cărții. De asemenea, ele popularizează cărțile și manifestările destinate tineretului, recomandă pe cei mai pasionați cititori pentru a face parte din activul bibliotecilor și urmăresc modul în care aceștia își îndeplinesc obligațiile ce le revin. Reprezentantul comitetului U.T.C. nu trebuie să lipsească din consiliul de conducere sau activul obștesc al bibliotecii, ci să participe la elaborarea planurilor de muncă și la stabilirea programelor de activități.

Ca specialist în problemele muncii cu cartea, bibliotecarului i se cere să aibă multă inițiativă, să desfășoare propaganda cărții în forme atractive și interesante, în funcție de vîrsta, gradul de cunoștințe și preocupările tinerilor. Bibliotecarul poate să aducă la cunoștința comitetului U.T.C. anumite tendințe și preferințe în lectura tinerilor, să arate cine anume ar trebui ajutat sau în ce domeniu are nevoie de ajutor.

Îmbunătățirea permanentă a muncii cu cartea desfășurate de organizațiile U.T.C. și de biblioteci presupune întărirea colaborării acestora, intensificarea eforturilor pentru educarea comunistă a tineretului.

Perspectivile luminoase pe care le-a deschis tineretului noua etapă de dezvoltare a economiei și culturii țării noastre, pun în fața organizațiilor U.T.C. și a bibliotecilor noi cerințe. În aceste condiții, capătă o semnificație deosebită sarcina cuprinsă în *Raportul C.C. al P.C.R. prezentat la cel de-al IX-lea Congres al partidului* de tovarășul Nicolae Ceaușescu în care se prevede că „nu este suficientă însușirea lozincilor și concluziilor științei comuniste, ci este necesară însușirea totalității de cunoștințe a căror consecință este comunismul însuși”. În acest spirit, cartea trebuie să aducă o contribuție tot mai mare la formarea și dezvoltarea tinerei generații de constructori ai socialismului și comunismului.

Silvia DOCAN

*adjunct al șefului Secției de
propagandă și agitație a Comi-
tetului Central al Uniunii
Tineretului Comunist*

F U N C Ț I A E D U C A T I V Ă A C Ă R Ț I I

Revoluția culturală a adus o dată cu descătușarea forțelor creatoare ale poporului, un spor de responsabilitate pentru cei care sînt chemați să slujească, sub diferite forme, opera de edificare și dezvoltare a culturii socialiste în țara noastră. Sub semnul acesta, al răspunderii sociale complexe, stimulative de energii și de gîndire, a început, s-a dezvoltat și continuă să se dezvolte activitatea de editare și de difuzare a cărții în Republica Socialistă România.

Principiul partinic călăuzitor, potrivit căruia cuvîntul scris trebuie să slujească nemijlocit poporul, stă la temelie activității noastre editoriale. Slujind poporul a cărui creație este, cartea are un rol de prim ordin în lărgirea orizontului științific, cultural și artistic al maselor, ea contribuie la opera complexă, îndelungată, de formare a conștiinței socialiste a celor ce muncesc.

Operînd cu metodele științifice de orientare și planificare promovate de partidul nostru, activitatea editorială s-a călăuzit de spiritul de armonie și proporție, de îndrăzneala lucidă și chibzuiala temeinică ce stau la baza planurilor de dezvoltare a economiei și culturii țării noastre, avînd ca scop principal slujirea preocupărilor economice și a cerințelor culturale ale oamenilor muncii de pe întreg cuprînsul patriei.

Proporționînd sectoarele activității editoriale în funcție de cerințele dezvoltării pe temeiuri socialiste a țării noastre, în diferite perioade, au fost dezvoltate, cu precădere, anumite sectoare ale activității editoriale: cartea tehnică și agrotehnică, cartea de artă, literatura de informare, studiile originale asupra fenomenelor contemporane specifice ale dezvoltării țării, valorificarea moștenirii literare clasice naționale și universale, cartea pentru copii și tineret etc. În permanentă, în activitatea noastră editorială se acordă o atenție deosebită literaturii politice și social-economice. În anul 1966, vor apare în acest domeniu peste 250 de titluri în circa 6 000 000 de exemplare. Cartea științifică și tehnică reprezintă 23 la sută din numărul de titluri editate, reflectînd preocuparea pentru sprijinirea documentării cadrelor din economie prin cartea de specialitate. În cadrul programului de 10 ani de editare a moștenirii literare, numărul edițiilor de valorificare a patrimoniului cultural a fost dublat față de anii precedenți.

Literatura beletristică și arta cunosoc o largă răspîndire datorită acțiunilor complexe de stimulare a creației și creșterii continue a numărului cititorilor, proces firesc în condițiile generalizării învățămîntului de 8 ani, lărgirii învățămîntului de toate gradele și intensificării activității culturale de masă. Operele literare și lucrările de artă înregistrează, numai într-un an, un tiraj global de peste 23 000 000 de exemplare. Prin valoarea ei instructivă, cartea de informare și de popularizare a cunoștințelor cultural-științifice se bucură de aprecierea cititorilor. Planul editorial din acest an prevede publicarea a 120 de lucrări din această categorie.

Proporțiile dezvoltării economiei naționale sînt pentru editori proporțiile de dezvoltare ale anumitor genuri, tematici și formule editoriale. Tirajul, care exprimă, în primul rînd, funcția culturală a cărții și apoi mobilurile comerciale, acțio-

nează ca o pirghie în opera de răspîndire și valorificare a cuvîntului scris. Politica de prefuri practică în țara noastră are drept scop să permită ca lucrările publicate să ajungă în mina cititorilor. Baza materială mereu în creștere, condițiile generale de dezvoltare a activității editoriale au dus implicit la stimularea creației originale pe toate planurile, la avîntul acesteia.

Perspectivile pe care le deschide înlăptuirea actualului plan cincinal sînt o garanție, un stimulent, ridicînd, totodată, sarcini complexe pentru toți cei chemați să slujească efectiv cartea, de la autor pînă la librar și bibliotecar. Planul editorial de perspectivă ține seama de faptul că în 1970 numărul cumpărătorilor virtuali va crește cu cei 900 000 de salariați care vor fi antrenați în economia națională la acea dată și care vor dori să-și alcătuiască biblioteci personale. Alături de aceștia, vor fi și locuitorii de la sate, ale căror cerințe de lectură vor fi mult sporite. De asemenea, se ține seama de faptul că numărul de cadre cu calificare medie și superioară pe care-l va da învățămîntul nostru va spori continuu, iar la sfîrșitul cincinalului numai în agricultură vor trebui aprovizionați permanent cu cărți 26 000 de specialiști cu pregătire superioară, 63 000 de specialiști cu pregătire medie și circa 140 000 de mecanizatori. În țara noastră, lectura a devenit, pentru marea majoritate a populației, o îndeletnicire atît de utilă și antrenantă încît este comună tuturor vîrstelor și profesorilor. Înălțarea marelui edificii al României socialiste are nevoie de oameni culti, de oameni mereu însetați să se perfecționeze pe plan ideologic, profesional, moral. Toată concepția activității editoriale și de difuzare a cărții ce se desfășoară la noi în țară se bazează pe acest postulat fundamental al educării, al instruirii continue, al formării profilului spiritual al omului societății socialiste.

În cei 45 de ani de existență glorioasă, Partidul Comunist Român a fost și este cel mai sigur sprijinitor al culturii, al răspîndirii ei în mase, al promovării cărții ca expresie permanentă a valorificării trănice a gândirii și faptelor poporului. Conducerea de către partid a editării și difuzării cărții asigură perspectiva științifică a desfășurării acestei activități. Munca editorială presupune o viziune creatoare, o desfășurare dinamică, o previziune a necesităților publicului cititor. Programul de dezvoltare a economiei naționale pe următorii cinci ani conturează clar sarcinile activității editoriale. Dezvoltarea împetuoasă a anumitor ramuri industriale cere editurilor înscrierea în programul lor a unor manuale pentru calificarea muncitorilor, a unor colecții pentru înregistrarea și comentarea noutăților tehnice, a unor lucrări de specialitate pentru ingineri.

În ansamblul literaturii științifice și tehnice, care răspunde acestor obiective, colecțiile editoriale au fost profilate pentru a asigura creșterea calificării și documentarea de specialitate în sectoarele cu mare pondere în economia națională, urmînd prezentarea tehnicii și tehnologiei moderne. Îndrumările pe profesii, „Colecția de atelier“, „Colecția electricianului“, „Radio și televiziune“, „Din experiența fruntașilor din agricultură“ și altele, vizează mai ales informarea muncitorilor. Colecții ca „Tehnica nouă“, „Noutăți tehnico-științifice“, „Automatica“, „În sprijinul specialiștilor din agricultură“, se adresează în primul rînd inginerilor și tehnicienilor. Manualele pentru școlile profesionale și tehnice elaborate după programe speciale care oglindesc direcțiile de dezvoltare în perspectivă a economiei naționale îndeplinesc în egală măsură și funcția de carte de informare tehnică dedicată creșterii calificării muncitorilor din toate sectoarele economiei. Ridicarea gradului general de cultură a poporului prin dezvoltarea învățămîntului cere editorilor să gîndească în perspectivă la cerințele de informare ale oamenilor, la nevoile lor de completare a cunoștințelor generale dobîndite în școală, și să treacă la tipărirea unor lucrări cu caracter de informare enciclopedică, științifică, tehnică sau de cultură generală.

Prestigiul de care se bucură cuvîntul tipărit în țara noastră impune exigențe sporite celor care răspund de activitatea editorială. Selecția, discernămintul, calitatea, gradul de accesibilitate al cărților, utințarea lor științifică, valoarea artistică, educativă și morală trebuie să se înscrie ca factori permanenți în munca de editură. Nimeni nu scrie o carte pentru el însuși, orice carte e un dialog multiplicat cu mii și zeci de mii de cititori, exercită o mare influență asupra acestora. O carte greșită în concepția ei, în realizarea ei, este dăunătoare, efectele ei sînt

mult mai mari decît se bănuie în mod obișnuit. Dar și absența unor cărți bune, folositoare, la momentul potrivit, poate avea efecte negative, afectînd înțelegerea de către oameni a anumitor probleme. În această direcție, a editării unei anumite cărți la momentul cel mai potrivit, editorului îi revine o serioasă răspundere.

Problema educării tinerei generații în spiritul comunismului, al patriotis-mului și internaționalismului socialist, al unei conduite morale superioare, trebuie să-și găsească rezolvarea specifică în cadrul activității editoriale. Generația tină-ră, căreia partidul i-a deschis și îi deschide toate posibilitățile trebuie pregătită, edu-cată cu grijă și răspundere pentru a fi la înălțimea cerințelor ce i se adresează. Tematica programului editorial, care reflectă sarcinile educației multilaterale a tinerei generații din patria noastră, se va dezvolta, cuprinzînd mai multe lucrări de informare, cu caracter enciclopedic, neglijate o vreme. Cartea pentru copii și tineret va dezbate în mai mare măsură probleme specifice vîrstei, sensurile primor-diale fiind cultivarea dragostei față de muncă, față de patrie și față de tradițiile de luptă ale poporului, formarea unor trăsături morale specifice oamenilor socie-tății socialiste.

Educația ideologică și politică a maselor de oameni ai muncii, formarea con-cepției lor științifice despre lume, este un proces continuu, o necesitate permanentă. Așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., în *Raportul* prezentat la Congresul al IX-lea al partidului, activității ideologice i se acordă în țara noastră o importanță tot mai mare. *Raportul* pune în fața institutelor de cercetare, a oamenilor de știință, a autorilor, a cercetătorilor, sarcina de onoare de a elabora, pe baza concepției marxist-leniniste, lucrări importante în toate dome-niile: filozofie, economie politică, istorie, sociologie etc. Obiectul acestor lucrări să fie atît valorificarea gîndirii progresiste din trecutul țării noastre și al altor țări, cît și cercetarea originală a fenomenelor noi apărute în viața socială, în dez-voltarea economiei și culturii noastre.

Maturizarea ideologică și politică continuă a oamenilor muncii din țara noastră face ca nevoile acestora și exigența lor să crească. Activitatea editorială trebuie să stimuleze cercetarea și publicarea acelor lucrări pe care cititorii le așteaptă. Sporirea continuă a numărului de titluri din domeniul științelor sociale și a tirajelor dovedește interesul oamenilor muncii pentru acest sector de mare impor-tanță al culturii, al educării în spirit marxist-leninist, al dezvoltării conștiinței cetă-țenești și patriotice a maselor. Cunoașterea liniei politice a Partidului Comunist Român este o necesitate spirituală de prim ordin a tuturor oamenilor muncii, membri sau nemembri de partid, întrucît politica partidului nostru urmărește inte-resele întregului popor. În tot trecutul său de luptă și de realizări, Partidul Comu-nist Român a acordat o mare atenție educării ideologice și politice a maselor. În condițiile vitrege ale ilegalității, partidul a asigurat desfășurarea acestei munci prin presă și prin cărți. Cuvîntul scris al partidului a pătruns în mase și a dat roade fiindcă a exprimat întotdeauna năzuințele poporului.

Acum, la aniversarea a 45 de ani de la întemeierea Partidului Comunist Român, poporul nostru poate aprecia, în toată amploarea și profunzimea, justețea liniei politice elaborate și aplicate de partid, spiritul creator al acestei politici. Roadele acestei munci uriașe de educare ideologică și politică efectuată de partid și asimilată de masele de oameni ai muncii, sînt la îndemîna tuturor. Înriurind conștiința maselor, înarmîndu-le cu clarviziunea științifică, dîndu-le încredere în propriile forțe, mobilizîndu-le resursele creatoare, Partidul Comunist Român a în-făptuit și înfăptuiește o uriașă operă de educație.

În această operă, cartea a fost și este chemată să joace un rol dintre cele mai importante. Idealul cărții românești este să slujească cu credință idealurile pentru care luptă Partidul Comunist Român, idealurile întregului nostru popor.

Dumitru TRANCA
director general al Centra-
lei editurilor și difuzării
cărții

DRUMUL PARCURS DE BIBLIOTECI IN ANII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE

Cartea într-o veche cetate revoluționară

Sint șaptesprezece ani de cînd primii cititori au trecut pragul bibliotecii Clubului Uzinei „Grivița Roșie“. Instalată în spațioasa clădire a clubului, ea a venit să împlinească viața muncitorilor grivițeni. Și nu și-a dezmințit menirea. Astăzi, peste jumătate din numărul celor care lucrează în uzină sint cititori ai bibliotecii. Oameni de vîrste diferite, de profesii și cu gusturi deosebite sint atrași de o pasiune comună — cartea. Șaizecișicinci de mii de volume, așezate în rafturile bibliotecii centrale și în cele 30 de dulăpioare ale bibliotecii mobile, așteaptă să fie citite. Și nu se poate spune că nu sint din plin solicitate. Mărturie stau fișele de cititor încărcate.

„Zilnic, vin la bibliotecă, în medie, șaizeci-șaptezeci de cititori — ne spune bibliotecara Filomela Teodosescu. Aceștia împrumută cărți pentru acasă. Mai sint cei care consultă lucrările aflate în fondul sălii de lectură și cei peste o mie de cititori care împrumută cărți de la bibliotecile mobile. După cum se vede, o bună parte a fondului este în permanentă circulație“.

Consemnare lapidară a rezultatelor unei munci complexe, migăloase, de înaltă răspundere. Îndrumată îndeaproape de comitetul de partid, ajutată de comitetul sindicatului, biblioteca și-a cîștigat un loc de cinste în viața uzinei.

★

La sediul bibliotecii domnește liniștea. Orelle de dimineață sint consacrate

pregătirilor. Pregătirea viitoarelor acțiuni cu cartea, verificarea, încă o dată, a măsurilor luate pentru mobilizarea oamenilor la manifestarea din ziua respectivă, vizitarea bibliotecilor mobile, selectarea cărților care vor împășpăta fondurile acestor biblioteci și o seamă de alte treburi legate de munca de bibliotecă. Ținerea în bună ordine a atîtor volume cere muncă. (Păcat că biblioteca n-a introdus încă accesul liber la raft al cititorilor. Condiții materiale există. Și intenții sint, așa că urmează doar să se treacă la transpunerea lor în realitate). Cititorii au fost obișnuiți cu consultarea cataloagelor, a bibliografiilor tematice, cu vizitarea unor expoziții, organizate periodic, pe diferite teme ș.a. Colectivul bibliotecii se achită cu conștiinciozitate de aceste sarcini.

★

Bibliotecara Evantia Zoidis alege cîteva volume dintr-un raft.

„Sint lucrările de care au nevoie cei de la învățămîntul de partid. Au grijă să ne anunțe din vreme, pentru a avea timp să le procurăm. Mulți dintre ei studiază în sala de lectură. Acolo au la dispoziție și periodicele. Cînd am trecut dimineața prin uzină m-au anunțat cîteva că vor veni după-amiază să citească la sala de lectură“.

Octavian Pinteau, cititor nelipsit al bibliotecii, se interesează îndeaproape de problemele de economie politică și de politică externă. Este student în

anul al II-lea la Universitatea serală de marxism-leninism și studiază economia concretă. Maistrul Stelian Poadeanu, și el student la Universitatea serală de marxism-leninism, studiază istoria P.C.R. De aceeași temă sînt preocupați și vopsitorul Ghiță Dumitru și maistrul Artemie Cercel.

Cele cîteva nume le-am reținut dintr-un lung șir de nume ale muncitorilor din uzină care citesc în mod permanent cartea social-politică. Tot pentru această categorie de cititori, biblioteca și-a propus să organizeze un catalog tematic. În curînd va fi gata.

★

Secția strungărie. Pauză de prînz. Un grup de muncitori și muncitoare adunați în jurul unui teanc de cărți. Se discută cu aprîndere. O tînără în salopetă completează niște fișe de cititor. E Irina Nicola, strungăriță și, în aceste minute de pauză, bibliotecar obștesc. O îndeletnicire care o pasionează la fel ca și strungăria și de care se ocupă cu multă competență. Face parte și din colectivul obștesc al bibliotecii. Din cînd în cînd prezintă în fața tovarășilor de muncă recenzii asupra ultimelor cărți citite.

„Și alți bibliotecari cu muncă obștească se ocupă de întocmirea recenziilor — îmi atrage atenția Filomela Teodosescu. Emanuel Dîblă, de la cazangerie, își ține cu regularitate tovarășii de muncă la curent asupra noutăților literare prin prezentările de cărți pe care și le alcătuieste singur. De altfel, toți cei treizeci de bibliotecari cu muncă obștească sînt pasionați cititori și pricepuți propagatori ai cărții”.

★

Un afiș expus în curtea uzinei invită muncitorii să participe la seara literară organizată de bibliotecă pe tema *In frunte, comuniștii*.

„Este una din acțiunile întreprinse de bibliotecă în cinstea aniversării partidului — precizează Filomela Teodosescu. Planul nostru de muncă mai cuprinde: montajele *Lupta Partidului oglindită în literatura noastră contemporană* și *România pe drumul deschis de Congresul al IX-lea al P.C.R.*, simpoziioanele *Chipul comunistului în literatura noastră* și *România în viața internațională contemporană*. O parte au fost de acum organizate și s-au bucurat de o participare numeroasă”.

Înainte de a părăsi uzina, Filomela Teodosescu se mai oprește pentru cîteva minute să stea de vorbă cu ingineră Hermiza Mocanu. Cu ea se consultă bibliotecara asupra cărților tehnice care urmează să fie prezentate. Face parte din colectivul obștesc al bibliotecii și ajută cu multă tragere de inimă la răspîndirea cit mai largă a literaturii tehnice în rîndul muncitorilor.

★

Colectivul obștesc al bibliotecii este binecunoscut de către cititorii uzinei. În primul rînd, pentru că membrii lui sînt unii dintre cei mai pasionați cititori, în al doilea rînd, pentru că nu există acțiune a bibliotecii la care acest colectiv să nu dea o mîină de ajutor. Indiferent de vîrstă sau de preocupări (colectivul cuprinde și doi pensionari, foști muncitori ai uzinei) cei cincisprezece membri au o trăsătură comună — dorința de a vedea cartea cit mai larg răspîndită. Și nu se poate spune că n-au avut satisfacții suficiente pînă în prezent.

★

Ora trei după-amiază. Sirena uzinei anunță sfîrșitul zilei de muncă. Pentru bibliotecă încep orele de vîrf ale activității. Unul cite unul cititorii trec pragul bibliotecii unde îi așteaptă cărțile — prieteni dragi, nedespărțiți.

M. MILCU

Consecvența cititorilor din comună

Printre lucrătorii cu cartea din Drăgănești-Vlașca circulă o vorbă pe care — mărturisesc sincer — îmi face plăcere s-o ascult. Se spune că biblioteca comunală Botoroaga n-a avut decît... un singur bibliotecar. Afirmația împletește două înfelesuri, în aparență fără o legătură anume. În adevăr, biblioteca noastră a fost condusă, de la înființare, în 1956, de către unul și același bibliotecar. Fără a fi considerat lipsit de modestie, voi spune că acel bibliotecar sînt eu. Năzuințele și idealurile mele de viață s-au legat de această bibliotecă, de sătenii care îi calcă pragul și sînt încredințat că sentimentul împlinirii în viață, bucuriile și satisfacțiile de muncă cele mai profunde le-am cunoscut aici. Am fost martorul întregului drum parcurs de această instituție culturală, altădată o raritate și o excepție în satul românesc. Influența educativă pe care a exercitat-o și o exercită neconținut asupra oamenilor, puterea de atracție pe care o stîrnesc cărțile sale i-au consacrat definitiv locul în viața satului. Biblioteca comunală este astăzi principala filieră de pătrundere masivă și organizată a cărții printre cititorii din mediul rural, de popularizare și difuzare largă a acesteia, un instrument eficace și îndelung verificat de educare în ansamblul mijloacelor prin care se desfășoară revoluția culturală.

Mi-e drag gîndul că munca mea a însemnat o contribuție la obținerea rezultatelor cu care se mîndrește astăzi biblioteca din Botoroaga. Amploarea activităților cu cartea, orientate permanent de către organizația de partid din comună, a acreditat ideea că bibliotecarul nu poate face față întotdeauna sarcinilor multiple și permanente. Biblioteca noastră nu are

decît un singur bibliotecar, dar ea se sprijină pe ajutorul tuturor celor care se îngrijesc de dezvoltarea vieții culturale a comunei.

Pînă să se vorbească în acest fel despre biblioteca din Botoroaga, a trebuit să parcurgem un întreg drum, de-a lungul unui deceniu. Incepurăm cu un fond destul de măricel — 4 500 de volume — pentru ca astăzi rafturile să adăpostească 10 500 de volume. Primul an de activitate a bibliotecii a adus și primele succese. Se înscriaseră atunci 300 de cititori, în mare parte din rîndul țăranilor. Ei au citit la bibliotecă 2 000 de volume. Sigur că lucrurile nu au mers de la sine. În primele zile, vizitatorii au fost mai cu seamă copiii, îndrumați să citească de cadrele didactice, și cîțiva tineri. Nu toți împrumutau imediat cărți; unii se mărgineau să răsfoiască volumele și să ia cunoștință de ambianța localului. Pentru mulți era inițial contact cu o bibliotecă, nu lipsit de valoare și semnificații multiple.

Dar biblioteca comunei trebuia să fie popularizată cit se poate de insistent în toate mediile, căci ea se adresa și se adresează tuturor locuitorilor. Am solicitat sprijinul organizației U.T.C., al comisiei de femei, al sfatului popular, al cadrelor didactice și al altor intelectuali, cu ajutorul cărora s-a organizat, sub îndrumarea Comitetului comunal de partid, o muncă neobosită de atragere a oamenilor la lectură sistematică. Cu prilejul întrunirilor satului, al prezentării programelor artistice sau a filmelor, am popularizat acele cărți care îi puteau interesa pe oameni. În colaborare cu căminul cultural, am organizat numeroase manifestări de masă cu cartea, punînd accentul și pe latura artistică a acestor acțiuni. Am stat de vorbă personal cu aproape toți sătenii, am

vizitat familie cu familie, ducând cu mine și cărți, am invitat nominal locuitorii să viziteze biblioteca. Aici, le-am prezentat ceea ce socoteam că le-ar stârni curiozitatea. Incetel cu incetel, au luat cunoștință pe larg de ceea ce le poate oferi biblioteca, s-au convins apoi direct, prin exemplul cititorilor frunțași, de avantajele cititului și astfel s-a înfiripat acea legătură din ce în ce mai stabilă între bibliotecă și oamenii pentru care fusese ea înființată.

A fost o muncă frumoasă și pasionantă, care mi-a lăsat amintiri de neuitat. Cite n-aș putea relata în această privință. Fundamentul pe care îl clădeam atunci a fost puternic. Cititorul o dată atras la lectură nu s-a mai despărțit de ea. Mă gîndesc cu satisfacție la aceasta în zilele cînd biblioteca este plină, cînd cititorii, în mare parte aceeași zi de zi, împrumută cărți, pun întrebări unul după altul despre diversele volume care le trec prin mîini.

Consecvența oamenilor în lectură spune mult. Ea reflectă într-un fel anume marile schimbări produse în profilul lor spiritual, ca urmare a transformărilor care au avut loc în viața materială, precum și a muncii

ideologice și politico-educative desfășurate de partid. Creșterea permanentă a rezultatelor de muncă ale bibliotecii are, deci, o bază trainică. La sfîrșitul anului trecut, de pildă, numărul cititorilor pe întreaga comună a fost de 1216, iar al cărților citite de 9442. Sint cifre grăitoare pentru ceea ce a reușit această instituție de cultură, dacă ne gîndim că numărul cititorilor este de patru ori mai mare decît în 1956, că ei împrumută de aproape cinci ori mai multe cărți față de același an. Se spune însă, și pe bună dreptate, că e mai ușor să atragi oamenii la bibliotecă decît să-i menții cititori permanenți. Am avut în vedere această idee și ne-am străduit să muncim în așa fel încît cititorii să poată găsi în raft noi și noi cărți pe care le doreau, să fie încunoștințați sistematic despre aceasta, cu alte cuvinte să beneficieze în mod curent de avantajele bibliotecii comunale.

Pină în prezent, nu am pierdut nici un cititor (sîrște, cu excepția celor plecați din localitate). Mai mult de jumătate dintre cititorii cooperatori împrumută, anual, în medie 10 cărți și pot fi socotiți cititori permanenți. Evoluția unei astfel de statistici trebuie să fie urmărită cu atenție, fiindcă ea reflectă, în ultimă instanță, miezul

Au sosit cărți noi la biblioteca comunală din Botoșana

activității cu cartea. Nu pușini locuitori citesc 20—40 de cărți pe an și numărul lor este în creștere. Natural, mai avem și dintre aceia care trec pe la bibliotecă doar de 2—3 ori pe an. Procentul lor însă nu depășește 10% din totalul cititorilor și sperăm să-l micșorăm cit mai repede.

Este important de semnalat și un alt aspect al permanentizării lecturii cititorilor. În comuna noastră, frecventează biblioteca de ani de zile și în mod continuu toți brigadierii și șefii de echipă din cooperativa agricolă de producție, întreg consiliul de conducere al cooperativei, toți cei 12 ingineri și tehnicieni agronomi sau zootehniști, cei trei medici umani, medicul veterinar, cele 45 de cadre didactice, cei 5 salariați ai sfatului popular. Sînt cititori stabili ai bibliotecii cei mai mulți dintre cursanții la învățămîntul de partid și U.T.C., precum și cei de la învățămîntul agrozotehnic de masă. Dar nu numai astfel de cititori, cu o pregătire medie sau superioară, simt nevoia să se adreseze bibliotecii. Sînt cititorii noștri permanenți și numeroși locuitori, care au deprins să scrie și să citească la cursurile de alfabetizare, organizate după Eliberare. Cu aproximație, aceștia solicită anual 8—10 cărți, bineînțeles cele accesibile lor. Se constată însă, la mulți dintre ei, tendința pronunțată de a-și lărgi aria lecturii cu lucrări de nivel din ce în ce mai ridicat și din domenii de cunoștințe din ce în ce mai variate.

Intr-un răstimp de 10 ani, biblioteca comunei s-a ancorat puternic în viața satului, și-a făurit rădăcini trainice, fiindcă răspundea și răspunde unor cerințe și dorințe generale ale oamenilor de a-și lărgi neconținut cîmpul cunoștințelor, de a se educa. Cooperatori, ingineri, tehnicieni, cadre didactice, funcționari, copii, tineri, vîrstnici, bărbați și femei formează zilnic acea animație caracteristică bibliotecii noastre. Privindu-i, ai putea să remarci pe oricare din ei, căci fiecare a parcurs, aici, în sat, un drum de lectură și a profitat în mod real de pe urma lecturii. Avem însă un număr de cititori care ies în evidență prin pilda de lectură pe care o oferă satului. Pe toți nu-i voi putea menționa, așa că mă limitez la cițiva: ONCICA IVAN, cooperador, care este cititorul nostru de la înființarea bibliotecii; tinerii VOICA

LAUDAT și STOICA DRĂCEA, de la sectorul avicol; VICTORIA ȘERBAN și IOANA MICU de la cultura mare; fierarul MARIN CULEA, care a învățat să citească la cursurile de alfabetizare; brigadierul ȘERBAN PAUN; șeful de echipă IOSIF BECHERU, familia inginerilor ADELINA și ADRIAN VINTILESCU. Ne vizitează des biblioteca și unii cititori din satele aparținătoare, care își completează lectura cu lucrările pe care nu le găsesc la bibliotecile filiale. Aș remarca, printre aceștia, pe tehnicienii ELENA DONEA din satul Valea Ci-reșului și GHEORGHE POPA din satul Tirnava.

Activitatea de propagandă a cărții, de întărire a legăturii dintre bibliotecă și cititori se datorește orientării apropiate și permanente a bibliotecii de către Comitetul comunal de partid. Analiza periodică a stadiului muncii cu cartea în cadrul unor adunări de partid, ajutorul pe care l-am primit în stabilirea direcțiilor de activitate au avut o înriurire permanentă asupra dezvoltării bibliotecii, a creșterii rolului și capacității ei de influențare în rîndul oamenilor. Tovarășul Dumitru Cuza, secretarul Comitetului comunal de partid, se interesează tot timpul de problemele bibliotecii, o vizitează aproape zilnic, dînd indicații asupra orientării muncii noastre.

Primim un ajutor permanent și din partea Sfatului popular comunal. Biblioteca are acum trei încăperi, dintre care una o folosim ca sală de lectură, iar alta ca depozit pentru periodică. Combustibilul se asigură cu regularitate și în cantități suficiente. În bibliotecă, se găsește un frumos aparat de radio, iar în curînd vom beneficia, împreună cu căminul cultural, de un magnetofon. Tovarășul Gheorghe Delcea, președintele Sfatului popular comunal, urmărește cu atenție rezultatele muncii bibliotecii. La sfîrșitul fiecărei săptămîni, de obicei sîmbăta, biblioteca și căminul cultural prezintă informări asupra problemelor ivite în activitățile culturale.

Nu știu în ce măsură am reușit să ofer o imagine concludentă asupra muncii cu cartea în comuna noastră. Cert este că biblioteca a devenit o preocupare la ordinea zilei pentru cei mai mulți locuitori, o pirghie de nelipsit în formarea lor, în sprijinirea activității ce o depune fiecare la locul său de producție. De altfel, biblioteca

noastră este antrenată în toate acțiunile mari inițiate de Comitetul comunal de partid, de conducerea cooperativei agricole de producție sau de Sfatul popular, intervenind prin mijloacele sale specifice de influențare — cartea. Spun aceste lucruri cu legitima mândrie, dar și cu gândul la responsabilitățile din ce în ce mai mari ce revin bibliotecii, corespunzător sarcinilor actuale ale muncii culturale de masă. Sintem siguri că fiecare zi din viața bibliotecii va aduce noi succese pe planul propagandei și difuzării cărții, al creșterii rolului acestei instituții în înflorirea multilaterală a comunei. S-au creat pentru aceasta cele mai bune condiții din câte au existat vreodată la sate.

Preocuparea fundamentală, în ansamblul muncii bibliotecii, este popularizarea politicii partidului nostru, prin intermediul documentelor de partid și al altor lucrări social-politice, care sînt operative și larg propagate în rîndul cititorilor, cit și prin intermediul celor mai actuale și mai valoroase cărți din toate domeniile de cunoștințe. Un obiectiv de seamă al bibliotecii îl formează sprijinirea dezvoltării și întăririi cooperativei agricole de producție. Recentele documente de partid, cit și celelalte materiale cu privire la agricultură sînt baza orientării muncii noastre cu cartea agricolă. Nivelul acestei munci trebuie să crească și să fină mereu pasul cu preocupările și sarcinile mari ce revin astăzi agriculturii.

Cititorii copii și tineretul formează o altă preocupare importantă a noastră.

Recentul Congres al U.T.C. ne-a ajutat să ne orientăm și mai bine activitățile cu cartea în rîndul viitorilor cititori adulți ai bibliotecii. Vrem ca aceștia să îndrăgească de pe acum cartea bună, să apeleze la serviciile ei, să devină cetățeni de nădejde ai patriei.

Cîte alte preocupări ale bibliotecii noastre n-aș putea enumera în continuare. E firesc ca dezvoltarea bibliotecii să determine și creșterea sarcinilor ei, a volumului de muncă. Mărturisesc că cele opt ore de program se scurg fără să-mi dau seama. De aceea, nici nu mă limitez la aceste ore și servesc cititorii oricînd mi-ar solicita cărți. Adaug apoi că am în preocupare și cele trei biblioteci filiale de pe raza comunei. Nici nu știu, la un moment dat, unde ar fi mai nimerit să mă aflu: la sediul bibliotecii comunale sau la filiale, la cercurile de citit sau la bibliotecile mobile de la diferitele sectoare de muncă ale cooperativei agricole.

Orî unde te-ai afla, importante sînt două lucruri, pe care de altfel colegii mei din alte comune le cunosc prea bine: întîi — să știi lucra cu oamenii, să știi ține legătura permanentă cu ei; al doilea — să le poți oferi cele mai bune și mai actuale cărți care i-ar interesa. Într-o bibliotecă comună contează nu atît numărul volumelor, cit, mai ales, valoarea lor, cantitatea de informații utile și accesibile de care cititorii să poată beneficia prin lectură.

Nicolae COPORAN
Biblioteca comună Botoroaga

TRADIȚIILE UNEI BIBLIOTECI REGIONALE

Harta culturală a regiunii Ploiești înregistrează astăzi peste 900 de biblioteci publice de stat, sindicale, școlare și tehnice. Dotate cu circa 3 000 000 de volume, aceste instituții reușesc să satisfacă, în bună măsură, cererile de carte în continuă creștere ale oamenilor muncii. În anul 1965, bunăoară, ele au fost frecventate de 500 000 de persoane, care au citit 3 800 000 de cărți. Fără îndoială, că, în contextul acestei multitudini de unități, locul de frunte îl ocupă Biblioteca noastră regională, care a devenit o *bibliotecă publică științifică, cu profil enciclopedic*. Până să ajungă la acest stadiu, a fost necesară parcurgerea unui drum lung, cu permanente ascensiuni. Derulind filmul celor 45 de ani de activitate ai acestei instituții de cultură, apare, chiar din primele imagini, inițiativa grupului de intelectuali, în frunte cu scriitorul I. A. Bassarabescu, care, după evidente eforturi, a reușit să strângă, prin donații, un număr de 1250 de cărți și publicații periodice, cu care duminică 20 martie 1921 a fost inaugurată *Biblioteca populară „Nicolae Iorga”*. Acest nume i-a fost acordat în semn de prețuire față de savantul român de renume mondial, care a urmărit și a sprijinit dezvoltarea bibliotecii, îmbogățindu-i colecțiile cu donații de preț.

După 10 ani de la înființare, biblioteca reușește, prin alocații bugetare și prin donațiile unor cărturari de frunte ai culturii românești, să-și închege o colecție de 11 000 de cărți din diferite domenii. Acest fond, valoros în mare parte, cu caracter aproximativ enciclopedic, răspundea unei arii de informare destul de întinse, dar accesul publicului la bibliotecă era limitat. Notăm, spre exemplificare, citeva

titluri edificatoare: *Studii economice* de C. Xenopol (1882); *Istoria contemporană* de P. I. Cernătescu (1871); *Geografia fizică și politică* de I. Mihailescu (1877). Biblioteca noastră păstrează valoroase lucrări de informare: *Dicționar topografic și statistic* de Dimitrie Fundescu (1872); *Dicționarul limbii române* de Laurian și Massin (1871); *Bibliografia românească veche* de I. Bianu, N. Hodoș și D. Simonescu și altele. Din domeniul literaturii beletristice românești, remarcăm: *Poesii populare ale românilor* de V. Alecsandri (1866); *Poezii* de M. Eminescu (1894); *Scrieri complete* de C. Negruzzi (1893) etc. Din cărțile rare, merită a fi semnalate: *Catena graecorum patrum in beatum* (Londini, 1637) și *Symbolae graecorum patrum in mathaeum* (1646). Relevăm citeva titluri despre regiunea Ploiești sau semnate de autori ploieșteni: *O lacrimă fierbinte* de Iosif Stere Suluțiu (Ploiești, 1877); *Stil epistolar* de Ion Romanescu (Ploiești, 1883); *Fabule alese* de Gh. Asachi (Vălenii de Munte, 1909); *Tara românilor. Vol. I. Județul Prahova* de N. Iorga (1910). Biblioteca regională posedă actualmente 128 de titluri de cărți scrise de marele istoric. În decursul anilor, fondul de cărți s-a îmbogățit cu noi lucrări aparținând clasicilor români și universali, multe din ele ediții rare, bibliofile. Amintim doar două titluri: *Opere complete* de Voltaire, în 70 de volume (1826) și *Opere complete* de Molière, în 12 volume (1852).

După eliberarea patriei, când organizarea rețelei de biblioteci și a lecturii publice au devenit o problemă de stat, o parte componentă a revoluției culturale, organizate și conduse

Aspect dintr-o sală de lectură a Bibliotecii regionale Ploiești

de partid, biblioteca noastră cunoaște adevărata ei înflorire. Fondurile de cărți, ca și activitatea de atragere a populației la lectură, de propagandă și difuzare a cărții s-au dezvoltat vertiginos, așa cum rezultă din tabelul comparativ de mai jos :

Anul	Fond de cărți	Cititori	Cărți citite
1921	1 250	—	—
1931	11 000	—	15 497
1952	17 595	2 389	29 027
1960	104 798	11 689	178 064
1965	172 315	15 680	409 012

Creșterea anuală a colecțiilor este de circa 10 000 de volume din diverse domenii care interesează cititorii noștri. Folosim la maximum multiplele izvoare și posibilități existente în scopul dezvoltării enciclopedice și științifice a bibliotecii. Se continuă completarea colecțiilor cu cel puțin câte un exemplar din orice titlu care apare în editurile noastre, iar pentru acoperirea unor goluri se lărgeste schimbul interbibliotecar cu unele biblioteci mari din țară și se achiziționează publicații la anticariat.

În vederea folosirii celor mai raționale criterii de creștere organizată a colecțiilor, îmbunătățim și lărgim conținutul de lucrări de referință (enciclopedii, lexicoane, bibliografii etc.). Urmărind redactarea bibliogra-

fiei monografice a regiunii Ploiești, sîntem preocupați să achiziționăm cît mai multe titluri aparținînd unor scriitori, oameni de știință și cultură care au trăit sau au lucrat pe teritoriul regiunii. Din 600 de titluri apărute înainte de 1944, procurate în acest an, 30 aparțin tematic bibliografiei regiunii Ploiești. Tot în ultimul timp au fost achiziționate lucrări ale unor scriitori de seamă ai literaturii mondiale și românești, multe din ele cu autografele autorilor.

Biblioteca noastră și-a organizat și o importantă colecție de periodice. În afara celor 178 de titluri de ziare și reviste provenite prin abonamente curente, ea dispune de 82 de titluri de periodice românești apărute înainte de 1944 (*Viața românească*, *Ramuri*, *Convorbiri literare*, *Revista Fundațiilor etc.*). În preocupările noastre, se înscrie și completarea, pe cît posibil, a colecțiilor de periodice apărute pe teritoriul regiunii Ploiești (*România viitoare — foaie de interes public*, *educație națională și cultură generală*; *Gazeta cîrților — publicație de bibliografie literară și cultură generală*; *Drum drept*, *Neamul românesc literar și altele*).

Ca instituție de educație socialistă, cu atribuții mult lărgite și cu funcții noi, proprii unei biblioteci regionale, biblioteca noastră pune în valoare și propagă în mod organizat literatura din colecțiile sale, potrivit obiectivelor politico-educative pe care partidul le

pune neconținut în fața frontului cultural, intereselor și preferințelor publicului cititor. Dar obținerea permanentă a unor rezultate bune impunea un întreg complex de măsuri, de la asigurarea condițiilor materiale și pînă la dezvoltarea unei metodologii de muncă bine profilate în toate compartimentele.

Ca urmare a condițiilor excepționale create prin grija partidului și a statului, cit și datorită activității întregului nostru colectiv, Biblioteca regională Ploiești a devenit astăzi o instituție culturală de prestigiu, care oferă, în condițiile cele mai propice lecturii, o bogată gamă de cărți și o informare cuprinzătoare asupra producției noastre editoriale. Înainte de Eliberare, biblioteca a funcționat în mai multe localuri, nici unul suficient de corespunzător. Astăzi, ea este amenajată în Palatul culturii, unul dintre edificiile cele mai impozante din oraș. Cele 23 de încăperi rezervate bibliotecii au permis o bună organizare a colecțiilor, a sălilor de lectură și a celorlalte secții. Corespunzător sarcinilor ce-i revin, instituția noastră a fost încadrată cu personal calificat, care muncește cu energie și dăruire de sine. De la 2—3 bibliotecari înainte de Eliberare, biblioteca numără acum 32 de salariați, dintre care 28 de specialitate. Deși Biblioteca regională a împlinit aproape o jumătate de veac, tinărul nostru colectiv obișnuiește să vorbească de vigoarea și tinerețea ei înnoitoare.

Îndelungata activitate a bibliotecii a determinat acumularea unei experiențe cuprinzătoare, concretizată în buna organizare a colecțiilor, în lărgirea ariei de preocupări pentru deservirea exemplară a cititorilor, în studierea multiplelor aspecte legate de dezvoltarea rețelei de biblioteci din oraș. Serviciul relații cu cititorii satisface din fondurile bibliotecii sau prin împrumut interbibliotecar solicitările de lectură ale unui număr de 15 000 de cititori. Secțiile de împrumut cu acces liber la raft și cele 3 săli de lectură pentru adulți se străduiesc să răspundă cit mai prompt pretențiilor de lectură mereu mai mari ale muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor, cadrelor didactice și altor cititori din oraș. Locuitorii din cartierele îndepărtate beneficiază de 3 biblioteci filiale, conduse de bibliotecari calificați. Creșterea numărului cititorilor copii și complexitatea problemelor legate de orientarea lecturii lor au făcut nece-

sară organizarea unei secții specializate, unde copiii găsesc o adevărată bibliotecă a lor, dotată cu toate publicațiile care îi interesează. La îndemna lor stau și diverse cataloage, estetic realizate, care sînt consultate în mod curent.

Un serviciu nou al bibliotecii, creat în ultimii ani, este Serviciul bibliografic. Obiectivul său este să asigure informarea cititorilor asupra literaturii social-politice, științifice, tehnice, beletristice apărute în țara noastră. Concomitent cu creșterea colecțiilor Bibliotecii regionale, Serviciul bibliografic se preocupă de realizarea unor instrumente de informare, care să răspundă exigențelor unei biblioteci regionale. Dintre instrumentele de informare cele mai intens folosite, menționăm: *Congresul al IX-lea al P.C.R. — mărș program de înflorire a patriei noastre socialiste*, fișier tematic al lucrărilor social-politice și al articolelor dintr-un număr de 14 periodice care interesează lectorii Cabinetului regional de partid, propagandiștii și cursanții de la diferite forme de învățămînt politic, studenții de la cursurile de zi sau fără frecvență și alți cititori; *Bibliografia regiunii Ploiești*; *Anuarul cărții* (catalog selectiv al cărților intrate în Biblioteca regională începînd din anul 1965); *Fișierul bibliografiilor ascunse*; *Fișierul tematic al literaturii pentru elevii din licee*; un catalog sistematic pe termeni descriptori care conține fișele primite prin abonament la publicația *Rezumate — fișe adnotate*, editată de Centrul de documentare științifică al Academiei; *buletinul lunar Cărți noi intrate în Biblioteca regională Ploiești*; *Catalogul fișelor din colecția Documentare în bibliologie* (editată de Biblioteca Centrală de Stat), instrument eficace de informare și perfecționare profesională a bibliotecarilor. În cadrul cooperării interbibliotecare, Serviciul bibliografic primește din partea bibliotecilor tehnice și a organismelor de documentare din marile întreprinderi și uzine din regiunea și orașul Ploiești buletine bibliografice, redactate periodic, și buletine de creștere a colecțiilor, pe care le folosim la îmbogățirea catalogului selectiv al cărților și revistelor tehnico-științifice existente pe teritoriul regiunii Ploiești.

Ca urmare a apariției și dezvoltării unei largi rețele de biblioteci de masă, Biblioteca regională a devenit laboratorul și forul metodologic al muncii

cu cartea în regiune. Ea îndrumă pe linie de specialitate activitatea acestor unități, acordând ajutor metodologic și bibliotecilor din alte rețele. Biblioteca noastră efectuează studii privind preferințele de lectură ale cititorilor pe diferite categorii, configurația rețelor de biblioteci, experiența metodologică a bibliotecilor publice, se ocupă atent de instruirea diferențiată a bibliotecarilor, corespunzător nivelului de pregătire și locului lor de muncă.

În prezent, desfășurăm o largă activitate de popularizare printre cititori a recentelor documente de partid, a celor mai noi și mai actuale cărți din toate domeniile de cunoștințe, orientând îndeaproape întreaga muncă a bibliotecilor de masă din regiune, astfel încât propaganda și difuzarea cărții să răspundă cât mai eficient sarcinilor educării socialiste și formării multilaterale a cititorilor.

Gheorghe MAXÎM

Directorul Bibliotecii regionale Ploiești

În orașul de pe Mureș

Ora 12. Forfota se potolește. În fața rafturilor, două-trei persoane grăbite, parc-ar fi întârziat peste măsură.

Fenomenul e interesant: marele vad ce este secția de împrumut a Bibliotecii regionale din Tg. Mureș, între 9 și 12 palpită intens. După aceeași oră, pe neașteptate seacă, pentru că să reinvie peste câteva ceasuri cu aceeași intensitate.

Ieri a fost, ca marșea mereu, zi de vîrf: 432 de cititori au împrumutat 957 de volume. Dar orele de prînz pînă și ieri au fost calme. În rest, bibliotecarele de serviciu abia prîdesc cu împrumutul. Îndrumare, recomandare... Cînd? Cum?

Întră o cititoare. Își așază plasa pe un scaun, se îndreaptă spre rafturi. Ochii indiscreți deslușesc în plasă un pachet cu cărți; deasupra David Copperfield. Cărțile cumpărate de Ecaterina Moldoveanu se întregesc cu cele alese de pe raft: Radu Tudoran, Duliu Zamfirescu, Cronin.

Așa, la prima vedere, e greu să descoperi vreo rînduială în lectura Ecaterinei Moldoveanu. Dar în perspectiva unui an se deslușește portretul unei cititoare cu preocupări multilaterale, urmărind un țel. Această concluzie o poți desprinde dintr-o discuție ad-hoc despre autori și cărți preferate. Și numai din discuție, căci sistemul simplificat de împrumut prin

taloane, pe lângă multiplele sale avantaje, face, totuși, imposibilă urmărirea lecturii unui cititor.

Dar deservirea promptă, scurtarea timpului în care cititorul intră în posesia volumelor dorite sînt mai importante decît clasicele fișe ale cititorilor — eventuale repere pentru analiza evoluției lecturii. Iar secția de împrumut a bibliotecii din Tîrgu Mureș excelează tocmai prin aceste calități: promptitudine, rapiditate, eficiență.

Aceste atribute sînt lăudate și de ceilalți cititori: Kiss János, Ion Popa, Ujlahi László.

Ce oferă nou biblioteca, cititorilor săi?

În pas cu vremea — această cerință a îndemnat-o să deschidă accesul liber la raft. Selectarea minuțioasă a operelor celor mai căutate, împropărtata permanentă a colecțiilor, mai cu seamă cu noile titluri, fac din raftul liber principala sursă de inspirație a cititorilor în alegerea lecturii. Mulți cititori au o adevărată pasiune să frunzărească volumele de pe rafturi, față în față cu ele, să aleagă cărți din domenii nebănuite, care să le lărgească orizontul spiritual.

Accelerarea ritmului deservirii a determinat trecerea la sistemul simplificat de împrumut prin taloane.

Acest sistem scurtează durata imprumutului, dar implică sarcini în plus la prelucrare. Tocmai au sosit câteva volume noi: Malraux — Condiția umană; Hemingway — Pentru cine bat clopotele, iar în limba maghiară un volum de versuri de Beniuc și volumul Armata de cavalerie de Babel. Pe coperta interioară a fiecărei cărți, se aplică buzunărașe cu fișe de carte. Muncă în plus pentru bibliotecari — deservire mai rapidă pentru cititori.

Și dintre ultimele noutăți de organizare: ca în cele mai mari și mai moderne biblioteci, începând din acest an a luat ființă biroul de înscriere a cititorilor. Practica de până acum (cititorii trebuiau să se înscrie separat la împrumut pentru copii, la împrumut pentru adulți și la secția tehnică) a fost abandonată. Cu un singur permis de intrare cititorul poate împrumuta cărți de unde vrea. Evidența devine mai riguroasă, munca în plus la secția se reduce.

Și, în fine, noutatea de care sînt atît de mîndri bibliotecarii din Tirgu Mureș: catalogul tematic al articolelor din publicații periodice a fost pus la dispoziția cititorilor. Cei interesați de noutățile din anumite domenii, de evenimentele politice, culturale, de noutățile literare încă neogîndite în volume, de recenzii, de reportaje sau de alte materiale privind orașul sau regiunea pot consulta acest catalog, trudnic întocmit, prompt și eficient.

Pe fondul atîtor căutări înnoitoare, apar și griji noi. Grijiile creșterii. Frumoasei biblioteci abia-i mai încap veșmintul. Aceste încăperi au fost hărăzite, pe vremuri, să ofere lăcaș cărților care se vor aduna în cursul deceniilor viitoare. Deceniile însă și-au mărît pașii — palatul cultural a dat sălaș tot mai multor instituții culturale, despre care vechiul tîrg de pe Mureș nici că visase. Și acest monument clasicizant de artă, această frumusețe arhitecturală a devenit neîncăpătoare. Teatrul, Filarmonica, create în anii construcției socialiste, se împacă frățeste cu muzeul, cu biblioteca într-o singură clădire. Proiectele noi clădiri a teatrului prind însă contur. Poate atunci...

Căci, în momentul de față, raftul liber funcționează într-o singură încăpere. Din sutele de mii de volume, abia o fărîmă își găsește loc aici. Și numai o muncă riguroasă de selectare, de studiere a cerințelor cititorilor face să se apeleze doar într-un singur caz

din trei la depozitul închis. Cataloga-gele, bibliotecarele sînt prompte în a-l ajuta pe cititor, în a completa raftul liber.

11 571 de cititori — atîția a deservit biblioteca în cursul anului 1965. Cititorii au vizitat biblioteca în medie de 10,76 ori și au împrumutat aproape 300 000 de volume.

Cred că nu este lipsit de importanță un fel de bilanț, acela al interesului față de unii autori, față de unele lucrări. Psihologia unei colectivități, oricît de pestrită ar fi ea, are legile sale: preferințe permanente, autori la modă într-un anumit moment. Dintre scriitorii cei mai căutați, bibliotecarii ne-au citat pe George Călinescu (Enigma Otiliei, Scriinul negru), pe Zaharia Stancu, pe Marin Preda, pe romancierul mureșan Papp Ferenc, iar de peste hotare pe Konstantin Simonov pe Thomas Mann, pe Romain Rolland, pe Jókai Mor. Au mare căutare lucrările apărute în colecțiile Biblioteca pentru toți. Aventura, Horizont (cele mai semnificative opere contemporane tipărite în limba maghiară de Editura pentru literatură). Sînt mult căutate biografiile romanțate, monografiile unor personalități. Din producția editorială a anului trecut, au circulat, din mîină în mîină, volumele lui Ion Minulescu și Lucian Blaga, Ciuma lui Camus, Arșiță la Berlin de Dympha Cusack, Sub stele de Cronin și mărturiile doctorului Nyiszly Miklós din lagărele de concentrare hitleriste.

Ora 13. Intră o nouă cititoare. Ecaterina Moldoveanu a reprezentat tineretea, noua venită, Luiza Steinfeld, generația în vîrstă. Alege un volum de Lucia Demetrius, unul de Aldoux Huxley și unul de Török Gyula. Picioarele, inima o ajută greu să urce cele două etaje. Și, totuși, nu se poate lipsi de bibliotecă.

Și ca o punte între cele două vîrste stau cartotecile mute, dar atrăgătoare ale celor 5 000 de persoane, care, în primele trei luni ale acestui an, s-au înscris la bibliotecă. Aproape a cincea parte din muncitorii strungari și tîmplari, din medicii și profesorii, din elevii și gospodinele marelui oraș a împrumutat anul trecut cărți de la biblioteca regională. Români și maghiari — cot la cot în muncă, alături în sălile de spectacole, alături în bibliotecă — acesta este profilul unui oraș renăscut. Aceasta este concluzia scurtei vizite în prietenoasa sală de împrumut.

C. VAJNOVSKI

UN LABORATOR AL STUDIULUI

Nu doar pentru harta culturală a oraşului, ci pentru întreaga înfăţişare a vechii aşezări de pe malurile Begăi, impunătorul complex de clădiri al Universităţii, ridicat în anii şesenalului, poartă semnificaţia înnoirilor materiale şi spirituale prin care trec — împreună cu ţara — aceste meleaguri româneşti.

Cînd, spre sfîrşitul lunii februarie, miile de studenţi români, maghiari, germani şi sîrbi întîmpinau cu tradiţionalul „Gaudemus igitur” pe înalţii oaspeţi, conducătorii de partid şi de stat, care-i vizitau în noul lăcaş, evenimentul căpăta proporţiile unei entuziaste manifestări a recunoştinţei tineretului studios pentru condiţiile din ce în ce mai bune pe care i le creează statul nostru socialist, pentru toate înfăptuirile de care se bucură laolaltă cu întregul popor.

Aşa cum s-a subliniat cu acest prilej, Centrul universitar Timişoara este o creaţie a regimului nostru. La eliberarea patriei de sub jugul fascist, exista în Timişoara o singură instituţie de învăţămînt — Şcoala politehnică. Astăzi, datorită sprijinului acordat de partid şi de stat, bănăţenii se mîndresc cu 5 institute de învăţămînt superior, dintre care Universitatea, înglobînd şi Institutul pedagogic, numără 11 facultăţi, frecventate de aproape 4000 de studenţi.

Laboratoare modern utilate, cum sînt cel de fizică cristalelor, cel de optică şi electricitate, planetariul (singurul de acest gen din sud-estul Europei) şi altele reprezintă ateliere ale muncii ştiinţifice în care erudiţia unor vechi profesori, reputaţi oameni de ştiinţă, făureşte pregătirea viitorilor specialişti.

În lanţul etapelor succesive prin care trece formarea ştiinţifică şi cetăţenească a tinerilor studenţi, biblioteca reprezintă o verigă dintre cele mai însemnate. După orele de curs şi seminar, în afara retortelor şi a aparatajului electronic, setea de cunoaştere, avidă să descifreze tainele a noi legi şi formule, se potoleşte în paginile cărţilor şi revistelor păstrate în rafturile bibliotecii. Să pătrundem, deci, în acest laborator al studiului.

Vizitatorul care, în drum spre bibliotecă, străbate somptuosul hol al Universităţii, îşi aruncă privirea în marele amfiteatru de 800 de locuri, în sala de spectacole şi în sălile de curs, în cabinetele catedrelor şi în încăperile de seminar, realizează concret imaginea unui lăcaş de cultură modern, întrunind atributele care aşază Universitatea timişoreană în rîndul celor mai înzestrate instituţii de învăţămînt superior din ţară.

4 săli de lectură pentru studenţi, cu o capacitate de 600 de locuri, 4 săli de studiu pentru cadrele didactice, un depozit de cărţi înălţat pe verticala a 7 etaje şi, bineînţeles, birourile salariaţilor — aceasta este biblioteca. Totul e nou, mirosind încă a proaspăt, luminos; glîceşti strădania de a realiza un lucru bun, la nivelul celorlalte accesorii ale Universităţii. Dar ochiul specialistului întuieşte rapid lipsa de colaborare a proiectantului cu bibliotecarii, evidentă în felul cum au fost dispuse diferitele componente ale bibliotecii, neglijîndu-se circuitul cărţii şi al cititorilor, coordonate esenţiale în proiectarea unei biblioteci. Un personal inimos se străduieşte să reducă la minimum inconvenientele care decurg din această stare de lucruri.

De patru ori mai multe cărți

Alcătuirea unui fond de cărți și reviste corespunzător este una din problemele cele mai complicate ale existenței unei biblioteci noi. Constituită în 1964, pe baza bibliotecii fostului Institut pedagogic, care număra 32 000 de volume, Biblioteca universitară din Timișoara a reușit, în numai doi ani de activitate, să-și înmulțească colecțiile de aproape patru ori. Achiziții masive din rețeaua difuzării cărții — posibile datorită sumelor mari care i-au fost puse la dispoziție de către Ministerul Învățământului — au adus în depozitele bibliotecii producția editorială curentă și, prin intermediul anticariatului, cărți mai vechi, cu valoare științifică și bibliofilă.

Donația Bibliotecii centrale universitare din Iași, donațiile unor cadre didactice au îmbogățit patrimoniul bibliotecii cu remarcabile lucrări de specialitate, îndeosebi din domeniul umanistic. Pe aceste căi au intrat în fondul bibliotecii lucrări ca : *Îndreptarea legii*, tipărită la Tirgoviște, în 1652 ; *Gramatica românească pentru îndreptarea tinerilor* a lui Diaconovici Loga ; *Anticile Romanilor* de Damaschin Bojincă (1832) ; o originală consemnare a istoriei Banatului de către Franz Grizelius în *Versuche einer politischen und naturlichen Geschichte des Temeswarer Banats in Briefen an Standespersonen und Gelehrte* (Viena, 1780) și multe altele. Problemele completării colecțiilor de publicații rămân în continuare la ordinea zilei. Amplitudinea programului de învățămînt universitar și cerințele specializării științifice nasc imperativul realizării unui echilibru între diferitele compartimente ale acestui fond cu caracter enciclopedic și al recuperării asidue — în special pentru domeniile literatură, filologie, istorie — a lucrărilor mai vechi, a edițiilor critice, a operelor complete etc.

La dispoziția cititorilor

Nu numai în perioada premergătoare și în timpul sesiunilor de examene sălile de lectură ale bibliotecii cunosc animația specifică unei frecvențe masive a cititorilor. Zilnic, încăperile bibliotecii primesc vizita unui mare număr de cititori, care nu de puține ori trec de o mie, veniți să solicite, după împrejurări, un serviciu sau altul al acestei instituții. Sala de lectură reprezintă doar unul din aceste servicii. Studenții pot obține însă sub formă de împrumut pe termen lung (pe durata anului universitar) manualele și cursurile de bază, piră la 5 exemplare de fiecare cititor. În prima parte a acestui an universitar, au fost efectuate 3610 asemenea împrumuturi. Din păcate, în condițiile de care dispune în momentul de față, biblioteca nu poate satisface decît în parte astfel de cereri. Procentul merge pînă la 90% pentru domeniul matematicii, dar scade sub 20% în materie de filologie, mai ales datorită numărului mic de cursuri editate.

Pentru necesitățile lecturii curente, cu precădere din domeniul beletristicii, biblioteca practică și împrumutul pe termen scurt (5 zile), înlesnind în acest fel circulația maximă a tomurilor cuprinse în bibliografia destinată pregătirii seminarelor.

Cadrele didactice ale Universității se bucură de condiții de studiu remarcabile în incinta bibliotecii. În cele 4 săli care-i sînt afectate, dotate cu mese individuale confortabile, cu fonduri adecvate de cărți și periodice de specialitate, avînd la dispoziție aparate pentru citirea microfilmelor, personalul didactic al catedrelor petrece o bună parte din timpul consacrat studiului.

Slujindu-se de colecțiile bibliotecii, profesorii și conferențiarii, lectorii și asistenții au, în același timp, posibilitatea de a recurge la serviciile împrumutului interbibliotecar. În asemenea scop, Biblioteca universitară din Timișoara a inițiat relații de împrumut cu Biblioteca Academiei, cu Biblioteca centrală universitară din București, cu Biblioteca orașenească din Sibiu, precum și cu o seamă de instituții din străinătate.

Bibliografia în sprijinul activității didactice și de cercetare

Instrumentele de informare bibliografică reprezintă un auxiliar indispensabil al muncii didactice și de cercetare științifică a catedrelor. Serviciul bibliografic al bibliotecii concentrează un efort apreciabil pentru organizarea și ținerea la zi a unor fișiere menite să lărgescă sursa de informare pe care o constituie catalo-

gele bibliotecii. Preluând materialul inserat în buletinele editate de Centrul de documentare științifică, serviciul întocmește un asemenea fișier în care sînt cuprinse vaste domenii științifice (teorie și istorie literară, lingvistică-filologie, matematică-astronomie, chimie etc.) Din păcate, titlurile incluse nu figurează întotdeauna în *Repertoriul periodicelor străine*, ceea ce, evident, îngreuează depistarea lor de către cei interesați.

Fișierul recenziilor asupra cărții beletristice, românești și străine, se dovedește a fi dintre cele mai solicitate și mai eficiente instrumente de informare pe care le oferă biblioteca. În sfîrșit, fișierul tematic — reflectînd în modul cel mai pregnant și mai operativ necesitățile cititorilor — însușează teme și subiecte de mare varietate și întindere: de la *Banat*, pînă la *Conflictul epic în literatură*.

Indicii periodicelor *Revista de matematică din Timișoara*, *Revista Fundațiilor* și *Analele Banatului* sînt întocmiți și așteaptă să fie multiplicați pentru a se înlesni astfel consultarea colecțiilor respective.

Pe baza planului de cercetare al Universității și în condițiile unei colaborări efective cu catedrele, biblioteca realizează lucrări bibliografice de cert interes științific. Rod al unei asemenea colaborări sînt cercetările bibliografice pe teme ca: *Relația etic-științific în politica P.C.R.*; *Accelerarea progresului științific în condițiile socialismului și comunismului*; *Teoria grupurilor și aplicațiile ei în fizică*, *Teoria cristalelor* (efectuată sub îndrumarea conf. univ. Mircea Zăgănescu, în vederea unei cercetări aplicate) și altele. Toate acestea sporesc resursele bibliotecii și afirmă prezența sa în viața științifică a Universității.

Relații de schimb cu biblioteci din 37 de țări

Schimbul de informații constituie o necesitate vitală pentru activitatea științifică. Vasta muncă de cercetare în care sînt angrenate o bună parte din cadrele universitare timișorene, realizările lor științifice, cunoscute și apreciate în țară și peste hotare, au impus bibliotecii dezvoltarea în ritm rapid a legăturilor de schimb internațional de publicații. Pînă în momentul de față, s-au stabilit asemenea relații cu 342 de parteneri din 37 de țări și numărul lor crește atît ca urmare a inițiativei bibliotecii, cît și a cererilor și semnalărilor exprimate de cadrele didactice.

Spicuiam din ampla listă a instituțiilor cu care Biblioteca universitară întreține relații de schimb: Accademia Nazionale dei Lincei, Japan Academy, Universitatea de Stat „Lomonosov” din Moscova, American Mathematical Society, precum și din catalogul periodicelor străine primite pe această cale: *Comentari Mathematici Helvetici*, *Les études classiques* (Belgia), *Canadian Journal of Physics*, „Slovo” (Jugoslavia).

În schimbul celor 1137 volume expediate peste hotare (cu deosebire *Analele Universității din Timișoara*), biblioteca a primit în 1965 aproape 1000 de cărți, extrase, preprinturi, lucrări de dizertație etc.

O activitate fructuoasă care se valorifică neconținut în procesul documentării și al cercetării științifice.

★

Instituție nouă, aflată în plin proces de organizare și afirmare, Biblioteca universitară din Timișoara își croiește făgaș în rîndul marilor biblioteci ale țării. Dezvoltarea învățămîntului universitar timișorean impune activității sale planuri multiple de acțiune. Inițierea a două biblioteci filiale la facultățile de științe naturale și de muzică, crearea condițiilor pentru împrumutul publicațiilor și studii în căminele studențești, investigații sporite în vederea completării colecțiilor sînt doar cîteva din preocupările care vor mobiliza în acest an colectivul bibliotecii universitare.

W. AUERBACH

Biblioteca centrală universitară din Cluj

În bătrâna cetate studențească a Clujului, Biblioteca centrală universitară este o instituție cu stagiul și prestigiul. În sălile ei — adevărate laboratoare — fizica și chimia, matematica, geologia, literatura, toate științele create de om își dezvăluie tainele în fața miilor de studenți. De la un an la altul, biblioteca se dezvoltă, își sporște comorile, numărul celor care vin să-i consulte cărțile se mărește. În timp de zece ani, fondurile de cărți aproape s-au dublat (1 647 896 volume în 1955, 2 287 228 volume în 1965). În aceeași perioadă, a crescut corespunzător și frecvența cititorilor (de la 693 275 în 1955 — la 963 391 în 1965) și numărul de volume consultate (1 121 591 volume în 1955 — 1 520 488 în 1965). Completarea colecțiilor este, în general, realizată selectiv, în funcție de cerințele procesului de învățămînt și ale muncii de cercetare științifică. Creșterea fondurilor de publicații a determinat construirea, în ultimii ani, a unui depozit modern cu o capacitate de 2 milioane de volume.

Zilnic, în liniștea săliilor de lectură, viitorii profesori, ingineri, medici, cercetători, se apleacă asupra cărților. Zilnic, mii de tineri studioși din orașul Cluj află în bibliotecă dezlegarea problemelor care-i preocupă.

Cum vine biblioteca în întimpinarea cerințelor tineretului studios? În centrul atenției este, bineînțeles, procurarea unui număr corespunzător de cursuri, manuale și tratate, necesare procesului de învățămînt. Tendința este ca aceste lucrări de bază să fie în număr suficient, astfel încît un exemplar să revină la 2—4 studenți. În anul 1965 s-au achiziționat 156 de titluri din această categorie, într-un număr de 5 083 volume, ceea ce reprezintă 20 la sută din totalul cărților cumpărate. O atenție deosebită se acordă procurării lucrărilor cuprinse în bibliografiile obligatorii și facultative ale studenților, lucrărilor științifice apărute în țară și peste hotare, precum și publicațiilor bibliografice editate de diferite instituții de documentare.

Pregătirea politico-ideologică a studenților este un obiectiv de primă importanță în activitatea Bibliotecii cen-

trale universitare din Cluj. În acest scop au fost achiziționate, în număr corespunzător de exemplare, lucrări ideologice și în special noile ediții ale operelor clasice ale marxism-leninismului, documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. și alte documente de partid, lucrări de sinteză oglindind realizările construcției socialiste în patria noastră. Pentru îmbunătățirea accesului cititorilor la lucrările social-politice, acestea au fost expuse în săli de lectură organizate pe principiile accesului liber la raft. Dotarea bibliotecii cu un mare număr de lucrări beletristice, de teoria și istoria artei, precum și cu publicații din alte domenii ale cunoașterii s-a realizat nu numai pentru scopuri didactice, ci și pentru ridicarea nivelului de cultură generală a studenților. Fondul secției de împrumut a înregistrat în ultimul timp creșteri masive, ajungînd în prezent la 51 855 volume. Faptul acesta a creat condiții pentru satisfacerea cererilor de manuale și tratate necesare studenților înscriși la cursurile fără frecvență. În anul 1965, s-au expediat la cerere, în toate regiunile țării, aproximativ 1 800 volume, din care 1 200 sînt manuale și cursuri universitare.

Pentru completarea fondurilor bibliotecii cu o serie de lucrări de specialitate, a fost extins schimbul și împrumutul internațional de publicații. Biblioteca centrală universitară din Cluj întreține astăzi relații de schimb cu 961 instituții din străinătate. Materialul de bază pentru schimb îl constituie seriile revistei *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, din care au fost expediate pînă acum 7 306 exemplare. În anul 1965, s-au primit prin schimb internațional 1 530 volume periodice și 3 391 cărți.

Un loc important în preocupările colectivului bibliotecii îl deține activitatea bibliografică și de documentare științifică, mai ales în direcția lărgirii mijloacelor și a îmbunătățirii metodelor de informare în sprijinul procesului de învățămînt universitar și al activității de cercetare științifică. În acest scop, fondul uzual de materiale de referință și de informare științifică a fost completat cu lucrări și ediții noi de lexicoane, dicționare, publicații

Condiții optime pentru studiu. (Aspect dintr-o sală de lectură a Bibliotecii centrale universitare Cluj)

bibliografice apărute în țară și străinătate etc. La dispoziția cititorilor sînt cataloagele generale alfabeticе și sistematice, precum și cataloage speciale.

Sprijinirea activității didactico-științifice a catedrelor este preocuparea permanentă a Bibliotecii centrale universitare din Cluj. Pentru informarea cercetătorilor, a cadrelor didactice și a studenților, se elaborează numeroase lucrări bibliografice. Printre cele realizate în ultimul timp, pot fi amintite: *Catalogul colectiv al revistelor științifice străine intrate în bibliotecile din Cluj, 1945—1958* (continuarea pentru perioada 1958—1962 este în tipar); *Indicele revistei „Studia Universitatis Babeș-Bolyai” — Index alfabeticus 1956—1962*; *Indicele revistei „Familia”*; *Indicele revistei „România liberă”*; *Indicele bibliografic al revistei „Transilvania”*.

În scopul asigurării unei informări științifice operative a cititorilor, biblioteca editează un buletin-expres cu apariție săptămînală, în două serii: științe sociale și științele naturii, științe aplicate. Cadre specializate acordă consultații științifice și informații bibliografice mai ales studenților din ultimul an, în vederea întocmirii lucrărilor de diplomă. Informarea cititorilor studenți nu se substituie activității lor de studiu și cercetare, ci are drept scop orientarea practică a studenților în mulțimea surselor de informare și în utilizarea acestora.

Prin întreaga sa activitate, Biblioteca centrală universitară din Cluj răspunde sarcinilor de mare răspundere ale educării socialiste a tineretului universitar, ale formării viitorilor specialiști în diferitele ramuri ale economiei și culturii noastre.

C. NEGULESCU

BIBLIOTECILE ÎN SPRIJINUL PRODUCȚIEI

Activitatea de documentare este astfel organizată în țara noastră încît să asigure o legătură tot mai organică cu problemele curente și de perspectivă ale producției, cercetării și proiectării.

Astăzi, volumul studiilor publicate în revistele de specialitate se ridică la aproximativ 550 000 anual, iar al cărților din domeniul activității tehnico-științifice la peste 200 000. O cantitate uriașă care — după cum demonstrează statisticile — se dublează la fiecare zece ani. Institutul de documentare tehnică, Centrul de documentare științifică al Academiei Republicii Socialiste România, centrele de documentare pe ramură și bibliotecile tehnice din întreprinderi și institute prelucrează un bogat material selecționat din paginile a mii de cărți și periodice tehnice și tehnico-științifice, românești și străine. La rîndul ei, propaganda tehnică de masă popularizează materiale documentare, se preocupă de răspîndirea cunoștințelor tehnice înaintate, informează personalul de specialitate și muncitorii asupra noutăților în domeniul tehnic, sprijinindu-i să obțină rezultate superioare în întrecerea socialistă. Rezultatele acestei activități, preluate în sfera producției, aduc contribuții însemnate la introducerea tehnicii noi, la realizarea unor produse de calitate ridicată, situate la nivelul tehnicii mondiale. În același timp, ele stimulează cercetarea proprie, activitatea creatoare a specialiștilor noștri, alimentîndu-le substanțial baza de informare.

O problemă de a cărei rezolvare depinde în momentul de față sporirea eficienței în activitatea de documentare este coordonarea eforturilor tuturor organelor de documentare, bibliotecilor și institutelor în ale căror preocupări intră această muncă. Indicațiile partidului privesc la reorganizarea activității științifice cuprind recomandări prețioase în legătură cu îmbunătățirea sistemului actual de informare și documentare științifică, cu privire la modernizarea mijloacelor de prelucrare și difuzare a informației, la lichidarea paralelismului existent în achiziționarea cărților și a periodicelor străine.

Lărgirea instrumentelor de documentare de nivel mediu, destinate muncitorilor și tehnicienilor, îndrumarea metodică mai asiduă a unităților de documentare și, în special, a bibliotecilor tehnice, ridicarea calificării profesionale a documentariștilor sînt măsuri a căror realizare se va traduce neîndoielnic printr-o apreciazabilă îmbunătățire a activității de documentare tehnică în țara noastră.

Publicăm, în cele ce urmează, cîteva materiale privind activitatea de documentare și informare a specialiștilor și muncitorilor, de popularizare și răspîndire a cărții tehnice la *Uzinele „Vulcan” — București*, *„Independența” — Sibiu*, *„Electroputere” — Craiova* și la *Centrul de documentare pentru construcții, arhitectură și sistematizare din București*.

În strînsă legătură cu planul de producție al uzinei

La uzina „Vulcan”, unul din cele mai mari obiective industriale ale Capitalei, activitatea bibliotecii se desfășoară în strînsă legătură cu problemele planului de producție. Procurarea și prelucrarea materialelor documentare, informarea operativă a personalului tehnic al uzinei, întocmirea

cercetărilor bibliografice și propaganda tehnică de masă intră în preocupările cotidiene ale bibliotecii.

Propaganda tehnică se realizează, în primul rînd, cu sprijinul unui grup de conferențieri (ingineri, tehnicieni și maiștri) care, cunoscînd bine procesul de producție și fiind la curent

cu evidența tehnică în domeniul în care lucrează, transmit lucrătorilor din secții și ateliere cunoștințe tehnice la zi, le explică procesele tehnologice noi și îi informează asupra cărților tehnice care i-ar interesa. Pentru stabilirea temelor care urmează să facă obiectul conferințelor, bibliotecarul pune la dispoziția acestui colectiv materialul documentar necesar și sugerează titlurile de cărți a căror popularizare e oportună în etapa respectivă a îndeplinirii planului de producție al uzinei. Prin intermediul aceluiași colectiv, biblioteca și cabinetul tehnic află temele a căror tratare ar putea fi utilă celor care lucrează în diferitele compartimente ale producției. Pornindu-se de la o asemenea consultare, a fost inițiată prezentarea cu regularitate a unor materiale din revistele *Fonderia*, *Turnătoria*, *Oțelul* și *Industria metalurgică* etc. la secția „Metalurg șef”, *Mașini-unelte și scule* și *Buletinul construcțiilor de mașini* la secția „Sculer șef”, iar *Mașini moderne*, *Sudura* și altele la secția „Tehnolog șef”. Articolele din cuprinsul revistelor citate, ca și cărțile de specialitate sînt prezentate la diferite locuri de muncă în strînsă legătură cu specificul producției din secțiile respective, evidențiindu-se utilitatea aplicării soluțiilor propuse.

Consfăturile cu cititorii organizate de biblioteca tehnică cu sprijinul comitetului sindicatului, au ca obiectiv dezbateră de către muncitori și maiștri a problematicii cărților de nivel mediu și a caietelor *În ajutorul muncitorilor și maiștrilor*. Caracteristică acestor dezbateri este atenția cu care sînt alese elementele tehnice în a căror aplicabilitate se poate scosta o eficiență maximă. Concludent în acest sens este faptul că punerea în practică a soluțiilor desprinse din publicațiile de specialitate au dus — așa cum s-a întîmplat, de pildă, în legătură cu confecționarea unor utilaje noi de sudură necesară execuției cazanului de 420 t/h abur și a principalelor ansambluri ale acestuia — la eliminarea unor carențe tehnice care grevau asupra calității produselor și a celor mai importanți indici economici. Biblioteca tehnică a uzinei a constatat că ajutorul oferit personalului tehnic în cercetarea procedeelelor tehnologice a avut eficiență economică sporită, atît prin procurarea materialului documentar adecvat de la instituții de documentare și cercetare, cit

Biblioteca tehnică — un loc frecventat zilnic de muncitorii uzinei „Vulcan”

și prin consultațiile și informările asupra diafilmelor programate. O astfel de activitate reprezintă o contribuție efectivă la realizarea unor inovații de mare însemnătate pentru îndeplinirea planului de producție al uzinei. Sudarea în baia de zgură folosită în executarea recipientilor cu pereți-groși, sudarea în mediu protector de argon a oțelurilor carbon și inoxidabile, extinderea procedeeului de turnare în forme și miezuri întărite în bioxid de carbon și alte soluții care au fost introduse în procesul tehnologic de fabricație a unor produse au avut ca „rampă de lansare”, sub aspectul elaborării teoretice, biblioteca tehnică.

În pas cu tendințele de dezvoltare ale științei și tehnicii contemporane și corespunzător intereselor de lectură mereu mai mari ale personalului tehnic cu calificare medie și superioară, biblioteca își propune să lărgască sursele de informare și documentare și tematica propagandei de masă cu subiecte din domenii noi, ca: automatizare, chimizare, electronica industrială și altele.

Clara ANGHEL

Documentarea tehnică și calitatea produselor

Expresie a preocupărilor tehnice ale uzinei „Independența” Sibiu, planul tematic de documentare a fost orientat tot mai mult, în ultimii ani, spre introducerea tehnicii noi, în scopul obținerii unor produse la nivelul produselor similare de pe piața mondială. Documentarea și propaganda tehnică sînt chemate să rezolve eficient, cu soluțiile cele mai adecvate, problemele de prezent și de perspectivă ale producției. Biblioteca tehnică și unitatea de documentare pun accentul pe antrenarea în această activitate a unui număr cît mai mare de ingineri, tehnicieni și specialiști cu înaltă calificare și cu o bogată experiență de uzină.

Informarea curentă asupra noutăților tehnice este asigurată, în principal, prin buletinul de informare tehnică editat de noi și prin *Catalogul de noțiuni*, profilat pe necesitățile reieșite din planul tematic de documentare. Atenția principală se acordă selectării materialului pe specific tematic. Materialul ales (cărți, reviste, fotocopii după articole, brevete, standarde) este sortat pe grupe și indexat în așa fel încît să poată fi regăsit în cel mai scurt timp.

În acest an problemele activității de documentare au constituit, de altfel, obiectul unei consfătuiri speciale organizate în orașul Sibiu, care a reflectat preocuparea tuturor întreprin-

derilor pentru introducerea tehnicii noi.

Soluțiile tehnice sau realizarea unor noi dispozitive și utilaje de înaltă tehnicitate, într-un cuvînt introducerea tehnicii noi, moderne, cu indici de folosire ridicați, asigură o bună calitate produselor respective și un preț de cost redus. Se poate spune că documentația este o mare sursă de beneficii pentru uzină, de multe ori insuficient exploatată.

De pildă, o cercetare bibliografică întocmită pentru planul tematic de inovații a dus la identificarea unei lucrări deja rezolvate, ceea ce a avut ca efect, în cele din urmă, realizarea de economii în proiectarea și experimentarea dispozitivului de găurit tip „câp de revolver”.

O temeinică documentare a dus, de asemenea, la realizarea unui nou dispozitiv, mai simplu, pentru trasarea arcelor de cerc cu raze mari (peste 10 m.) și a unui dispozitiv pentru filetarea în virtej, cu mare eficacitate economică în producție.

Biblioteca și-a îndreptat atenția și spre apropierea cărții tehnice de marea masă a muncitorilor. La panourile din secții au fost afișate noutățile tehnice intrate în bibliotecă, pe specificul sectorului respectiv, liste adnotate de recomandare pe meserii.

ing. Costea DRAGOȘ

PROPAGANDA TEHNICĂ DE MASĂ

Coordonarea propagandei tehnice prin planul tematic unic de directivă asigură caracterul variat și diferențiat al acesteia. La uzinele „Electroputere”-Craiova propaganda tehnică se desfășoară pe trei planuri: la nivelul uzinei (sesiuni de lucrări tehnico-științifice, simpozioane etc.), la nivelul serviciilor tehnice (unde predomină informările asupra materialelor docu-

mentare și conferințele de nivel ingineresc) și, în sfîrșit, la nivelul secțiilor de producție (unde ponderea o au conferințele pe meserii și lectorate tehnice).

Din experiența anilor precedenți, se desprinde că, în această manieră de lucru, propaganda tehnică devine la diferite nivele o preocupare colectivă. Avînd un caracter amplu, adresîndu-

se în forme adecvate tuturor categoriilor de persoane interesate, potrivit nivelului lor de cunoștințe și activității curente în producție, propaganda tehnică devine și mai eficientă. Anul trecut au avut loc în uzina noastră două simpozioane pentru documentariștii din servicii și secții, 31 de conferințe cu cititorii, 58 de informări documentare operative; la rubrica permanentă a ziarului de uzină au fost publicate 31 de articole pe tema informării și documentării tehnice, iar la stația de radioficare a uzinei au fost prezentate 27 de emisiuni pe aceeași temă. Biroul de documentare a difuzat 3 087 de fișe de informare.

Un rol important a revenit celor 36 de conferințe pe teme tehnice adecvate specificului serviciilor tehnice și secțiilor productive. Examinând titlurile lor, se evidențiază concluzia că în aceste materiale au fost abordate principalele probleme care își aștep-

tau rezolvarea. Exemplele sînt concludente: *Prezentarea lucrărilor CIGRE din 1964 referitoare la construcții de transformatoare, Descrierea locomotivei electrice de 6 580 C.P., Poziția cutitului de strung pe mașinile moderne de mare productivitate, Scheme de încercare ale autotransformatoarelor de mare putere etc.*

Concomitent cu popularizarea tehnicii noi în uzina noastră, experiența proprie a început să fie cunoscută și în exterior. Specialiștii noștri au adus o contribuție valoroasă la sesiunile de lucrări tehnico-științifice organizate de diferite instituții și întreprinderi. În 1965, au fost prezentate 26 de referate, s-au scris 17 articole în revistele de specialitate și 6 lucrări în publicația *Din experiența uzinei noastre* editată de Institutul de documentare tehnică.

Ioncu BENEDICT

DOCUMENTAREA ARHITECȚILOR ȘI CONSTRUCTORILOR

Marile progrese realizate în ultimii ani în domeniul construcției și al urbanisticii ne fac să acordăm o mare atenție îmbogățirii continue a bibliotecii cu tot ce apare mai important, în țară și în străinătate. Biblioteca centrală a Centrului de documentare pentru construcții, arhitectură și sistematizare (C.D.C.A.S.) dispune de un fond de 38 000 de volume și primește anual circa 900 de periodice din domeniul arhitecturii, construcției, materialelor de construcție și instalație. Pe lângă achizițiile curente, colecțiile noastre se îmbogățesc prin legăturile de schimb cu centre de documentare și biblioteci de specialitate din 40 de țări, care ne trimit publicațiile lor științifice, precum și buletinele periodice, informându-ne asupra cărților și revistelor intrate în fondurile lor.

Apariția unor noi centre urbanistice pe harta țării, dezvoltarea și înfrumusețarea continuă a orașelor necesită o bogată informare și pentru arhitecții din direcțiile de sistematizare, arhitectură și proiectarea construcțiilor ale sfaturilor populare regionale.

Principalul obiectiv urmărit de bibliotecă noastră este ca materialul prețios pe care îl avem să poată fi pus la îndemână și valorificat de către tehnicienii din proiectare și construcție, de către cadrele didactice din institutele de învățămînt de specialitate. Cărțile și articolele din reviste sînt semnate în scris instituțiilor interesate, cu mențiunea că pot fi consultate la bibliotecă sau împrumutate. Buletinul de informare al Centrului, la rîndul său, semnaleză cărțile mai importante și traducerea intrate în

cursul lunii precedente, cu indicarea cotei la care pot fi găsite. Pentru unele din acestea, buletinul inserează scurte prezentări și, uneori, material ilustrativ.

În vederea unei informații directe și rapide, biblioteca expune bilunar, în sala de lectură, cele mai recente cărți și reviste axate pe probleme care interesează la ora actuală tehnicienii din construcții. Astfel, în domeniul industrializării construcțiilor, s-au organizat expoziții pe teme: *Economia construcțiilor și probleme de mecanizare*; *Tehnologia materialelor și utilizarea lor în construcții*; *Probleme de finisaj*; *Betonul aparent și decorativ*. Pentru a satisface cerințele de documentare ale vastei campanii de construcții, expunem materialele privind clădirile de locuit, obiectivele social-culturale și industriale, noile clădiri pentru gospodăriile agricole de stat și cooperativele agricole de producție, sistematizarea teritorială, urbană și industrială. O altă temă căreia îi acordăm atenție este aceea a instalațiilor sanitare, electrice și de încălzire.

La sediul unor întreprinderi, am organizat și câteva expoziții de cărți și reviste pe teme și în zilele cerute de acestea, ca de pildă la Direcția de construcții-montaj a Sfatului popular al orașului București sau la Institutul de stat pentru proiectări energetice. Pentru a fi mai atractive, ele au fost însoțite de proiecția unor filme documentare de specialitate din fototeca centrului.

În scopul creșterii gradului de eficiență a mijloacelor de informare de care dispunem, au fost inițiate și alte metode de informare a tehnicienilor și de difuzare a materialelor pînă la cele mai îndepărtate șantiere din țară.

Centrul nostru elaborează mai multe publicații cu caracter documentar. Dintre acestea, două în special înlesnesc stabilirea de legături între bibliotecă și cititorii din provincie. Este vorba de bibliografiile deschise și de cercetările documentare curente. În anul 1965, au fost elaborate 67 de cercetări bibliografice pentru probleme de construcție, 31 pentru materialele de construcție, 26 pentru instalații și 35 pentru

probleme de arhitectură și sistematizare.

În activitatea sa curentă, Centrul nostru de documentare difuzează materiale despre experiența diferitelor întreprinderi și șantiere și rezumă articole importante din reviste despre inovații în tehnica construcției, a utilajelor și materialelor de construcție, despre metodele noi în domeniul arhitecturii. Aceste materiale documentare cunosc o destul de largă difuzare în provincie. Cum ele sînt elaborate pe baza cărților, revistelor și dispozițiilor normative intrate în bibliotecă, este firesc ca cei interesați să dorească să cunoască direct studiile semnalate, în care scop ei se adresează în scris bibliotecii noastre, de unde primesc cu multă promptitudine materialul dorit.

În ultima vreme, specialiștii noștri s-au deplasat în provincie, în fabrici și pe șantiere, pentru a informa pe colegii lor, la locul de muncă despre noi metode, pentru a le semnală publicațiile tehnico-științifice în care pot găsi rezolvarea unor probleme de producție, pentru a-i îndruma spre materialele existente în bibliotecă noastră, pe care le pot primi cu împrumut la cerere. În urma acestor vizite, am avut solicitări de împrumuturi din locuri destul de îndepărtate.

Am tipărit și am difuzat în zeci de exemplare catalogul periodicelor din colecțiile noastre, însoțindu-l de o circulară în care rugăm întreprinderile tutelară să-l popularizeze la fiecare unitate și pe toate șantierele sale, cu mențiunea că oricare din aceste periodice poate fi împrumutat.

Experimentăm, în momentul de față, și o altă metodă: stabilirea de legături organizate cu bibliotecile regionale și raionale, cărora le împrumutăm cărți și reviste de specialitate pe termen limitat pentru cititorii acestor biblioteci.

Biblioteca împrumută astfel zilnic, în exterior, cărți și reviste pentru cititorii din București și provincie și pune la dispoziție materialul documentar pentru multe din cele mai importante lucrări de construcție și sistematizare.

E. FRANCES

Cataloagele colective — instrumente de bază în informarea bibliografică

Înfăptuirea obiectivelor planului economic de dezvoltare a țării noastre, în următorii cinci ani, a programului pus de Congresul al IX-lea al partidului în fața cercetării științifice și ca urmare lărgirea frontului pe care progresează astăzi știința în patria noastră, impun o cit mai riguroasă organizare a unui sistem de informare. În cadrul acestui sistem, nouă bibliotecarilor din bibliotecile universitare, științifice și specializate ne revine sarcina întocmirii și valorificării unor mijloace de informare, de maximă eficiență, în ajutorul cercetătorilor din toate domeniile.

Dintre instrumentele de informare bibliografică elaborate de biblioteci, în momentul de față se impun atenției noastre — prin numărul zilnic sporit de cercetători și specialiști ce le solicită — cataloagele colective de cărți și periodice.

Prin natura lor, informând asupra publicațiilor ce se găsesc în mai multe biblioteci, cataloagele colective răspund în modul cel mai complet întrebărilor cu privire la identificarea și localizarea lucrărilor necesare în munca de cercetare, pentru ca cei interesați să le poată folosi acolo unde se găsesc sau să le poată obține prin împrumut interbibliotecar.

Cataloagele colective au fost inițiate cu mulți ani în urmă, din nevoia de a se cunoaște, centralizat, fondurile de cărți sau reviste existente în bibliotecile unor localități, regiuni, ale unor instituții cu specific comun de activitate (facultăți, edituri etc.) sau din sfera unor anumite discipline (medicină, chimie, arheologie, teatru) în scopul nu numai al evidenței, ci și al utilizării practice de cei cărora le erau necesare.

Încă de la începutul sec. XIX Goethe și bibliograful său Johann Samuel Erch au conturat planul unui *Gesamtkatalog*, care să includă cataloagele alfabetice ale bibliotecii princiare din Weimar și ale Bibliotecii Universitare din Jena. Între anii 1895—1939 ideea de catalog colectiv se concretizează în vasta lucrare *Gesamtkatalog der Preussischen Bibliotheken*, cuprinzând colecțiile Bibliotecii de Stat prusiene și a zece biblioteci universitare, extins apoi și asupra altor biblioteci importante din Germania. Din acest catalog au apărut numai 14 volume, restul manuscriselor fiind distruse în timpul celui de-al doilea război mondial.

În decursul vremii, datorită foloaselor pe care le aduc, cataloagele colective s-au extins atât ca număr, cât și ca arie de cuprindere. În Republica Democrată Germană se întocmesc cataloage colective locale de către bibliotecile universitare din Berlin, Leipzig, Jena, Rostock etc. În Republica Federală Germană au fost create cataloage colective la München, Stuttgart, Göttingen etc., pentru regiunile respective.

Din 1936, Biblioteca universitară din Paris a preluat sarcina Bibliotecii universitare din Montpellier de a alcătui catalogul colectiv al bibliotecilor universitare, din care s-au publicat, între 1895—1935, 22 volume.

Prin perfecționarea lor, apreciindu-se unanim multiplele funcții pe care le îndeplinesc, s-a trecut — aproape pretutindeni — după cel de-al doilea război mondial, la constituirea cataloagelor colective naționale.

Problema realizării cataloagelor colective în raport cu creșterea nevoii de informare pe plan mondial, a constituit tema lucrărilor celui de-al 23-lea Consiliu al FIAB — Comisia Cataloagelor colective — în 1957, la Paris. Principalul caracter

al cataloagelor colective, instrumente de informare, „reper“ („finding list“) a fost subliniat la Colocviul de la Viena, în 1958.

În 1961, sub auspiciile Federației Internaționale a Asociației Bibliotecarilor, s-a publicat un prețios material al lui L. Brummel și E. Egger, „*Guide des catalogues collectifs et du prêt international*“, care precizează o dată mai mult sarcinile cataloagelor colective naționale (localizarea publicațiilor, informații bibliografice precise și complete, schimb și împrumut interbibliotecar).

În lumina acestor imperative, Biblioteca Națională din Berna, cu colaborarea a 350 de biblioteci, continuă lucrările începute în 1928 de întocmire a catalogului colectiv național, sub conducerea directă a lui Marcel Godet, directorul bibliotecii. Biblioteca Națională a Franței alcătuiește *Le catalogue collectif des ouvrages étrangers*, în care sînt înregistrate lucrările străine existente în bibliotecile naționale, universitare, municipale, ca și cele din centrele de documentare, începînd de la 1 ianuarie 1952. În 1962, numărul bibliotecilor colaboratoare era de circa 400. Editat tot de Biblioteca Națională este *L'Inventaire permanent des périodiques étrangers en cours* (IPPEC), care înregistrează peste 20 000 titluri de ziare și reviste. La alcătuirea lui colaborează peste 1 800 instituții și întreprinderi.

Pe lângă Biblioteca Națională din Roma a luat ființă în 1951 Centrul Național pentru Catalogul Unic al bibliotecilor italiene și pentru informații bibliografice, care în 1962 a tipărit primul volum (litera A-Aeschl) din *Catalogul colectiv al bibliotecilor italiene*, cuprînzînd operele tipărite între anii 1500—1957.

După un plan vast și amănunțit conceput, în 60 de volume, se lucrează în Uniunea Sovietică la *Catalogul colectiv al cărții ruse*. Acesta va cuprinde o primă parte a cărții sovietice curente și o a doua a cărții ruse dintre anii 1708—1957, în două serii, totalizînd cca. 1 200 000 titluri.

Începînd din 1954, în Uniunea Sovietică se publică selectiv și Catalogul colectiv curent al publicațiilor străine, în două serii (A. Științele naturii, medicină, agricultură, tehnică și B. Științe sociale) în cîte 6 volume anual, cuprînzînd 22 000 de titluri fiecare serie.

În Anglia se întocmește *National Union Catalogue*, în timp ce *British Union Catalogue of Periodicals* strînge titlurile de perioadice din sec. XVII pînă în prezent.

Lucrare de mari proporții este *National Union Catalogue* din Statele Unite ale Americii.

O astfel de activitate, din care am amintit numai date sumare, informative, se desfășoară astăzi în aproape toate țările Europei, și în multe țări din celelalte continente. Și aceasta pentru că s-a ajuns la o serie de rezultate în practică și anume:

— catalogul colectiv național face posibilă cunoașterea, completarea, regruparea, valorificarea fondului național de publicații;

— inserînd colecțiile a numeroase și diferite tipuri de biblioteci, acesta poate informa asupra lucrărilor existente în biblioteci speciale, documentare, departamentale, lucrări de mare interes pentru cercetarea științifică și care nu pot fi reperate ușor în alt fel;

— pe baza catalogului colectiv național se poate stabili o colaborare strînsă între biblioteci, ceea ce permite o informare reciprocă; organizarea schimbului și împrumutului interbibliotecar;

— numai prin catalogul colectiv național, cuprînzînd întreg patrimoniul de publicații al țării, oferînd așadar o viziune de ansamblu a bogăției, unicității, lipsurile acestuia — se poate întrevădea și încerca o coordonare a achizițiilor prin care să se ajungă la o economisire a mijloacelor financiare, la o mai justă repar-tizare a publicațiilor pe categorii și profil de biblioteci;

— bine organizat și tipărit, catalogul colectiv național întocmit conform normelor stabilite de centrul național de catalogare, grăbește și impune normalizarea și unificarea regulilor de descriere a publicațiilor, ceea ce ușurează și îmbunătățește munca de informare;

— cataloagele colective naționale pot fi utilizate ca instrumente de colaborare bibliografică internațională în probleme de împrumut și schimb de publicații.

Caracterul predominant al catalogului colectiv național constă în a fi principialul și cel mai complet mijloc de informare bibliografică a țării.

Alături de catalogul colectiv național se dezvoltă diferite alte tipuri de cataloage colective utile informării curente, alcătuite fie după criterii geografice, după genul de publicații pe care-l oglesc, sau după domeniile cuprinse. Sigur că întocmirea unui catalog colectiv național ar fi mult ușurată dacă ar exista cataloage colective regionale, complete și alcătuite după aceleași principii, potrivit unor norme bibliografice unice. Întocmirea unor asemenea cataloage colective regionale ar trebui să constituie o problemă de prestigiu și interes pentru bibliotecile respective. Prin cumularea lor, catalogul colectiv național ar prezenta o imagine clară și precisă a tot ce există în patrimoniul cultural al țării, locul unde se găsesc anumite lucrări, de unde pot fi împrumutate sau oferite în schimb.

Întocmirea catalogului colectiv național necesită lucrări grele și de lungă durată. Fiecare țară care și-a asumat această răspundere a străbătut un drum anevoios și a încercat diferite metode, corespunzătoare situației specifice și posibilităților de care a dispus. Peste tot însă prima etapă a constituit-o strângerea materialului, a fișelor de semnalară a publicațiilor existente în diferitele biblioteci, pe care urma să le includă. În general, concluziile asupra conținutului unui astfel de catalog au îmbrățișat pretutindeni cam aceleași puncte de vedere: s-au exclus doar acele produse de tipar, care prin natura lor necesită o descriere specială (hărți, atlase, manuscrise, note muzicale, foi volante etc.). Din întregul material cumulat s-a organizat catalogul colectiv național pe fișe, optîndu-se în general pentru ordinea alfabetică a așezării. În prealabil au trebuit unificate descrierile pentru aceleași publicații, s-au făcut identificări de autori și titluri de opere, au fost controlate lucrările în curs de apariție, au fost strînse la un loc indicativele tuturor bibliotecilor care le posedă.

În unele țări s-a trecut la tipărirea catalogului colectiv și în majoritatea cazurilor, greutățile fiind cam aceleași pretutindeni, publicarea s-a făcut prin selecțarea materialului în funcție de cerințele imediate. Au fost lăsate deoparte broșurile, extrasele, tezele de doctorat, cărțile pentru copii, manualele școlare etc., socotindu-se că cea mai importantă sarcină este informarea solicitorilor cu privire la publicațiile de bază, noi primite — cărți și periodice străine. Materialul este inserat de cele mai multe ori după o tematică, corespunzînd în mare, principalelor diviziuni ale clasificării zecimale sau chiar pe serii: științe sociale, științele naturii, medicină, agronomie etc. Trebuie totodată menționat că tipărirea catalogului colectiv este o lucrare distinctă, dar nu absolut obligatorie pentru existența unui atare catalog. În linii generale, tipărirea comportă un timp îndelungat de prelucrare, astfel încît catalogul tipărit nu poate fi ținut la zi, spre deosebire de avantajul pe care-l oferă catalogul pe fișe.

În Italia, după o muncă asiduă de întocmire a catalogului unic, s-a trecut abia după zece ani la publicarea materialului adunat, primul volum fiind tipărit în 1962 (litera A-Aeschl).

De fapt, producția națională de tipar este cunoscută tuturor și e ușor accesibilă, fiind consemnată în bibliografia națională curentă pe care și-o redactează cu grijă fiecare țară; ea nu mai constituie o problemă de informare pentru cercetători, fiind semnalată pe larg în presă, recenzată, prezentată prin numeroase buletine, standuri și vitrine de noutăți etc.

În țara noastră au existat încercări sporadice și limitate de alcătuire a unor cataloage colective încă înainte de-al doilea război mondial. Începuturile sînt legate de numele eminentului savant Emil Racoviță, care între anii 1921—1926 conduce lucrările de elaborare a unui catalog colectiv, cuprinzînd 2 800 de titluri de reviste românești și străine, existente, la acea vreme, în 32 de biblioteci. Este vorba de *Catalogul revistelor științifice și medicale din Cluj*, alcătuit sub direcția lui E. Racoviță, de către A. Valentyn — Cluj, 1926. XXIV + 455 p.

Mai tîrziu, în 1932, un alt om de știință St. Vencov, publică la București, *Catalogul revistelor periodice științifice ce se găsesc în bibliotecile din București*, cuprinzînd 1 200 titluri de periodice, românești și străine din 50 de biblioteci din Capitală.

Noua orientare a activității bibliotecare din țara noastră, în anii construcției socialiste, a înscris o creștere simțitoare a organizării informării și documentării la nivel republican. În 1954, Biblioteca Academiei a început crearea unor cataloage colective de mare cuprindere ale periodicelor. Începînd din 1957, Biblioteca Academiei a întocmit *Repertoriul general al periodicelor științifice și tehnice străine aflate în principalele biblioteci din R.P.R.*, vol. III — Medicină, apoi în 1961, vol. V — Chimia.

Pe aceeași linie, la Cluj, Biblioteca Universității, trecea în 1957, la tipărirea „*Repertoriului periodicelor din țările de democrație populară*” apărute între 1946—1956 și intrate pînă la 31 decembrie 1956 în bibliotecile științifice din Cluj. Aceași bibliotecă a tipărit apoi *Catalogul colectiv al revistelor științifice străine intrate în bibliotecile din Cluj între 1945—1958*.

Încă din 1949 Biblioteca Universitară din Iași termină lucrările Catalogului colectiv special — pe fișe — al publicațiilor de matematică și chimie din bibliotecile locale, însumînd circa 60 000 fișe.

Pentru a se crea un sistem unitar de cataloage colective, în februarie 1956, Biblioteca Centrală de Stat a fost desemnată ca Centru național al catalogului colectiv.

Biblioteca Centrală de Stat, analizînd gradul de dezvoltare a activității bibliotecare din acea epocă, posibilitățile și greutățile existente, a stabilit — în funcție de sarcinile imediate și concrete ale muncii de informare și documentare — principiile de organizare, structura și metoda de lucru, în vederea creării unui sistem unitar de cataloage colective. S-a căutat în primul rînd, să se antreneze, în această vastă activitate, cît mai multe biblioteci, în special cele cu fonduri însemnate de publicații din întreaga țară. Rezultatele au fost bune, deoarece de la început s-a obținut colaborarea a circa 120 biblioteci pentru catalogul colectiv al cărților și a circa 600 biblioteci pentru repertoriul periodicelor străine. Din rîndul colaboratorilor la Catalogul colectiv al cărților străine lipsește Biblioteca Academiei și rețeaua sa de biblioteci. În linii mari, situația colaboratorilor din 1956 se menține și astăzi. Contăm pe o lărgire a relațiilor de colaborare, pentru înfăptuirea unor asemenea instrumente de informare bibliografică extrem de valoroase.

Început din anul 1956, Catalogul colectiv național cuprinde în momentul de față peste 650 000 fișe, clasate în ordine alfabetică, ogîndind, fără delimitare în timp, fondurile de cărți ce ne-au fost semnalate. Nu sînt incluse publicațiile pentru copii, manualele școlare, foile volante, partituri muzicale. Trebuie știut că nu sînt reprezentate „în întregime” fondurile bibliotecilor colaboratoare; recuperarea titlurilor care ne lipsesc constituie o problemă de rezolvat în viitor, aceasta depinzînd în mare parte de posibilitățile de care dispune fiecare instituție în parte.

Pentru a răspunde cerințelor de informare curentă, începînd din 1957 Biblioteca Centrală de Stat a început redactarea și tipărirea *Catalogului colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile din R.P.R.*, cu apariție semestrială. Din imensitatea materialelor primite am publicat lucrările cele mai reprezentative, lucrările de bază, fundamentale și recent apărute, inserate pe grupe de clasificare zecimală. Criteriul selectiv ni s-a părut cel mai nimerit, publicînd anual între 7 000—10 000 titluri, lăsînd deoparte lucrările de mai mică importanță, cele de popularizare etc. Pînă în prezent au apărut 16 volume, care inserează în total peste 65 000 titluri.

Din *Repertoriul periodicelor străine, Abonamente*, s-au publicat volume anuale pînă în 1963, titlurile fiind așezate în ordine geografică, iar de la acea dată, apare anual în 3 serii: Seria A cuprinzînd revistele științifice-tehnice; Seria B — biologie, medicină, agricultură, iar Seria C — științe sociale. Prin consultarea lor se poate ști în orice moment ce periodice străine se află în țară și în ce bibliotecă se găsesc.

Spre deosebire de anii trecuți, cînd pentru redactarea repertoriilor se cereau situațiile abonamentelor fiecărei biblioteci în parte, din 1965 am schimbat metoda de lucru, întocmind de la început o evidență centralizată, prin datele prelucrate chiar la punctele de intrare a periodicelor străine în țară, urgentînd astfel termenele de apariție a lucrării.

Ținînd seama de faptul că un mare număr de periodice străine se primesc pe cale de schimb internațional, în 1960 Biblioteca Centrală de Stat a publicat *Repertoriul periodicelor străine din R.P.R. Schimb internațional*, care prezintă situația a 6 349 titluri periodice din 79 țări, organizat după aceleași criterii geografice, iar în interiorul țării respective, alfabetic. În momentul de față se lucrează la al 2-lea volum, care cuprinde periodicele străine intrate pe aceeași cale în biblioteci, între anii 1961—1964.

S-a început și este în curs de redactare *Catalogul colectiv al periodicelor străine* intrate în bibliotecile din Republica Socialistă România, în perioada 1957—1964, lucrare menită să asigure cercetătorilor și cadrelor de specialiști o informare completă asupra tuturor periodicelor străine existente în țară, în perioada amintită.

Așa cum s-a arătat la început, funcția principală a catalogului colectiv este de a informa asupra existenței și de a localiza publicațiile necesare cercetării. Pentru aceasta trebuie să fie cât mai complet și la zi; numai astfel se vor putea da informații exacte și va contribui — înlesnind și urgentând împrumutul și schimbul interbibliotecar — la furnizarea materialului de studiu, în cursul procesului de cercetare științifică. Catalogul nostru este consultat de numeroși cercetători și specialiști din diferite centre și instituții și ramuri de activitate cu privire la existența și localizarea cărților și a numeroaselor periodice de care au nevoie. Numai în anul 1965 s-au înregistrat cca. 800 de solicitări, ale unor cercetători și specialiști din diferite centre și institute de cercetare printre care cităm: Institutul „Dr. Cantacuzino”, Institutul de mecanică—Brașov, Institutul de oftalmologie, Institutul de cercetări agricole, I.M.F.—Cluj, Comitetul de Stat al Apelor, INCERC, Arhivele Statului etc. Cataloge tipărite sînt cerute cu insistență de biblioteci speciale, centre de documentare, cabinetele tehnice din întreprinderi, fapt care ne-a determinat să mărim tirajul în ultimul an.

În aceeași măsură catalogul colectiv este folosit pentru schimbul și împrumutul de publicații între biblioteci, atît pe plan național, cît și internațional. De asemenea face posibilă coordonarea și dirijarea achizițiilor, evitîndu-se cheltuielile de valută pentru dublete, ajungîndu-se la o mai justă repartizare a cărților și periodicelor, în raport cu specificul bibliotecilor și nevoile de completare a colecțiilor.

În fața noastră stau sarcini mari, care necesită o organizare sistematică și o colaborare strînsă, în vederea unor rezultate din ce în ce mai eficiente în munca de informare și documentare.

Un prim obiectiv este inserarea fișelor reprezentînd și fondurile de mare valoare ale importante rețele de biblioteci a Academiei Republicii Socialiste România, în prezent acestea fiind principalul gol al catalogului colectiv național; se impune extinderea cuprinderii sale prin oglindirea fondurilor altor biblioteci din țară, biblioteci mai vechi sau mai noi, cu profil determinat și prin aceasta cu valoroase unicate, cărți rare, lucrări mult solicitate prin actualitatea conținutului lor. Contăm pe spiritul larg de înțelegere ca și pe convingerea conducătorilor de biblioteci și diferitelor centre documentare, cabinete tehnice etc., care sînt chemate să colaboreze la elaborarea unor instrumente cît mai complete.

Pe de altă parte se impune studierea posibilităților de prelucrare a cărții străine chiar la intrarea ei în țară la Cartimex — avînd astfel o evidență completă și de ansamblu a tuturor achizițiilor de carte străină și în același timp a repartiției lor.

Sofia ȘOFARIU
șeful serviciului *Catalog colectiv*
din Biblioteca Centrală de Stat

Propaganda literaturii social-politice

În raionul Lugoj

Sarcina de bază a bibliotecilor publice este de a răspîndi cuvîntul însuflețitor al partidului prin mijlocirea cărții. În formarea conștiinței socialiste a oamenilor, în educarea lor complexă și multilaterală, cărții social-politice îi revine un rol deosebit. În acest context, în fața bibliotecilor din raionul nostru au fost stabilite, încă de la începutul anului, obiective precise privind popularizarea operativă a documentelor de partid și de stat în rândurile tuturor cititorilor. La sate, o atenție specială se acordă și cărților de economie agrară, literaturii despre experiența muncii politice în rândurile cooperativelor, despre organizarea muncii în cooperativa agricolă de producție, despre întărirea și apărarea avuțului obștească etc.

Bibliotecile folosesc o gamă largă de mijloace — de la informare și îndrumarea lecturii la acțiunile de masă ori la propaganda vizuală — avînd ca obiect operele clasicii marxism-leninismului, documentele de partid și de stat, presa de partid centrală și locală, lucrările de știință și probleme sociale, de economie și istorie etc. Între acestea, documentele istoricului Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român, și alte documente de partid, între care: Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., la adunarea festivă organizată cu prilejul aniversării a 45 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, Constituția Republicii Socialiste România, documentele privind agricultura, materialele Congresului cooperativelor agricole de producție, documentele Congresului al VIII-lea al Uniunii Tineretului Comunist stau în primul rînd în atenția bibliotecilor din raion.

Metodele și formele de muncă folosite de noi au în vedere cuprinderea tuturor cititorilor, în mod diferențiat, în funcție de nivelul pregătirii lor politice și cultural-generale.

Multe biblioteci comunale obțin un maximum de operativitate în popularizarea presei, folosind o diversitate de forme:

— afișarea cu regularitate a ziarelor *Scinteia* și *Drapelul roșu* și sublinierea articolelor de însemnătate deosebită, procedeu generalizat la toate unitățile;

— folosirea panourilor *Ce spune presa de azi*, procedeu des întâlnit la biblioteca raională și la biblioteca din Buziaș;

— lecturi în grup din presă despre problemele importante, organizate în colective de cititori sau în cadrul cercurilor de citit. Bibliotecarii au fost îndrumați să asigure documentația necesară informărilor politice, să popularizeze aceste informări și să amenajeze mici expoziții și panouri cu publicații social-politice legate de temele prezentate.

O mai mare diversitate de forme se poate observa, de asemenea, în popularizarea cărții social-politice. Bibliotecile din Ghizela, Gavojdia, Sinersig, Visag și altele au organizat rafturi tematice destinate în primul rînd cursanților de la învățămîntul de partid și U.T.C. Aceste rafturi expun literatura pe teme ca: *Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R.*; *România pe drumul belșugului ș.a.*

Expozițiile de cărți pe temele: *Partidul Comunist Român — conducătorul operei de desăvîrșire a construcției socialiste*; *Poezii noastre cîntă partidul*; *România stat socialist*; *Întărirea economico-organizatorică a cooperativelor agricole de producție asigură mari venituri cooperativelor*, organizate în ultimul timp la bibliotecile din Bara, Sinersig, Racovița, Hitiaș, Chizătău și altele s-au remarcat prin conținutul și prin forma atractivă de prezentare. Atît la biblioteca raională, cît și la bibliotecile comunale, rafturile tematice și expozițiile de cărți sînt însoțite de materiale bibliografice pentru diferite categorii de cititori.

Biblioteca raională a organizat, de asemenea, activități de masă pentru prezentarea unor opere beletristice, cu care ocazie au fost popularizate și cărțile social-politice legate de temele respectivelor opere. Cele mai reușite manifestări au fost apoi preluate și de bibliotecile din cuprinsul raionului,

cum a fost cazul serii literare *Lupta partidului oglindită în literatura noastră*, organizate de bibliotecile din Criciova, Firluig, Brestovăț, Gavojdia, Sacoșul-Mare, Belinț, al montajului în versuri *Partidul e în frunte*, care s-a ținut și la Lugojel, Coștei, Tipari, Ni-chisoara, Ghizela, Topolovăț, Vermes, Veleapai, Zgribești, Darova etc.

Pentru uzul bibliotecilor comunale și sătești, biblioteca raională întocmește, cu sprijinul Cabinetului raional de partid, prezentări și recenzii ale cărților social-politice, dintre care cităm: *Monala socialistă*; *Intrebări și răspunsuri despre întărirea economico-organizatorică a cooperativelor agricole de producție*; *Al meu, al nostru*; *Să dezvoltăm și să apărăm avutul obștesc*. Au fost întocmite și difuzate materiale metodice pentru convorbiri cu cititorii pe teme: *Harta industrială a patriei*; *Prin orașele industriale ale Regiunii Banat*.

Simțul de răspundere cu care este privită în raionul Lugoj propaganda cărții social-politice se vedește și în preocupările noastre metodologice. În ultimul timp, în cadrul seminariilor raionale au fost prezentate lecții pe teme ca: *Popularizarea documentelor de partid și de stat — sarcină de bază a muncii culturale de la sate*; *Conținutul și metodica propagandei cărții social-politice*; *Sprijinirea prin intermediul cărții a învățămîntului politic de partid și U.T.C.* În cadrul aplicațiilor practice, bibliotecarii din raion au asistat la serile literare *Pe drumurile României Socialiste și Reportaj 1965*, organizate în scopuri metodologice.

Urmărind îmbunătățirea continuă a calității propagandei cărții social-politice, biblioteca raională orientează bibliotecarii să cunoască în detaliu bibliografia recomandată în cadrul învățămîntului de partid și U.T.C., să procure cu maximum de operativitate necesarul de carte social-politică, să organizeze acțiuni eficiente de popularizare a acesteia.

Prin întreaga lor activitate cu cartea, bibliotecile publice din raion contribuie la cunoașterea în rîndul oamenilor a sarcinilor și problemelor fundamentale cuprinse în documentele de partid, străduindu-se, în același timp, să imprime o cît mai mare varietate și eficiență formelor de propagandă a literaturii social-politice în genere.

Aristel PLENICEANU
directorul Bibliotecii raionale Lugoj

EXPOZIȚIE

La Biblioteca centrală pedagogică din București, a fost deschisă Expoziția literaturii pedagogice de peste hotare. Scopul acestei expoziții este de a informa nemijlocit publicul asupra bogatelor resurse de cărți și reviste pedagogice de peste hotare pe care le posedă biblioteca, precum și de a prezenta ecurile pe care le stîrnesc în alte țări succesele științei pedagogice și ale învățămîntului românesc. Aflăm astfel că 82 de instituții din 39 de țări primesc materiale pedagogice românești și trimit, la rîndul lor, materiale Bibliotecii centrale pedagogice.

Cărțile sînt așezate pe suporturi speciale în rafturi, dînd astfel posibilitate cititorilor să le consulte pe loc. Standuri speciale scot în evidență anumite probleme de o deosebită actualitate cum sînt, de pildă, ecurile pedagogiei românești peste hotare — unde se pot vedea publicațiile străine în care au apărut materiale despre învățămîntul nostru — mijloacele noi folosite pentru modernizarea învățămîntului (mijloace audio-vizuale, învățămînt programat, aplicarea ciberneticii în pedagogie etc.) și educația preșcolară. Manualele sînt expuse separat, împărțite pe diverse discipline de învățămînt. De o deosebită importanță este sectorul dedicat publicațiilor internaționale editate de UNESCO în scopul cooperării diferitelor țări membre — printre care se numără și țara noastră — în domeniul educației.

Expoziția mai cuprinde dicționare și enciclopedii pedagogice, precum și o cantitate impresionantă de reviste din toate colțurile lumii. Este semnificativ faptul că, prin schimb sau abonamente, Biblioteca centrală pedagogică primește cu regularitate aproape 300 de publicații periodice de specialitate din diverse țări. Printre alte reviste de prestigiu ca: *International Review of Education (UNESCO)*, *Sovetskaja Pedagoghika (U.R.S.S.)*, *Cahiers Pédagogiques (Franța)*, *Harvard Educational Review (S.U.A.)*, *Educational Research (Anglia)*, remarcăm și periodice din diferite țări dedicate activității bibliotecilor școlare.

S. Lăzărescu

Cele mai vechi biblioteci muncitorești din Ploiești

În cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea, orașul Ploiești devenise unul dintre principalele centre meșteșugărești și comerciale din România. Dezvoltarea continuă a relațiilor de producție capitaliste a determinat și creșterea numărului muncitorilor. La sfârșitul veacului trecut, Ploieștii era unul dintre importantele centre muncitorești ale țării noastre. Aici s-a născut și s-a format Ștefan Gheorghiu, unul dintre cei mai aprigi luptători pentru cauza proletariatului în perioada 1900—1914. Tot în mijlocul muncitorilor ploieșteni s-a stabilit și a activat multă vreme Constantin Dobrogeanu-Gherea, una dintre cele mai proeminente figuri de gânditori socialiști ai țării noastre din acea vreme. În anul 1870, din inițiativa lui Gherea a luat ființă la Ploiești un cerc socialist, care a activat pînă după 1877. În 1893, după înființarea Partidului Social Democrat al Muncitorilor din România, Gherea a devenit unul dintre teoreticienii de seamă ai acestuia.

La Ploiești, în locuința sa aflată deasupra restaurantului gării, C. Dobrogeanu-Gherea a desfășurat o activitate multiplă. Paralel cu activitatea politică, a organizat și un adevărat cenanclu literar la care luau parte scriitorii de seamă ai vremii.

Gherea și-a organizat cu vremea o frumoasă bibliotecă, de circa 2500 volume, dintre care 573 se păstrează la Muzeul regional de istorie din Ploiești. Toate cărțile sînt legate în carton, au cotoarele în piele, titlurile și

numele autorilor fiind scrise cu bronz auriu.

Biblioteca avea și un caracter quasi-public, Gherea împrumuta cărți atît prietenilor și colaboratorilor săi, cit și muncitorilor din Ploiești.

146 dintre volumele rămase din biblioteca lui Gherea sînt lucrări de critică literară și opere de seamă din literatura universală. Constatarea nu surprinde, date fiind intensele preocupări literare ale posesorului. Din literatura franceză, în biblioteca lui Gherea au rămas lucrările de critică ale lui La Bruyere, H. Taine, F. Brunetiere și operele lui Racine, Moliere, J. J. Rousseau, M-me de Staël, Stendhal etc.

Literatura rusă este reprezentată în biblioteca lui Gherea prin Gorki, N. Gogol, Lev Tolstoi; cea engleză prin Byron, Shelley și Milton; cea germană prin Wolfram von Eschenbach și Gottfried von Strassbourg, Goethe, H. Sudermann, Richard Meyer.

Literatura română l-a preocupat pe Gherea îndeaproape. *Poeziile* lui Iancu Văcărescu, *Amintiri din pribegia după 1848* de I. Ghica, *Versuri, proză, scrisori*, de C. Negri, *Sarcasm și ideal* a lui B. P. Hașdeu, *Notițe-Fragmente* de I. L. Caragiale, *Discursuri politice* (1881—1896) de Al. Lahovary, *Un investigator* de M. Sadoveanu, *Critice* de E. Lovinescu și altele figurează în colecția sa de cărți. Pot fi întîlnite de asemenea lucrări de istorie ca: *Încercări asupra stării sociale a poporului român în trecut* de A. I. Philippide, *Cercetări asupra stării țaranilor* de Gheorghe Panu, *Istoria românilor și Istoria partidelor politice în România* de Xenopol, *Clasele sociale*

* Rezumatul comunicării susținute la Sesiunea de comunicări și referate a Asociației bibliotecarilor din Republica Socialistă Română, 10—12 mai 1966.

în trecutul românesc de I. C. Filitti, *Histoire de relation entre la France et les roumains* de N. Iorga, *Românii în Dacia Traiană pînă la întemeierea Principatelor* de D. Onciul, *Originele democrației române; cărunarii — 1822* de D. V. Barnovschi, *Îmbunătățirea soartei țăranilor de M. Kogălniceanu, Pentru ce s-au răscolit țăranii* de Radu Rosetti etc. 60 dintre volumele bibliotecii sînt lucrări de istorie universală. Printre autorii acestora sînt: Plutarh, V. Duruy, A. Thierry, Th. Mommsen, J. Michelet, E. Lavisse, G. Maspero etc.

Dar științele sociale nu sînt reprezentate în biblioteca lui Dobrogeanu-Gherea numai prin lucrări de istorie. Alături de acestea sînt numeroase volume, peste 200, de economie politică și filozofie. Printre cele 31 lucrări de economie politică sînt și: *Capitalul* de Karl Marx în limbile germană și franceză, *Systeme des contradictions economiques ou philosophie de la misere* de P. J. Proudhon, *Richesse des nations* de Adam Smith, *Histoire de l'économie politique en Europe* de A. Blanqui și altele.

Un loc important îl ocupă în biblioteca lui Gherea cărțile referitoare la mișcarea socialistă. Numărul celor rămase se ridică la 68. Printre acestea

sînt lucrări ale lui Engels și Plehanov, precum și ale unor conducători ai mișcării muncitorești internaționale de la sfîrșitul secolului trecut. În biblioteca lui Dobrogeanu-Gherea, sînt și lucrări de filozofie, logică, psihologie, estetică.

Lucrările lui Gherea sînt de asemenea cuprinse în bibliotecă, cele trei volume de *Critice*, în primul rînd. Urmează: *Anarhia cugetării, Karl Marx și economiștii noștri, Ce vor socialiștii români, Expunerea socialismului științific și programul socialist, Concepția materialistă a istoriei, Robia și socialismul* etc., ca și traduceri din operele întemeietorilor socialismului științific și articole publicate de Gherea în revistele pe care le-a condus: *Revista socială, Critica socială și Contemporanul*.

La izbucnirea primului război mondial biblioteca a fost evacuată la Sinaia, unde Gherea a locuit pînă la moarte, în 1920.

În perioada care s-a scurs, mai ales în timpul celui de-al doilea război mondial, biblioteca a avut mult de suferit. Numeroase lucrări au dispărut, în primul rînd colecțiile de periodice.

În anul 1960, ceea ce mai rămăsese din această bibliotecă a trecut, prin

Colecția de ziare a cercului „România muncitoare” din Ploiești

Clădirea „Casei poporului” din Cimpina

bunăvoința moștenitorilor, în patrimoniul Muzeului regional de istorie din Ploiești, împreună cu dulapurile și biroul lui Gherea.

Biblioteca cercului „România muncitoare” din Ploiești

Biblioteca lui Dobrogeanu-Gherea era totuși o bibliotecă particulară, cu toate că lucrările ce o alcătuiau erau puse și la dispoziția muncitorilor.

Primele biblioteci muncitorești din regiunea Ploiești au fost cea a cercului „Socialistul”, înființat de Dobrogeanu-Gherea în anul 1876 și biblioteca secțiunii de Prahova a Partidului Social Democrat al Muncitorilor din România. Din această bibliotecă nu s-a păstrat nici o lucrare.

În schimb, s-a păstrat un număr apreciabil de volume din biblioteca cercului „România muncitoare”, înființat în Ploiești în anul 1904.

Bazele cercului socialist „România muncitoare” au fost puse în anul 1904, de către muncitorul timplar Nae Georgescu, cunoscut sub numele de Mihăilescu, în clădirea din Calea Rudului, nr. 13. Casa în care se afla sediul cercului era o clădire modestă, veche, de mici proporții, construită din gard de nuiele. Avea două camere mici, despărțite printr-un antreu. În cea din dreapta se țineau ședințele. Dimensiunile acestei încăperi erau de 3 x 4 m. Iluminarea se făcea cu o lampă de petrol, iar încălzitul, cu o sobă de tuci. În fundul camerei erau așezate câteva bănci, în față se afla o masă pe care erau rînduite reviste, colecția *România muncitoare* și 20-30 broșuri.

La ședințele cercului se citeau și se discutau broșuri și articole mai însemnate apărute în *România muncitoare*, și se rosteau conferințe pe diferite teme ca: *Legea meseriilor*, *Necesitatea organizării muncitorilor în sindicate* etc. Tot în cadrul acestor ședințe se redactau și manifeste prin care muncitorii erau îndemnați să ia parte la ședințele cercului, la manifestații de stradă și întruniri.

Într-una din serile anului 1904 a venit la o ședință pentru prima oară și Ștefan Gheorghiu. De atunci, el a revenit deseori însoțit de diferiți conferențieri. O temă discutată în cadrul cercului din inițiativa lui Ștefan Gheorghiu a fost *Desființarea corporațiilor și organizarea sindicală a muncitorilor*.

În urma achizițiilor făcute, biblioteca cercului cuprindea circa 300 volume și aproximativ 50 reviste și ziare. O contribuție însemnată la fondarea bibliotecii au adus donatorii, printre care în primul rînd C. Dobrogeanu-Gherea, care a înzestrat biblioteca cu unele dintre lucrările lui. Toate cărțile din bibliotecă erau scrise în limba română și aveau un conținut accesibil celor cărora se adresau. Biblioteca avea, printre altele, *Socialismul utopic și socialismul științific* de Fr. Engels.

Opera lui Gherea era reprezentată prin cele trei volume de *Critice*, lucrările *Ce vor socialiștii români*, *Din ideile fundamentale ale socialismului științific*, *Concepția materialistă a istoriei și Robia și socialismul*. În aceas-

tă bibliotecă se găseau și unele lucrări referitoare la situația țăranilor ca: *Pentru ce s-au răscolat țăranii* de Radu Rosetti.

Din literatura universală, biblioteca posedă lucrări ca *Mama* de Maxim Gorki și *Cei care trăiesc și cei care mor* de Lev Tolstoi. Din literatura beletristică română, în bibliotecă se găseau *Poezii* de Mihai Eminescu, *Teatru* de I. L. Caragiale, *Mi-a cîntat cucul în față* de P. Bujor, *Amințiri din pribegia de după 1848* de I. Ghica, *Scrieri literare* de Ionescu Rădu-Rion.

Colecția de periodice a cercului era destul de bogată. Biblioteca posedă *Contemporanul*, *Revista socială*, *Critica socială*, ziarul *România muncitoare*, alături de seria I și seria a II-a, *Facla* lui N. D. Cocea, *Mișcarea socială*, *Viața socială* și altele.

O dată cu strămutarea sediului cercului, biblioteca a fost mutată. Apoi, în timpul cuceririi germane din noiembrie 1916 — noiembrie 1918, a fost distrusă în cea mai mare parte.

Un număr restrîns dintre lucrările ce alcătuiau biblioteca, păstrate de către cele două fiice ale lui Nae Georgescu în podul casei, alături de câteva piese din mobilierul vechiului sediu, printre care și un tablou în ulei al lui Ștefan Gheorghiu, au ajuns în anul 1956 în proprietatea Muzeului regional Ploiești.

Biblioteca „Casei poporului” din Cîmpina

În anul 1908, s-a construit din inițiativa lui Ștefan Gheorghiu, C. Mănescu și Maria Aricescu, prin muncă voluntară, prima Casă a poporului din regiunea Ploiești. În sala cea mare unde puteau intra pînă la 300 de muncitori, se țineau ședințele Uniunii Socialiste, nucleul în jurul căruia, în 1910, a fost refăcut Partidul socialist din România. În două camere mai mici se afla sediul cercului „*România muncitoare*” din Cîmpina. A fost organizată și o bibliotecă muncitorească, ale cărei cărți circulau din om în om. După primul război mondial, în 1919, la Cîmpina s-a organizat cea de-a doua „Casă a poporului”, căreia îi fură încredințate și cărțile rămase de la celălalt sediu.

Situată în centrul orașului, avînd o mare sală de ședințe cu 600 de locuri, „Casa poporului” din Cîmpina era un

adevărat palat. Costase 320 000 de lei plătiți din contribuția muncitorilor. Dispunînd de spațiu, biblioteca a fost mărită încetul cu încetul, avînd un bibliotecar salariat. Cărțile se dădeau cu împrumut la domiciliu. Nu s-au păstrat decît puține dintre aceste cărți.

Cu prilejul reprimării ce a urmat grevei generale din octombrie 1920, biblioteca a fost distrusă. Refăcută ulterior, a fost distrusă din nou prin ardere în piața publică de către legionari în 1940.

În timpul celui de-al doilea război mondial, „Casa poporului” din Cîmpina a fost dărîmată de bombardamente.

Biblioteca cercului „Propaganda sindicalistă” din Ploiești

Împreună cu meșterul cazangiu C. Mănescu, cu I. Tudor și alții, Ștefan Gheorghiu a pus bazele cercului „Propaganda sindicalistă” al cărui secretar a fost ales. Sediul cercului era în strada Tudor Vladimirescu, nr. 8, unde locuia Ștefan Gheorghiu, în casa pe care o moștenise de la părinții săi, dărîmată în parte de bombardamentele dezlănțuite asupra orașului, în vara anului 1944.

Pentru a demonstra muncitorilor necesitatea de a se înscrie în sindicat, Ștefan Gheorghiu a tipărit un afiș în care explica rolul sindicatelor în mobilizarea muncitorilor la luptă împotriva exploatații¹⁾.

Prin același afiș, Ștefan Gheorghiu face cunoscut muncitorilor că: „Spre o desăvîrșită educație sindicalistă și spre a risipi toate neînțelegerile, cercul nostru și-a luat sarcina să răspîndească în masa mare a lucrătorilor noștri această *bibliotecă de studii sindicaliste*.”

Prin broșurile ce va edita, va căuta să lămurească muncitorilor principiile călăuzitoare ale sindicatului²⁾.

Printr-un nou anunț, cercul „Propaganda sindicalistă” aduce la cunoștința muncitorilor că: „A apărut nr. 1 din „Biblioteca de studii sindicaliste”. *Valoarea socială a sindicalismului* de L. Niel, fost secretar general al Confederației Muncii din Franța, talmăcit în românește de I. Tudor. Depozitul general — Alexandru Năstăsescu — *Piața Unirii Ploiești*.”

1) Arhivele statului din Ploiești. Curtea cu jurați Prahova. Dosar 43/912, p. 17.

2) Ibidem.

Dintr-un al treilea anunț aflăm că „Propaganda sindicalistă” cerc pentru răspîndirea sindicalismului prin cărți, broșuri, foi, reviste, ziare, desene și cărți poștale ilustrate, secretar tov. Ștefan Gheorghiu, str. T. Vladimirescu nr. 8 Ploiești — a editat, printre altele, *Munca și salariile în industria petrolului din România și Muncitorii din porturile noastre* de T. Vladimir și Ștefan Gheorghiu.

Agravarea bolii de care suferea l-a împiedicat pe Ștefan Gheorghiu să-și realizeze planul, fiindcă nici una dintre lucrările anunțate n-a apărut.

În timpul celui de-al doilea război balcanic, cercul „Propaganda sindicalistă” s-a adresat muncitorilor cu manifestul *Război războiului*, urmat de al doilea manifest, *Viața noastră*.

prof. N. SIMACHE

SESIUNEA DE COMUNICĂRI ȘI REFERATE A ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR

Între 10 și 12 mai, a avut loc, la București, Sesiunea de comunicări și referate a Asociației bibliotecarilor din Republica Socialistă România, organizație profesională și științifică a bibliotecarilor. Sesiunea a fost organizată cu sprijinul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă și cu colaborarea Ministerului Învățămîntului, Academiei Republicii Socialiste România, Consiliului Central al Sindicatelor, organe tutelare ale diferitelor rețele de bibliotecă. Au asistat peste 700 de participanți, dintre care 500 de bibliotecari și documentaliști din Capitală și 200 din alte localități ale țării, precum și reprezentanți ai diferitelor organisme obștești și culturale.

Lucrările Sesiunii s-au desfășurat în 3 secții: Biblioteconomie și rețele de bibliotecă; Bibliografie. Documentare; Istoria cărții și a bibliotecilor. Formarea profesională a bibliotecarilor.

Referatele și comunicările au analizat aspecte fundamentale ale activității bibliotecare, bibliografice și documentare în sprijinul diferitelor sectoare ale economiei, științei și culturii din țara noastră. Au fost dezbătute probleme teoretice și practice privind: evoluția diferitelor rețele și categorii de bibliotecă, dezvoltarea cooperării între ele, raționalizarea și modernizarea proceselor de muncă din bibliotecă, coordonarea activității bibliografice,

studierea cerințelor de lectură și metodologia propagandei cărții în diferite categorii de bibliotecă, formarea profesională a bibliotecarilor, istoria cărții și a bibliotecilor.

În cadrul discuțiilor pe marginea comunicărilor și referatelor, participanții au formulat numeroase propuneri și sugestii pentru ridicarea generală a activității bibliotecare.

În încheierea dezbaterilor, tovarășul Ion Moraru, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, a prezentat o amplă sinteză asupra stadiului actual al practicii și teoriei bibliotecare în țara noastră și a jalonat problemele de perspectivă ale acestui important domeniu de activitate pe care îl reprezintă bibliotecile.

Sesiunea de comunicări și referate a profilat direcțiile programului viitor al Asociației bibliotecarilor, în strînsă legătură cu sarcinile care revin activității cultural-educative și științifice în etapa actuală. Ea a marcat progresele evidente ale activității de cercetare în bibliologia românească și a scos la iveală posibilitățile reale care există pentru dezvoltarea teoretică a acestei discipline.

Începînd cu numărul următor, vom publica relatări asupra lucrărilor Sesiunii și vom prezenta, în rezumat, unele comunicări expuse în cadrul acesteia.

COLECȚIILE DE CARTE ROMÂNEASCĂ ÎN UNIVERSITĂȚILE DE PESTE HOTARE

Alături de celelalte limbi romanice, limba română este astăzi studiată în 26 de țări, la 91 universități și institute. Învățarea limbii române este sprijinită de statul nostru care, pe baza convențiilor culturale internaționale, pune la dispoziția profesorilor și studenților străini materialele necesare pentru deprinderea și aprofundarea limbii lui Eminescu și Sădoveanu, pentru cunoașterea celor mai de seamă opere ale literaturii și artei române.

Biblioteca Centrală de Stat a Republicii Socialiste România s-a ocupat la început de dotarea cu publicații românești a seminariilor de limbă română din străinătate, creînd astfel nucleele de bază, în jurul cărora trebuiau să polarizeze ulterior bibliotecile cu fond de publicații constituit din cărți românești. Din anul 1964, Biblioteca centrală universitară din București a preluat această sarcină, îngrijindu-se de alegerea publicațiilor care urmează să ia drumul către diverse universități — în Anglia, Bulgaria, Franța, Italia, Olanda, Peru, Polonia, R.F.G., S.U.A., Suedia, U.R.S.S., Uruguay etc.

Trebuie spus că, deocamdată, nu în toate cele peste 90 de institute de învățămînt superior din străinătate în care se studiază limba română s-au constituit adevărate biblioteci de carte românească. Printre universitățile în cadrul cărora se studiază limba română, unele sînt abia la începutul acestei activități. Universitățile din Buffalo, din Michigan (S.U.A.), cele din Aix-en-Provence, Dijon, Pekin, Turku și altele nu au la dispoziție decît fonduri românești puțin numeroase, constituite mai ales din carte românească apărută în ultimii ani — fonduri care însă promit să crească și să devină biblioteci reprezentative într-un viitor destul de apropiat.

Există însă și universități în care studiul limbii și literaturii române a intrat în tradiție, iar cartea românească, adunată an de an din indemnul unor iubitori ai limbii române și din grija statului nostru, s-a constituit în biblioteci reprezentative românești. Anul trecut, de pildă, Universitatea din Viena a aniversat 60 de ani de la înființarea secției de limbă română, în cadrul Institutului de limbi romanice. Lectoratul românesc de la universitatea vieneză are la dispoziția sa un număr impresionant de publicații românești: reviste și ziare apărute la noi în țară, publicații românești editate în Austria, ediții antebelice ale celor mai de seamă scriitori români. Biblioteca românească și-a completat fondurile mai ales în ultimii ani, cînd a primit aproape toate lucrările de lingvistică, literatură, artă, istorie românească apărute la noi. Aniversarea a șase decenii de activitate a seminarului românesc de la Viena a constituit un prilej de completare a fondului său. Biblioteca centrală universitară din București și Institutul român pentru relații culturale cu străinătatea au donat seminarului un număr mare de cărți, reviste, hărți, fotografii. Maestrul Tudor Arghezi, care a vizitat Universitatea, și-a lăsat autograful pe cărțile sale aflate în bibliotecă, sporindu-le însemnătatea și prețuirea.

În capitala Franței, la Institutul de limbi orientale, există de asemenea o prețioasă bibliotecă românească, pe rafturile căreia pot fi văzute colecții de reviste românești de la sfîrșitul secolului trecut și începutul secolului al XX-lea, unele ediții princeps sau critice foarte valoroase ale scriitorilor noștri. De biblioteca

românească s-a îngrijit mai întâi profesorul Jean Boutière ; elevul și continuatorul său, Alain Guillerrou, își dă aceeași silință de pasionat colecționar și laborios cercetător. Între rafturile bibliotecii românești s-a născut studiul său despre poezia eminesciană. Astăzi, pe lângă publicațiile recent apărute, se trimit bibliotecii, în limita posibilităților, și publicații apărute cu ani în urmă, spre a acoperi golurile și a crea în inima Parisului, la îndemîna cercetătorului și iubitorului de carte românească, o sursă importantă de material documentar.

Institutul universitar de limbi orientale din Napoli se numără printre deținătorii de mari fonduri de cărți românești. Dacă cele două biblioteci pomenite mai sus sînt consacrate cu predilecție domeniilor lingvisticii și literaturii române, biblioteca napolitană se remarcă prin varietatea și bogăția fondurilor sale. Se găsesc aici titluri ca : Adamescu, G. *Contribuții la bibliografia românească (1923—1928)*, *Nou dicționarul francesu-romănu și romănu-francesu (1893)*, Poeziile lui Gh. Asaki (1836), *La vie et l'oeuvre de Ion Creangă* de Jean Boutière, Cihac, A. *Dictionnaire d'étymologie daco-romane (1879)*, *Novelle (l. italiană)* de I. Creangă, operele lui N. Iorga apărute în timpul vieții acestuia etc.

Pe lângă astfel de ediții vechi, în biblioteca din Napoli se află și lucrări recent apărute, cuprinzînd o arie întinsă de preocupări, semnate de personalități de prestigiu în cultura noastră socialistă. Aceste lucrări se referă în special la limba, literatura, istoria poporului român în comparație cu limbile, literaturile și istoria popoarelor învecinate sau înrudite. La Napoli există o bibliotecă românească documentară cum sînt puține în străinătate. Fondurile ei, prelucrate și valorificate continuu, sînt puse la dispoziția tuturor cercetătorilor și studenților din Napoli și din alte orașe ale Italiei. Colaborarea specialiștilor de la Institutul napolitan cu Universitatea din București și cu alte instituții științifice din țara noastră constituie o cheazăie a îmbogățirii neconținute a fondurilor bibliotecii cu materiale variate ca formă și conținut și competent selectate.

Universitatea din Heidelberg, vechi centru al culturii germane, posedă de asemenea o bibliotecă românească importantă și de tradiție.

Desigur, acestea nu sînt singurele universități din lume unde se află fonduri de carte românească. Mai tinere, bibliotecile românești aflate în universitățile din Leipzig, Bratislava, Lyon, Sofia, Strasbourg, Belgrad sînt deținătoare a mii de volume românești, dintre care majoritatea au apărut în ultimii ani. Pot fi găsite aici colecții ale revistelor *Viața românească*, *Limba română*, *Studii și cercetări de lingvistică*, *Contemporanul*, *Gazeta literară* și multe altele. Sînt de asemenea ediții critice și bibliofile ale operelor lui Creangă, Eminescu, Caragiale, Sadoveanu, Slavici, alături de volumele scriitorilor contemporani, precum și lucrările celor mai de seamă lingviști, filologi și istorici români ; albume cu reproduceri din arta plastică românească, ghiduri ale celor mai importante orașe din România, hărți, discuri, microfilme.

Fondurile de carte românească aflate în universitățile din diferite țări au devenit laboratoare în care profesori și cercetători de peste hotare elaborează studii, cursuri, manuale de limbă și literatură română, unde studenții învață slova românească. În tot mai multe universități se dezvoltă neconținut, cu sprijinul statului nostru, colecțiile de carte românească, menite să vorbească lumii despre frumusețea graiului românesc și să contribuie la creșterea prestigiului științei și culturii poporului nostru.

Valentina POPOVICI

„Viața românească”. **Indice pe materii. 1948—1961.** Iași, 1966, 449 p. (Biblioteca centrală universitară „M. Eminescu”, Iași).

Lucrarea întocmită de Serviciul bibliografic al Bibliotecii centrale universitare „M. Eminescu” din Iași constituie un instrument de lucru meritoriu, oglindind contribuția adusă de una dintre cele mai importante reviste literare actuale la făurirea culturii noi din patria noastră.

Completînd prima parte a lucrării, consacrată cuprinsului revistei din anul 1906 și pînă în 1946, indicele de față aduce, aproape la zi, bibliografia *Vieții românești*, care este una dintre cele mai reprezentative publicații din secolul al XX-lea; recapitularea, pe care o îngăduie indicii alcătuiți de bibliografia ieșeni, înlesnește multiple incursiuni în viața literară a epocii și relevă contribuția pe care Iașii, centrul cultural al Moldovei, a adus-o la dezvoltarea literaturii române. Datoria de a face această recapitulare revenea, pe bun temei, specialiștilor de la Iași; de altfel, directorul bibliotecii, tovarășul Grigore Botez, a dat la iveală cu diverse prilejuri, numeroase texte inedite cu privire la activitatea mentorului *Vieții românești*, Garabet Ibrăileanu. Lucrarea la care ne referim, menită să încununeze prin reconstituirea bibliografică a vieții revistei, comemorarea *Vieții românești* ce a fost marcată în acest an de presa noastră, a fost realizată cu succes de Biblioteca universitară „Mihail Eminescu”.

De-a lungul celor 449 de pagini, se înșiruie notițele bibliografice care exprimă varietatea impresianantă a materialului publicat (literatură, filozofie, istorie, artă etc.) și întrunesc numele unui mare număr de colaboratori. În mod firesc, specialiștii ieșeni și-au propus să sistematizeze pe

materii datele și în acest scop ei au adoptat clasificarea zecimală, acordînd primul loc capitolului „literatură”, care ocupă de altfel 335 de pagini din întreaga lucrare, iar în cadrul acestui capitol „literaturii române”, cuprinsă în 235 de pagini. Proporția este semnificativă și ea indică bogăția de texte originale beletristice și de critică ce au văzut lumina tiparului în *Viața românească* între anii 1948 și 1963.

Interesantă este și gruparea din capitolul *Științe și probleme sociale* în care sînt consemnate problemele ideologice dezbătute în paginile revistei, după cum utilă se dovedește și sistematizarea efectuată în vederea conturării celorlalte teme care și-au găsit loc în paginile publicației.

Exprimînd bibliografic contribuția *Vieții românești* la făurirea culturii socialiste, indicele de care ne ocupăm se dovedește util nu numai specialiștilor și tinerilor studioși, ci și marelui masă de cititori, prin bogăția informațiilor pe care le conține. Indicele bibliografilor ieșeni are valoarea unui instrument de lucru și a unui instrument „de lectură”. Completată cu indicele de nume, făgăduit în notița explicativă, bibliografia se va impune ca o lucrare documentată și cuprinzătoare.

Apreciem că acest indice ar trebui să capete o difuzare mai largă, adică să fie tipărit, deoarece puține sînt revistele care, prin longevitatea și orientarea lor să fi jucat un rol atît de important în cultura română, ca acel pe care l-a avut și-l are și în prezent *Viața românească*. În acest scop, semnalăm autorilor lucrării (care vor trebui să iasă din anonim), o serie de probleme ce merită a fi mai îndelung studiate.

Considerăm că este necesar să se facă o mai clară distincție între problemele esențiale și cele neesențiale. O asemenea deosebire ar trebui făcută

între rubricile de „versuri“, de exemplu și cele din capitolul „revista revistelor“, care credem că ar putea fi condensat (pe titluri de publicații), ținând seama de faptul că prezentarea revistelor are, în general, un caracter convențional și adeseori e încredințată celor care de-abia își „exersează“ condeiul; cele peste 30 de pagini acordate de bibliografi acestei activități redacționale ar putea fi reduse la maximum 10. De asemenea, ar fi necesară o simplificare a descrierii. De pildă, descrierea XI (1958), nr. 12 (decembrie), p. 87—88, atunci când economia de spațiu o impune, poate fi înlocuită cu o formulă mai simplă: 1958, 12, 87/88.

Însăși sistematizarea materialului, mai ales în cazul unei reviste cu un conținut atât de variat, pune probleme multiple. Astfel, unele date consemnate la „teatru“ ar putea figura la „alte literaturi“, după cum „altele“ de la „filozofie“ puteau fi incluse la „literatură“. Apoi notița 6626 e de domeniul literaturii și mai puțin de cel al istoriei; în schimb, notițele 6598—6599 nu-și au locul la „istorie“. Și în această privință, autorii ar mai avea de operat unele modificări. Titlul notițelor 6555—6556 de pildă, trebuie să fie clarificat printr-o adnotare sau printr-o explicație dată între paranteze drepte. Probabil că „bibliografiile“ ar fi putut figura mai bine la I, 4, c sau la alte paragrafe mai generale. Paragraful V, 1 (Generalități-cultură) ar fi putut să lipsească. Acest paragraf pare că strânge lucrări ce nu au putut fi înglobate în locuri mai adecvate. De asemenea, atunci când notițele bibliografice sînt numerotate, repetările (2335 și 3340, 2338 și 3345 etc.) sînt inacceptabile, această situație trebuie rezolvată prin „Vezi și“. Alte observații de amănunt care mai pot fi aduse nu afectează structura acestui indice.

În ansamblu, indicii elaborați de Serviciul bibliografic al Bibliotecii centrale universitare „M. Eminescu“ din Iași își îndeplinesc cu succes mîndria și constituie, pentru acest motiv, un prețios prinos al *Vieții românești* la sărbătorirea sa. Elaborarea instrumentelor de lucru necesare valorificării moștenirii literare și culturale românești face, prin această lucrare, un considerabil pas înainte.

Al. Dușu

LITERATURĂ SOCIAL-POLITICĂ

Dezvoltarea suprastructurii socialiste în România. Buc., Editura politică, 1966. 400 p.

Volumul reunește un număr de studii elaborate, sub egida Institutului de filozofie al Academiei Republicii Socialiste România, de către cercetători științifici și cadre didactice universitare.

Autorii tratează aspecte importante ale dezvoltării vieții sociale în țara noastră privind: creșterea rolului P.C.R. în conducerea economiei, legalitatea socialistă, evoluția funcției cultural-educative a statului, formarea conștiinței socialiste a țărănimii cooperatiste, probleme actuale ale conștiinței estetice socialiste, noua Constituție și dezvoltarea ideii patriotice etc.

Varietatea tematicii, actualitatea și modul ei de tratare fac ca acest volum să ofere o imagine cuprinzătoare a dezvoltării social-politice și spirituale a României socialiste.

★

Gîndirea social-politică despre Unire (1859). Buc., Editura politică, 1966. 360 p.

Lucrarea este o culegere de texte grupate cronologic cuprinzînd: extrase din cronici, documente, scrisori, fragmente din cărți și articole ale frunțașilor vieții publice și culturale, care reflectă evoluția gîndirii social-politice despre Unire.

★

Studii critice de estetică. Buc., Editura politică, 1966. 296 p.

Cartea cuprinde o culegere de cinci studii ale unor autori sovietici privind diferite teorii estetice burgheze contemporane.

Studiul introductiv ia în discuție tendințele de dezumanizare specifice capitalismului contemporan, cărora li se opune umanismul de tip superior al societății socialiste.

Celelalte studii se ocupă de estetica lui Benedetto Croce, de tendințele iraționaliste din estetica existențialistă, de „noul roman“ francez și de concepțiile lui Carl Jung. Studiile înmănușcheate în culegere se înscriu în dezbaterea unor probleme actuale ale esteticii.

**O nouă colecție în Editura politică
— ACTUALITATEA.**

În această colecție apar lucrări despre cele mai importante evenimente din diferite părți ale lumii, despre problemele majore ale vieții internaționale.

Crișan, Romulus. Între Anzi și Pacific. 144 p.

Cartea cuprinde impresii dintr-o călătorie făcută recent de autor în America Latină, oprindu-se în special asupra descrierii statului Chile. Rod al unei bogate documentații, ea prezintă, începând cu specificul naturii acestor locuri, aspecte diverse din istoria poporului chilian, viața populațiilor băștinașe, rezistența față de colonialiștii spanioli, lupta poporului pentru independență.

Analizând felul cum au evoluat economia și cultura acestei țări, autorul înfățișează totodată diferitele momente mai importante din viața politică de la obținerea independenței și pînă în prezent, precum și perspectivele de dezvoltare.

★

Popescu, N. și Rateș, N. Realități congoleze. 144 p.

După o trecere în revistă a trecutului istoric al Congoului, autorii analizează fenomenele economice, sociale și politice, care au generat puternicul torent al mișcării de eliberare națională, ducând în cele din urmă la obținerea independenței în 1960, și la crearea primului guvern congolez.

Lucrarea analizează evenimentele ce au urmat după cucerirea independenței, sprijinul acordat poporului congolez de către opinia publică mondială, și se încheie cu o prezentare a noii etape a mișcării de eliberare națională.

★

Dessarra, Eve. Coșmar antilez. 192 p.

În carte sînt prezentate insulele Guadelupa, Martinica, Haiti, Trinidad și Jamaica. Bazată pe observarea atentă a realităților locale autoarea destramă imaginea de paradis terestru țesută în jurul acestor insule și ne dă un tablou veridic al situației din această parte a lumii.

Goliakov, Serghei și Ponizovski, Vladimir. **Misiunea specială: Berlin-Tokio. Richard Sorge.** Buc., Editura politică, 1966, 144 p.

Potențial, Japonia era încă la începutul anului 1933 un aliat al Germaniei hitleriste. Comunitatea de țeluri și de mijloace le împingea una spre alta. Care erau planurile Berlinului? Bine informată în această direcție urma să fie ambasada germană de la Tokio. În ce privește Japonia, își va subordona ea total acțiunile cerințelor strategiei germane sau va manifesta interese și idei strategice proprii? Iată de ce serviciul sovietic de informații avea nevoie la Tokio de un grup bine organizat. Rolul principal i-a fost încredințat lui Richard Sorge.

Cartea lui Serghei Goliakov și Vladimir Ponizovski, apărută în traducere românească, prezintă logic și clar datele misiunii și în bună măsură și mijloacele ei de realizare.

Pentru a ajunge la Tokio, Richard Sorge este trimis în Germania la puțin timp după venirea lui Hitler la putere. Prin legăturile serviciului sovietic de informații el obține aici, pe adevăratul său nume, o scrisoare de recomandare către „Frankfurter Zeitung” și este trimis în calitate de corespondent al acestuia la Tokio. Datorită unui efort sistematic și perseverent, Sorge devine un foarte bun cunoscător al problemelor japoneze și își creează, ca atare, faimă în rândurile funcționarilor superiori ai ambasadei germane la Tokio. El obține încrederea ambasadorului german, care îl cheamă adesea pentru a-l consulta și care-i pune la dispoziție documente secrete. Un japonez, Hosumi Ozaki, pe care îl cunoscuse mai de mult, consilier al primului-ministru (prințul Kono), intră în grupul condus de Sorge. Direct și prin intermediul oamenilor din grupul său, Sorge află și înștiințează Uniunea Sovietică despre proiectatele atacuri ale Japoniei lângă lacul Hasan și apoi în regiunea Halhin-Gol în Mongolia. O armată japoneză de 75 000 de oameni este încercuită și nimicită... Tot Richard Sorge a înștiințat Uniunea Sovietică despre faptul că Germania o va ataca în zorii zilei de 22 iunie 1941. În fine, Uniunea Sovietică a aflat de la el că

Japonia își îndreaptă deocamdată forțele principale în altă direcție și că ea o va ataca doar dacă trupele sovietice nu vor reuși să oprească înaintarea armatelor hitleriste și Moscova va fi ocupată. Cu ajutorul unităților proaspete retrase din Extremul Orient, Armatele Sovietice declanșează contraofensiva pe frontul apărării strategice a Moscovei și provoacă armatei hitleriste o înfrângere ce va avea o influență covârșitoare asupra desfășurării ulterioare a războiului. Misiunea grupului Richard Sorge fusese îndeplinită, dar tot în acele zile poliția secretă japoneză reușește să-i descopere și să-i aresteze pe toți membrii lui. Richard Sorge și Hosumi Ozaki au fost condamnați la moarte și executați. Doi din membrii grupului, Vukelici și Miiaghi, mor în închisoare. Radiotelegrafistul grupului, Max Klausen, apucă sfârșitul războiului, când este eliberat. Anul trecut, lui Richard Sorge i s-a acordat post mortem titlul de „Erou al Uniunii Sovietice”.

Poate că cititorul cărții ar fi dorit o relatare tot atât de autentică și a amănuntului, care să reliefeze personalul și să explice ascendențul pe care l-a dobândit în ochii funcționarilor superiori germani. În carte, redarea unor conversații este intrucitivă artificială, insuficient de convingătoare. În coordonatele sale principale, Serghei Goliakov și Vladimir Ponizovski reușesc însă să dezvăluie cu profunzime sensul real al misiunii încredințate și îndeplinite eroic de Richard Sorge.

Ș.

Cisneros, Ignacio Hidalgo de. Cotitura. Buc., Editura politică, 1966, 354 p.

Lucrarea nu este un studiu de istorie, ci o carte de memorii cu caracter autobiografic. Născut în 1894 în Țara Bascilor, într-o familie nobilă, Ignacio Hidalgo de Cisneros urmează cursurile academiei militare, devine ofițer de carieră, reușind să intre în aviație și să-și realizeze astfel visul de a fi aviator. În această calitate este trimis să participe la războiul dus de Spania monarhistă în Maroc, rămânând profund impresionat de injustețea lui. Aspra experiență pe care o constituie pentru el acest război colonialist îl maturizează politicește și determină o cotitură în concepțiile sale din tinerețe — concepțiile unui „señorito”, ușor superficial datorită mediului aristocratic în

care se născuse, dar sensibil, datorită vârstei și nobleții sale spirituale, la viața dură a poporului și profund cinstit. Atras în 1930, aparent întâmplător, într-o lovitură de stat antimonarhistă, el ia parte la răscoala republicană de pe aerodromul Cuatro Vientos de lângă Madrid și, în urma eșecului ei, este constrins să emigreze în Franța, unde intră în contact cu emigrația politică spaniolă. După căderea monarhiei se întoarce în patrie, fiind numit de regimul republican atașat de aviație la ambasadele Spaniei din Italia fascistă și Germania, situație care îi dă posibilitatea să sesizeze pericolul iminent al fascismului pentru Spania republicană. Când izbucnește rebeliunea fascistă în iulie 1936, Ignacio Hidalgo de Cisneros este comandant al regiunii aeriene Madrid, iar în momentul instaurării guvernului Frontului popular i se încredințează funcția de comandant al forțelor aeriene ale Republicii Spaniole. Participă la luptele aeriene ca un simplu aviator, stimulând, prin exemplul personal, spiritul combativ al aviatorilor, rămași în marea lor majoritate devotați republicii. Aproximativ Legiunii străine a lui Franco și a efectivelor marocane, susținute cu material de război de Italia și Germania. — apropiere care pune în joc însăși soarta republicii — precum și neincadrarea lui politică într-un partid, ceea ce, după cum afirmă el, îi „reducea posibilitatea de a acționa” mai eficient pentru succesul cauzei, îl hotărăsc să intre în rândurile partidului comunist ca unul care și-a ilustrat strălucit atașamentul față de republică prin fapte. „Devenisem comunist fiind convins că comuniștii aveau cea mai importantă contribuție la lupta noastră”, scrie Ignacio Hidalgo de Cisneros (p. 291). După înfrângerea Republicii Spaniole, în emigrație, el continuă să militeze în rândurile Partidului Comunist din Spania, în vederea unirii forțelor populare — garanția succesului în lupta împotriva dictaturii lui Franco, pentru o Spanie liberă și democratică. Începând din 1954, de la Congresul al V-lea al Partidului Comunist din Spania, și până la moartea sa, survenită la noi în țară la 9 februarie 1966, a fost membru al Comitetului Central al Partidului Comunist din Spania.

Cartea lui Ignacio Hidalgo de Cisneros reflectă cu patetism și sobrietate totodată procesul transformării unui intelectual de origine aristocratică într-un luptător activ pentru cauza po-

porului, proces care s-a realizat progresiv, prin lupte intime de conștiință, între habitudinile inculcate de educația primită și concluziile impuse de realitatea socială și politică dură, și a atins apogeul prin „cotitura” efectuată prin aderarea lui la partidul comunist. Condițiile de foamete și ignoranță în care vegeta mîndrul popor al Spaniei, existența goală de preocupări a aristocrației spaniole, fariseismul și inactivitatea practică a conducătorilor diverselor grupări politice îi demonstrează lui Ignacio Hidalgo de Cisneros că singurul partid capabil să soluționeze problemele acute ale Spaniei este partidul comunist. O nouă verificare a concluziilor la care ajunsese a constituit-o dramaticul război din 1936—1939 în cadrul căruia comuniștii, combătînd în primele rînduri împotriva forțelor fasciste, și-au manifestat cu prisosință sentimentul efervescent de patriotizm, spiritul de sacrificiu și capacitatea organizatorică.

Interesul cărții constă de asemenea în redarea cu veridicitate și simplitate a unor momente importante din existența politică a Spaniei de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și pînă în anul 1939. „In paginile acestei cărți — scrie Ignacio Hidalgo de Cisneros — am menționat de multe ori că nu sînt scriitor. Am pus mina pe condei numai pentru că am participat la evenimente importante și am cunoscut oameni care au jucat un rol hotărîtor în desfășurarea lor. Și, cum se cuvine ca adevărul, care este falsificat și tănuț în patria mea, să fie cunoscut, am socotit că prin istorisirea mea voi contribui la a-l face cunoscut” (p. 352). Fără a pretinde deci că reconstituie integral istoria Spaniei în perioada menționată, autorul, prezentînd cititorului profiluri de oameni politici ai unor organizații în etape cruciale, reușește să redea o panoramă istorică sugestivă. Faptul că episoadele cu caracter politic sau militar se întrepătrund cu instantanee din viața personală a lui Ignacio Hidalgo de Cisneros mărește atracția pe care o suscită relatarea, umanizînd-o. Evocarea istoricelor bătălii din fața Madridului, de la Belchite Quinto, — unde s-au evidențiat, printr-o faptă vitejească remarcabilă, și luptătorii dintr-un regiment român de artilerie (p. 324-325) — Guadalajara, de pe Ebru sau a vieții diferitelor categorii sociale, moravurilor, precum și a altor aspecte sociale sau politice este făcută de autor nu într-un stil ri-

guros, ci sub forma unei narațiuni autobiografice pline de sinceritate, fidelitate și spirit critic totodată.

În afara autenticității informative conferite cărții de participarea nemijlocită a autorului la evenimentele descrise, lucrarea reprezintă o lectură pasionantă și prin emoția cu care este prezentată viața aspră a oamenilor simpli, prin umorul cu care a tratat prima tentativă de zbor a autorului, prin pitorescul conținut de existență dusă de el în Sahara etc.

Materialul bogat cuprins în lucrare conjugat cu simplitatea atrăgătoare a stilului situează volumul *Cotitura* al lui Ignacio Hidalgo de Cisneros printre lecturile instructive și interesante, cu atît mai mult cu cît în anul acesta se împlinesc 30 de ani de la declanșarea războiului civil din 1936 — 1939 din Spania.

Sanda Mihăiescu

LITERATURĂ ȘTIINȚIFICĂ

Știința — prietena noastră. Vol. 3. Buc., Editura politică, 1966. 520 p.

Volumul de față, ca și cele ce l-au precedat, prezintă într-o formă accesibilă maselor largi de cititori o serie de probleme privind diferitele ramuri ale științei.

Rolul științei în dezvoltarea societății fiind în permanentă creștere, este firesc ca descoperirile științifice să constituie un obiect de interes general pentru toate vîrstele și îndeosebi pentru tineret. Temele incluse în volum sînt tratate de către oameni de știință din țara noastră, academicieni și membri corespondenți ai Academiei, profesori și conferențieri unversitari, doctori etc.

Dintre materialele incluse în volum, o deosebită importanță o prezintă cele incluse în capitolul *Ce este lumina*. După o expunere succintă a evoluției concepției despre lumină de-a lungul veacurilor, autorii înfățișează rezultatele practice la care s-a ajuns prin cercetările efectuate în vederea determinării naturii luminii. Aceste cercetări au impulsinat studiul proprietăților undelor electromagnetice, au determinat apariția aluminatului electric, a radioului, televiziunii și mașinilor electronice, eliberarea energiei nucleare și punerea ei la dispoziția oamenilor.

Vorbind despre energie electrică în studiul *Din aplicațiile curentului elec-*

tric, autorul explică într-o formă simplă unele noțiuni folosite în domeniul electricității, efectele curentului electric, subliniază importanța sporirii continue a producției de energie electrică pentru progresul economic, științific și cultural, schițează sarcinile trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R. privind dezvoltarea energeticii în țara noastră.

Interesant este capitolul *Chimia și radiațiile*, consacrat apariției unei științe relativ noi—radiochimia. Se arată cum a luat naștere radiochimia, cum prin aplicarea acesteia în unele ramuri industriale se obțin produse de calitate superioară, în mod mai simplu și cu randament mai mare.

Un alt material, intitulat *Transformarea științei în forță nemijlocită de producție*, ne prezintă importanța științei în dezvoltarea tehnicii, raporturile actuale dintre știință și producție. În prezent, se acordă o importanță deosebită dezvoltării științei și aplicării ei în procesul de producție, ea transformându-se într-o forță nemijlocită de producție. Știința atrage după sine modificarea proceselor tehnologice, apariția unor noi ramuri industriale, impune mărirea volumului de cunoștințe necesare oamenilor în procesul de producție.

Din istoria uneltelor agricole înfățișează cititorilor evoluția uneltelor și mașinilor agricole, felul cum a fost creată și cum s-a dezvoltat industria constructoare de mașini agricole din țara noastră, importanța mecanizării, chimizării și irigațiilor în creșterea producției agricole.

Problemelor privind Cosmosul le sint consacrate temele *Rute cosmice și Vorbește Cosmosul*. Studiile tratează probleme de mare actualitate: navigația cosmică și radioastronomia. Au fost create premise favorabile pentru deschiderea primelor linii de navigație spre Lună și pentru stabilirea tot mai precisă a unor rute spre planetele învecinate. Specialiștii din diferite țări consideră practic posibilă descinderea omului în Lună cel mai târziu în anii 1969—1970. Dezvoltarea radioastronomiei — ramură nouă a științelor astronomice — lărgeste necontenit orizontul cunoștințelor noastre despre univers, dă posibilitatea extinderii dominației omului asupra naturii.

Biografia celei, după cum arată și titlul, prezintă unitatea lumii vii — celula. *Imunitatea, condiție a vieții* arată marea importanță a imunității naturale sau dobândite fără de care supraviețuirea nu ar fi posibilă.

Alte materiale, *Cum a luat Pământul înfățișarea de azi, și Asaltul continentului albastru*, înfățișează felul în care s-au format continentele și oceanele în decursul celor peste patru miliarde de ani ce au trecut de la nașterea planetei noastre. Se vorbește despre fenomenele naturale (cutremure, inundații), ipotezele unor oameni de știință privind transformările ce au avut loc pe globul pământesc, strădania omului pentru cercetarea scoarței Pământului, relieful submarin, bogățiile adâncurilor marine etc.

În studiul intitulat *Cum au interpretat oamenii lumea*, cititorilor li se înfățișează istoria luptei dintre concepția idealistă și concepția materialistă în știință, afirmarea modului de gândire dialectic asupra celui metafizic, subliniindu-se victoria definitivă a materialismului dialectic și istoric, a adevăratei concepții științifice despre lume și societate.

Capitolul cu care se încheie volumul tratează despre tradițiile științifice din patria noastră, despre înaintașii științei românești, savanții de renume mondial: Em. Bacaloglu, Gr. Ștefănescu, V. Babeș, N. Leon, D. Voinov, Gh. Marinescu, E. Racoviță, care au adus o imensă contribuție la progresul științei și al materialismului, la pregătirea mărețelor realizări ale culturii noastre socialiste.

Volumul mai cuprinde: scurte biografii ale unor mari oameni de știință, curiozități științifice, un mic dicționar de termeni mai dificili folosiți, un indice de nume, un număr însemnat de ilustrații.

Lucrarea este deosebit de utilă, contribuind la răspândirea cunoștințelor științifice, la formarea unei concepții materialist-dialectice despre lume.

V. Aparaschivei

Tazieff, Haroun. *Cind pământul se cutremură*. Buc., Editura științifică, 1966. 224 p.

Rareori omul de știință îmbină fără cusur preocuparea sa majoră pentru studiu cu pasiunea reușită de a împărtăși altora ce vede, ce face, ce prevede. Îndrăzneț pionier al unei geologii rupte de statica tratatului și a informației triate la masa din bibliotecă, Haroun Tazieff caută și reușește să smulgă amănunt cu amănunt tainele pământului aflat în convulsie, în frenetică dezlănțu-

re. Datorită curajului și în mod egal, condeiului său, vulcanul și cutremurul, două expresii ale violenței pământului, au devenit eroi de carte, subiecte de reportaj care, dînd la o parte ceea ce sperie, explică pricini și lămurește fenomene. Văzîndu-i doar fotografia, reproducă în carte, nici nu poți să nu dobîndești încredere în acest om ferm, cu fața pătată de cenușa fierbînte a vulcanului care a nins-o, cu privirile prinse de mișcarea pământului dezlănțuit de propriile sale forțe care nu au izbutit să-l sperie și pe care calmul lui le-a observat, le-a înregistrat ca să ni le explice. În întregime cartea este în același timp un imn și o pledoarie. Un imn închinat științei în care Tazieff crede nedeliberat și o pledoarie în favoarea convingerii cititorului despre posibilitățile sigure de-a ne „apăra” de „enervările” aparent subite ale Pământului.

Împărțită în trei părți — cartea își țese desfășurarea într-un mod care amintește oarecum de teatrul clasic. Întîi faptul evocat pe scenă prin ineseși aspectele sale, și Tazieff nu se dă în lături de la o pictură îngrosată, accentuînd catastrofa și situațiilor trecute în revistă. Urmează situarea faptului în contextul din care singur se rupe pentru a se înfățișa omului surprins sau îngrozit. De astă dată Tazieff nu mai descrie cutremure, ci se ocupă de geografia lor, intrînd în intimitatea vieții seismice a Pământului. În final, autorul prezintă uneltele prevederii și prevenirii catastrofelor, care nu sînt altele decît instrumentele omului de știință, ale seismologului.

Cartea începe cu descrierea evenimentelor tragice care au avut loc în anul 1960, în Chile, cînd o adevărată avalanșă de seisme devastase o imensă întindere de pămînt de peste 20 000 km². Tazieff a notat fidel ceea ce a observat, comentînd însă la tot pasul, furnizînd pe loc explicațiile științifice necesare și trăgînd de fiecare dată concluzii, făcînd comparații și relevînd neobișnuitul, pentru a-l descifra, a-l lămuri, a-i explica pricinile.

În oricare altă carte, cifrele date la tot pasul de Tazieff ar speria. În spatele fiecăreia dintre ele se ascund pagube imense, victime omenești nenumărate. Totuși Tazieff nu sperie. Dimpotrivă, invită la calm, arată limpede că există nu numai

explicații, dar și măsuri. „Pe o suprafață de 150 000 de km² casele au fost distruse de zguduiri” scrie el la pagina 22 și adaugă „ca urmare a unei proaste construcții”. Afirmația este susținută prin dovezi. Una dintre ele — imaginea hotelului „Pedro” din Valdivia care, clădit anti-seismic, nu a înregistrat decît „ici colo cîteva crăpături în betonul armat al zidurilor”... În continuare notează „Nu mi-am putut lămuri acest lucru decît atunci cînd am trecut dintr-un cartier din Valdivia de jos — care suferise foarte mult de pe urma cutremurului — într-altul, situat pe o ușoară înălțime, unde clădirile *construite cum trebuie* au rezistat bine...”

Un alt exemplu îl constituie modelul în care Tazieff ne prezintă faimosul talaz peste uscat, îngrozitorul Tsunami. Deoarece valul ucigător se propagă cu viteză de 700 km/oră, iar întinderile oceanice sînt enorme, alarma dată la timp poate preveni o catastrofă de proporții. Totuși în anul 1960, în Chile, în Haway, în Japonia, fenomenul natural a făcut un uriaș număr de victime... deoarece oamenii... n-au ținut seama de alarma dată la timp. Autorul conchide: „urmează deci a se duce o muncă de educație cu locuitorii acestor regiuni: să-i înveți să asculte glasul plin de judecată al oamenilor de știință”...

Geografia cutremurelor? O adevărată statistică a erudiției în materie de evenimente seismice începînd din antichitate și pînă în prezent, care reușește să ne prezinte la scara adevăratelor lor proporții zonele bogate în seisme ale pământului. Rînd pe rînd Centura asiatică, cea a Pacificului, zona mediteraneană și zonele „stabile” sînt descrise — în cadrul unor ample informări asupra naturii și cauzelor cutremurelor.

Începînd de la pagina 157, trecerea în revistă a instrumentelor științifice, pe care două secole de știință propriu-zisă le-au pus la dispoziția cercetătorului, oferă cititorului posibilitatea de a se convinge că seismele vor fi într-o zi prevăzute.

Prezența în apendice a unor explicații științifice legate de gravitație și măsurarea ei, de scara intensităților seismice etc. întregesc imaginea științifică a cititorului asupra temei tratate de autor.

D. Todericiu

LITERATURĂ BELETRISTICĂ

Tudor Argezi — Scrieri.

Cînd, la 21 mai 1962, maestrul Tudor Argezi deschidea, în *prefața* seriei de *Scrieri*, „ușa de intrare în atelierul cu mai multe încăperi“ ale ediției, puțini erau aceia care le știau numărul. Unii le socoteau pe degetele de la mîini, iar alții, mai îndrăzneți, adăugau la numărătoare și celelalte degete, mai mult sau mai puțin scriitoare. Azi, după apariția și a celui de-al 11-lea volum, îi revine redactorului, bibliograful și tovarăș de inimă și îndeletnicirii cu tahigraful Terțius cel din vechimea lui Pavel, sarcina de a prezenta următoarele treizeci și nouă de cărți ale ediției. Evident, în spațiul rezervat, nu poate fi vorba decît de o înșiruire de cifre și titluri și de intercalarea cîtorva paranteze, acolo unde o lămurire suplimentară aceeaia din titlu i s-a părut creionului potrivită.

În 1966 vor intra în librării patru volume din seria *Scrieri*: 12 (*Icoane de lemn*), 13 (*Poarta Neagră*), 14 (*Tablete din Țara de Kutu*) și 15 (*Subiecte I*) — un volum de povestiri.

Începînd din 1967, Editura pentru Literatură își propune să publice cîte cinci volume anual. Astfel, conform proiectului de ediție, stabilit de maestrul Tudor Argezi, vor vedea rînd pe rînd lumina tiparului, în 1967, volumul al 16-lea cuprinzînd a doua carte de povestiri cu titlul *Subiecte*, volumul al 17-lea, *Aspecte* — o carte despre oameni și locuri din țară și străinătate, și volumele 18, 19 și 20 — cele trei cărți ale *Pravilei de morală practică*. În anul 1968 vor fi publicate volumul al 21-lea, intitulat *Portrete* — o carte a „caracterelor“, în sensul labruyerean al cuvîntului, și o suită de patru volume, 22, 23, 24 și 25, cuprinzînd însemnări despre arta cuvîntului și despre cărți, „spini de hîrtie“, adică articole polemice și medalioane de scriitori, sub titlul *Semne cu creionul*.

În anul 1969, seria *Scrierilor* se va îmbogăți cu două volume, al 26-lea și al 27-lea, de cronici plastice și medalioane de pictori și sculptori, intitulat *Pensula și dalta*, cu un volum, al 28-lea, cuprinzînd *Tablete de cronicar* — cronici dramatice și medalioane de actori, și cu primele două volume de articole social-politice sub

titlul *Tabula rasa*. Volumele 31, 32, 33, 34 și 35, care vor apărea în 1970, vor cuprinde, primele patru, sub titlul *Cronică în timp*, continuarea suitei de articole social-politice începută în 1969, și volumul *Cuvînte potrivite și încrucișate*. În anul următor, 1971, vor intra în rafturile bibliotecilor trei volume (36, 37 și 38) de maxime, cu titlul *Parenteze*, și primele două volume (39 și 40) de tîlmăcirii în proză. Cu volumele 41, 42, 43, 44 și 45, care vor apărea în 1972, se va încheia suita tîlmăcirilor în proză și va începe publicarea teatrului original *Seringa*, *Negutătorul de ochelari*, *Interpretări la cleptomanie*, *La comisariat* etc. și a traducerilor din dramaturgia străină *Maestrul Pathelin*, *Avarul*, *Mizanropul*, *Georges Dandin*, *Domnul de Pourceaugnac* după Molière; *Cafeneaua cea mică* după Tristan Bernard, *Anna Fierling*, după Bertold Brecht ș.a. În fine, ultimele cinci volume, programate în anul 1973, vor cuprinde adăugiri, îndreptări, bibliografia generală a scrierilor, articolelor și informațiilor despre opera argeziană, apărute în țară și în străinătate.

G. P.

Argezi, Tudor. *Răzlețe*. Buc., Editura pentru literatură, 1965. 574 p.

Într-o cronică radiofonică la ultimul volum al maestrului Tudor Argezi, criticul Șerban Cioculescu conchidea, după o sumară demonstrație, cu citate, despre arta argeziană a cuvîntului, că apariția culegerii *Răzlețe* constituie *evenimentul literar al anului 1965*. Timpul rezervat, cu prea multă parcimonie, emisiunii, nu a permis, desigur, recenzentului o prezentare analitică și asociativă a cărții, dar remarca fiind formulată de un bun cunoscător al fenomenului literar contemporan și de un emerit exeget al operei argeziene, este nu atît un simplu gest de amabilă descendență, ci, în primul rînd o discretă invitație la discieri critice asupra acestui inedit mozaic de proze, risipite pînă acum, majoritatea, în publicațiile timpului trecut din 1904 pînă în zilele noastre, și pe lângă care cercetătorii operei argeziene au trecut, de cele mai multe ori, în grabă, spicuind numai aspecte și cuvînte necesare analizei simbolurilor din poezii. Eroarea, căci azi eroare mi se

pare a fi, trebuie căutată în judecata critică, stabilită de mult și cu autoritate, după care prozele argheziene nu ar fi decît „curată poezie a mișcării de invectivă” (în cazul pamfletelor) și „notațiuni, contemplații și chiar adevărate construcții lirice, eliberate de obligația sistematizării în strofe”.

Acestei opinii, formulată de George Călinescu, în 1941, pe baza analizei prozelor apărute pînă atunci, *Icoane de lemn*, *Ochii Maicii Domnului*, *Cartea cu jucării*, *Cimitirul Buna-Vestire*, *Ce-ai cu mine, vintule?* *Tablete din Țara de Kutu*, (mai puțin *Poarta Neagră*), îi lipsește, credem, o nuanță pe care recent apăruta culegere desigur că i-ar fi imprîmăt-o, spiritul critic al profesorului George Călinescu fiind întotdeauna dialectic și permeabil. Ne referim, bineînțeles, nu la toate *Răzlețele*. Multe, ca de pildă, *Mizantropul*, *Omul care nu știe să plece*, *Un om organizat*, *Bietul Om*, *Omul de la cassă*, (să se observe frecvența substantivului generalizant *omul*) sau *Cîinele și Maica Domnului*, *La Costina*, *Natură moartă*, confirmă observațiile citate mai sus, fiind, unele, în punctul de pornire, probabil ca și *Caracterele* lui La Bruyere, niște pamflete, pe care însă scriitorul le-a ridicat pe o treaptă artistică superioară, transformîndu-le în monografii sintetice ale unor tipuri morale, iar altele niște „notațiuni și contemplații”.

Ar mai fi poate de adăugat la observațiile de mai sus, înainte de a trece mai departe, un cuvînt despre modalitatea dramatică a pamfletului arghezian. Sînt în acest sens în *Răzlețe* cîteva pagini semnificative. Nu mă opresc pentru exemplificare decît la *Fizionomistul*, în care, după un portret moral complet al profesorului mîrginit și ratat, i se oferă cititorului și o excelentă scenă de comedie, menită să accentueze prin detalii de dialog, logica absurdă, grotescă, a savantului personaj:

„ — Ce-ai de te uiți cu atîta insistență la mine? M-oi fi mînjit cu sos pe nas.

— Studiez... îmi răspunse savantul.

— Mai studiezi și azi? Nu vrei să te lași.

— Te studiezi pe dumneata și găsesc trăsături extrem de caracteristice și de interesante în figura dumitale, care confirmă teoriile mele.

Roșii puțin și-mi astupai elocința cu o bucată de plîne.

El puse jos cuțitul și furculița, avu o căutătură interioară care zîmbea unei intenții și mă conjură:

— Spune drept: îți plac dulceleurile mult? Pariez că mîmînci zahărul, și mai cu seamă siropul de coacăze, cu multă poftă. Ești un vicios al articolelor dulci.

Timid, îi spusei că n-am gustat din siropul de coacăze niciodată.

— Pe mine nu mă păcălești, m-a muștrat savantul. Eu îți spun că siropul de coacăze e preferința dumitale. O singură rectificare pot cel mult să-ți acord: în privința coacăzelor din sirop. Eventual îți place siropul de agreșe.

— Bine, să zicem că-mi plac ambele siropuri... Și, la rigoare, îți mai concedez unul: siropul de lămîie.

— Ei, am ghicit? Pardon: a ghici e altceva. Știam.

— La ce mă duce dragostea de aceste siropuri?

— Înainte de a-ți da un răspuns, ia spune-mi ceva: nu-i așa că grăsimile îți sînt indiferente?

— Poate că ai dreptate: nu mîmînc nici vaselină, nici ulei mineral.

— Într-o formă nu tocmai fericită, nu faci decît să confirmi *teoria mea*. N-are a face; adevărul înainte de toate. Recunoaște că am un fel de a pune chestiunile care nu admite ezitare.

— Care teorie a dumitale?

— Că-ți plac dulceleurile și detești grăsimile: n-ai înțeles?

— Ba da, am înțeles. Dar nu văd unde vrei s-ajungi?

— Nițică răbdare: cîți copii ai? patru sau cinci?

— N-am nici unul.

— Nu se poate. Ai... între patru și cinci copii.

— Poate că am înnebunit. Însă pînă în ceasul cînd ne-am așezat la masă, îți jur că nu aveam nici un copil, și, uitîndu-mă speriat la savant, care încrunta deja sprînceana, nici nu eram însurat.

— E cu neputință, strigă savantul, sculîndu-se de pe scaun și trîntînd cu pumnul în masă. E cu neputință!

— Tot ce te rog, îi zisei respectuos, este să nu mă cîrpești, că ne vede lumea... Să-ți spun adevărul: sînt însurat de doi ani și am patru copii.

Triumfător, savantul se reaseză, bătîndu-mă prietenește pe umăr.

— Ai văzut? cu mine nu te poți juca. Acum să-mi răspunzi exact.

Din patru copii ciți ai, doi de sex feminin“.

Să închidem aici paranteza, sau mai bine zis să o lăsam deschisă, pentru că de ceva asemănător va fi vorba în rîndurile următoare, și să ne întorcem, prin câteva din „comediile“ cuprinse în *Răzlețe*, la nuanța care lipsește din observațiile critice ale lui George Călinescu.

Primul exemplu: *Maria*. Maria e o fată „de optsprezece ani“, cu „trup athletic și pasul greu, de cal de povară. Totuși, pe un git subțire, figura ei de copil de țiță, exprima, cu ochi foarte albaștri, de păpușe, și cu obrajii rumeni ca de cărămidă, o nevirstnică naivitate. În picioare, Maria semăna cu o umbrelă închisă, terminată cu o măciulie de agată. Se găsea în serviciul Cucoanii de unsprezece ani, și fusese luată de-acasă, din sat, de la părinți.“ Rîndurile citate sînt unica intervenție directă a scriitorului în desfășurarea unui savuros dialog, dezvăluind inocența filială a Mariei, care *simțindu-se însărcinată, fără să se știe vinovată, caută, cu desăvîrșită candoare, cauza în eresuri și în... bomboane.* Un alt exemplu îl oferă episodul *O răzbumare*. Un locotenent chemat de colonelul regimentului să lucreze la cancelarie într-o după-amiază cînd serviciul era suspendat, preferă să se odihnească acasă, dar, chestionat de colonel, se abținează în a nu recunoaște că ar fi fost convocat, de unde minia, apoi turburarea colonelului, care se crede „atins“. Într-alt episod, care a și fost scenarizat: doi vecini, un „Moș Teacă“ și un „Mitică“, evoluți amîndoi, se detestă pe considerentul că unul e civil și celălalt militar, ca să descopere, după o suită de mizerii făcute reciproc, tocmai cînd era să izbucească scandalul, că sînt „aproape“ consăteni, condiție suficientă pentru ca „Mitică“ să-l îmbrățișeze pe „Moș Teacă“. Într-altă scenă, Bianco Robana pleacă din Messina în Mesopotamia, ca să adune avere pentru el și pentru frumoasa și iubitoarea lui nevastă, Fanciulla. În lipsa lui, Messina e distrusă de cutremur. Aflînd, Bianco Robana se întoarce să-și caute sub dărîmături nevasta iubită și credincioasă și o găsește moartă în brațele unui prieten. Într-un alt fragment, grațioasei contese de la Fontaine, așteptată de un întreg salon de invitați, și care

întîrzie tocmai pentru a fi mai interesantă, îi cade dantura falsă în castronul de aur cu sos olandez.

Sînt aceste episoade, scene, fragmente, cum le-am numit, „pamflete“, notațiuni sau „contemplații“? Într-un sens foarte larg, da. Dar estetica operează cu sensuri stricte, și pare-mi-se că despre arta schiței și povestirii argeziene, disociere critică ce lipsește din aprecierile lui George Călinescu, și la care invită prezentarea radiofonică a profesorului Șerban Cioculescu, s-ar putea discuta cu folos într-un articol care ar avea în vedere volumul *Răzlețe*.

G. Pienescu

Cervantes. *Don Quijote de la Mancha*. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. Vol. 1. 688 p.; vol. 2. 678 p.

Capodopera literaturii spaniole apare pentru prima oară într-o traducere integrală în limba română și în condiții editoriale ce merită a fi subliniate.

Într-adevăr, romanul lui Cervantes a intrat de mult în fondul de aur al literaturii universale și e demult cunoscut cititorilor din țara noastră, astfel că o publicare a sa în limba română ar fi putut să intre în șirul evenimentelor obișnuite culturii noastre actuale, în care toți marii scriitori ai lumii au pătruns acum în condiții necunoscute în trecut. Și cu toate acestea, versiunea apărută de curînd constituie o evidentă realizare, reprezentînd un adevărat „moment Cervantes“, demn de comemorarea marelui scriitor din anul acesta; facem această afirmație referindu-ne la faptul că i s-a oferit cititorului nu numai un text fidel și plin de savoare originalului, dar și o serie de contribuții critice, destinate să indice prezența lui Cervantes în cultura zilelor noastre.

Traducerea se datorează unor specialiști binecunoscuți, I. Frunzetti și Edgar Papu, primul fiind și traducătorul versurilor ce înfloresc în textul cervantesc. I. Frunzetti, care a mai oferit publicului cititor român și alte versiuni din literatura spaniolă (și, mai apropiat de Cervantes, din romanul picaresc), a pătruns intimitățile textului și, ca poet, critic de artă și istoric al culturii, a înzestrat

ediția cu numeroase note explicative, care toate clarifică pasajele ce au rămas prea întim legate de epocă, pentru a mai fi înțelese de la prima lectură, ca și cele în care se află ascuns gândul genialului scriitor.

Ca orice capodoperă, *Don Quijotte* e sinteza unei epoci și o cristalizare nepieritoare a marilor probleme umane și, cel puțin sub acest dublu aspect, aparatul critic are menirea sa deosebit de importantă: de a dezvălui sensurile încrustate în frază de scriitor pentru contemporanii săi și de a sublinia acele verigi ce, înlănțuite, conduc spre „umanul“ discutat și recreat de romancier. Este cavalerul *Tristei figuri* un visător ridicol sau un erou plin de ingenuitate? Este scutierul său o expresie a spiritului grosolan, legat de circonvoluțiile pământului sau e curva întruchiparea bunului simț popular, care păstrează justa măsură, deoarece înțelege perfect viața? Sau poate amindoi evocă alteceva și confruntarea lor cu vechii castelani sau a cavalerului rătăcitor cu lumea peșterii din Montesinos duc spre sensuri și mai neașteptate. Relevând sursele autorului, clarificând referirile lui la evenimente sau personaje acoperite de vremuri, surprinzându-i „neglijențele“ — ce sînt atât de grăitoare și în cazul unui Shakespeare — aparatul critic aruncă lumina necesară asupra lumii pe care paginile cărții o desfășoară în fața ochilor noștri. Reluînd acest fir „Ovidiu Driinba fixează locul romanului în literatura universală, descifrează aportul pozitiv al criticilor, care au dezvoltat o întreagă literatură pe marginea capodoperei (uneori de sine stătătoare, adică fără prea multă legătură cu romanul însuși), relevă trăsăturile viguroase ce ni-l fac mai apropiat nouă, decît generațiile trecute, și schițează destinul lui în lume, din Spania și pînă în România și mai departe, în lumea întreagă. Studiul acesta, care închide cartea, are drept pendant introducerea Mariei Tereza Leon, care, realizînd pagini de lectură pasionată, prezintă pe „omul de seamă“ care a fost Cervantes.

Semnăind doar aceste cîteva trăsături generale ale ediției recente, reliefăm importanța apariției din seria „Clasicilor literaturii universale“, moment de împlinire a unor vechi eforturi depuse de cei care au înțeles, de peste un secol, importanța redării în limba română a capodope-

rei spaniole, și punct de pornire pentru o mai aprofundată cunoaștere a aventurilor eroului, în care se află întruchipate, după remarca prefațatoarei spaniole, aspirațiile și însușirile unui eroic popor. Deoarece, așa cum se prezintă, cu bogăția sa de date, actuala versiune devine o carte de referință, la care se revine pentru a regăsi locuri consacrate drept clasice, dar și pentru a reciti fragmentele unde se află expresia artei adevărate și a experienței umane bogate, mereu interesantă și utilă meditației. Cervantes se alătură, astfel, marilor scriitori ai lumii care ne-au devenit și mai familiari prin edițiile temeinice realizate în ultimii ani.

Al. D.

Reymont, Wladyslaw. Țăranii. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. Vol. 1. 584 p.; vol. 2. 656 p.

Atribuirea Premiului Nobel pentru literatură, în anul 1924, scriitorului polonez Wladyslaw Reymont a stîrnit o adevărată senzație. Cititorii de literatură din întreaga lume aveau prilejul să cunoască un mare scriitor, să înscrie în lista operelor citite unul dintre cele mai tulburătoare romane.

Conceptul în patru părți (*Toamna, Iarna, Primăvara și Vara*), romanul lui Reymont este o frescă a satului polonez din veacul al XIX-lea, o operă care înfățișează cu mult realism viața țărănimii poloneze. Asemănătoare în multe privințe vieții pe care au dus-o și țărani noștri în condițiile regimului capitalist, cartea satului polonez din trecut concepută de Reymont are darul să-l intereseze într-o măsură majoră pe cititorul român, cu atât mai mult cu cît acesta are posibilitatea s-o compare cu romanul lui Liviu Rebreanu, *Ion*, o altă capodoperă literară a vieții țărănești, cu *Morometii* lui Marin Preda și cu unele alt romane și nuvele din literatura noastră clasică și contemporană avînd ca temă viața țărănilor.

Întreaga acțiune a romanului lui Reymont este axată în jurul unei familii de țărani înstăriți, familia Boryna. Figura centrală a romanului, Maciej Boryna, capul familiei, este stăpînul întregii averi. Conflictul care izbucnește din primele pagini ale romanului — conflict tipic, caracteristic țărănimii din vremea aceea — își are izvorul în lupta pentru pă-

mînt. Concret, este vorba de cearta dintre Maciej Boryna și unul dintre fiii săi, Antek, care pretinde împărțirea pămîntului, pentru a-și putea întemeia propria gospodărie și a nu mai fi silit să muncească la ordinele lui taică-său. Bătrînul refuză cu îndărătnicie, neînțelegînd să cedeze nimic din ceea ce are cită vreme mai e în viață, pentru a păstra frînele conducerii în gospodărie și de teamă ca, împărțindu-și averea, să n-ajungă el la cheremul copiilor.

Conflictul capătă proporții și mai mari atunci cînd bătrînul, rămas de pușină vreme văduv, hotărăște să se recăsătorească cu o fată tînără, Jagusia, cea mai chipeșă codană din sat, de care Antek, ca atîți alții, era îndrăgostit, și mai ales cînd Maciej Boryna o împroprietărește cu cîteva pogoane din cel mai bun pămînt, care reveneau de drept copiilor, respectiv lui Antek.

După cearta care degenează în bătaie, Antek cu soția lui, Anna, și cu copiii sînt izgoșiți fără milă din casa părintească și siliți să ducă viața plină de lipsuri și mizerii a țărănilor săraci, fără pămînt.

Jagusia, dezgustată să-și împartă patul cu un bătrîn care-i putea fi la fel de bine tată, devine pînă la urmă ibovnica lui Antek.

Conflictul între Maciej și Antek, între bătrîn și tînăra lui soție necredincioasă, între Antek și propria lui soție, Anna, între aceasta și Jagusia, ibovnica sofului ei — iată schematic ghemul de conflicte și contradicții pe care autorul știe să-l minuiască cu cea mai mare măiestrie, înfățișînd, de fapt, drama țărănimii din lumea capitalistă, drama oricărei colectivități omenești în care banul, averea este totul, în care cine n-are pămînt, cine n-are avere, nu înseamnă nimic și e sortit să trăiască la periferia societății.

Pe deasupra acestor contradicții, însă, Reymont dezvăluie o contradicție mult mai puternică — aceea dintre țărani și moșier. În focul acestei lupte, descrise cu o vigoare și un realism demne de pana unui mare artist, conflictele din sinul familiei Boryna, dintre țărani, trece pe planul al doilea. Pînă și dușmănia, care părea de neîmpăcat, dintre Maciej și Antek, își găsește în această luptă, în lupta de clasă, temeuri puternice de rezolvare.

Neputînd decît schița subiectul unui roman care se întinde pe o mie de pagini și mai bine, nu ne putem referi totuși la o asemenea operă literară fără a-i sublinia cîteva din meritele deosebite.

Ne gîndim, de pildă, la măiestria cu care sînt zugrăvite momentele cele mai importante din viața țărănilor: munca cîmpului, căsătoria, moartea; apoi, obiceiurile, datinele, zicalile, proverbele, relațiile dintre țărăni bogăți și cei săraci, rolul primarului, al notarului, al cîrciumarului — figuri tipice ale vechiului sat polonez. Nimic din ceea ce constituie mediul în care trăiește această colectivitate de țărani nu scapă observației marelui scriitor polonez. Numai modul în care sînt realizate descrierile de natură, felul cum e concepută legătura intimă dintre țărăni și natură, ar merita un studiu special.

Romanul *Țărăni*, capodoperă a literaturii clasice poloneze, intrată de mult în patrimoniul literaturii universale, tradusă în numeroase limbi, se adresează celui mai larg cerc de cititori. El poate fi citit, cu același interes, de toți cei care vibrează în fața adevăratei opere de artă.

Și nu putem încheia fără a sublinia meritul traducătorilor (în special al scriitorului Constantin Toiu), care au realizat o versiune românească ce stă cu cînte alături de cea originală.

Marcel Aderca

В П О М Е Р Е

ИОН ИЛИНЦИОЮ: <i>Создание Румынской Коммунистической партии — момент исторического значения в жизни нашей страны и народа (К 45-летию Румынской Коммунистической партии)</i>	257
Олимпиу МАТИКЕСКУ: <i>Издание и распространение марксистского ленинской литературы в Румынии (до и после 23 Августа 1944 г.)</i>	261
Сильвия ДОКАН: <i>Чтение — важный элемент в воспитании молодого поколения (Актуальные вопросы пропагандирования книги среди молодежи, в свете документов VIII Съезда Союза Коммунистической Молодежи)</i>	268
Думитру ТРАНКУ: <i>Воспитательная функция книги (Перспективы издательской деятельности в Социалистической Республике Румынии)</i>	271
Путь, пройденный библиотеками в годы социалистического строительства. (Сборник статей, написанных библиотекарями и посвященных достижениями в работе по пропагандированию книги)	274
<i>Библиотеки в помощь производству.</i> (Сборник статей, отражающих отдельные стороны работы технических и документальных библиотек)	290
София ШОФАРИУ: <i>Сводные каталоги — основной инструмент в библиографической информации</i>	295
Н. СИМАКЕ: <i>Старейшие библиотеки для рабочих в городе Плоешти</i>	302
Валентина ПОПОВИЧ: <i>Коллекции румынских книг в зарубежных университетах</i>	307

EXTRAIT DU SOMMAIRE

Ion ILINCIOIU: <i>La création du Parti Communiste Roumain — moment d'importance historique dans la vie de notre peuple et de notre patrie. (A l'occasion du 45-ème anniversaire du Parti Communiste Roumain)</i>	257
Olimpiu MATICHESCU: <i>L'édition et la diffusion de la littérature marxiste-léniniste en Roumanie (avant et après le 23 Août 1944)</i>	261
Silvia DOCAN: <i>La lecture — élément important dans l'éducation de la jeune génération. (Problèmes actuels de la propagande du livre dans les rangs de la jeunesse, à la lumière des documents du VIII-e Congrès de l'Union de la Jeunesse Communiste).</i>	268
Dumitru TRANCA: <i>La fonction éducative du livre (Perspectives de l'activité éditoriale dans la République Socialiste de Roumanie).</i>	271
<i>Le chemin parcouru par les bibliothèques dans les années de la construction socialiste (Groupage d'articles, consignant leur réalisation obtenues dans l'activité de la propagande du livre)</i>	274
<i>Les bibliothèques à l'aide de la production. (Groupage d'articles consignant des aspects de l'activité de quelques bibliothèques technique et de documentation)</i>	290
Sofia ȘOFARIU: <i>Les catalogues collectifs — instruments de base de l'information bibliographique</i>	295
N. SIMACHE: <i>Les plus anciennes bibliothèques ouvrières de Ploiești</i>	302
Valentina POPOVICI: <i>Collections de livres roumains dans les universités étrangères.</i>	307

SUMMARY

Ion ILINCIOIU: <i>The founding of the Rumanian Communist Party — a moment of historic importance for our people and for our country. (On the 45th anniversary of the Rumanian Communist Party)</i>	257
Olimpiu MATICHESCU: <i>Publishing and spreading of marxist-leninist literature in Rumania (before and after the 23rd of August)</i>	261
Silvia DOCAN: <i>Reading as an important element in youth's education. (Present problems of book publicity according to the documents of the Union of Communist Youth's Eighth Congress)</i>	268
Dumitru TRANCA: <i>The educative function of the book. (Outlooks of publishing activity in the Socialist Republic of Rumania)</i>	271
<i>The way covered by libraries in the years of socialist construction. (Articles written by librarians concerning achievements carried out in book publicity)</i>	274
<i>Libraries as a help to production. (Articles concerning several aspects of some documentary and technical libraries' activity).</i>	290
Sofia ȘOFARIU: <i>Union catalogues — basic means of bibliographical information</i>	295
N. SIMACHE: <i>The oldest workers' libraries of Ploiești</i>	302
Valentina POPOVICI: <i>Rumanian book collections in universities abroad.</i>	307

COLEGIUL DE REDACȚIE: BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÛNBERG Aron (redactor șef-adjunct), IOVANOV Eugen, LUPU Atanase, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUȘ Nicolae, TOMESCU Mircea

Y. u F. Bibl.

51 000